

**MINISTERSTWO
ROZWOJU REGIONALNEGO**

**Program Operacyjny
Innowacyjna gospodarka, 2007-2013**

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

Warszawa, 22 stycznia 2007 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	6
1. Diagnoza wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy	8
1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce	8
1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE.....	8
1.3 Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce	9
1.4 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce	13
1.5 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw	15
1.6 Handel zagraniczny	18
1.7 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw.....	21
1.8 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw	23
1.9 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa	24
1.10 Finansowanie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu.....	26
1.11 Kooperacja przedsiębiorców	28
1.12 Promocja gospodarcza Polski.....	29
1.13 Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki	30
1.14 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej	31
1.15 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową.....	33
1.16 Aparatura naukowo-badawcza	34
1.17 Infrastruktura informatyczna nauki.....	34
1.18 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą.....	35
1.19 Rynek IT w Polsce	36
1.20 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju.....	36
1.21 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej	37
1.22 Działania z zakresu e-gospodarki.....	38
1.23 eObywatel.....	40

2.	Analiza SWOT	42
3.	Ocena efektywności wykorzystania wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorczości w latach 2000-2006	46
3.1	Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw	46
3.2	Analiza i ocena wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki	47
3.3	Wsparcie ze środków europejskich	51
3.3.1	Wsparcie przedsiębiorstw w ramach programów przedakcesyjnych.....	51
3.3.2	Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.....	53
3.4	Wsparcie otoczenia biznesu.	55
3.5	Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki	56
4.	Strategia.....	57
4.1	Cel główny	57
4.2	Cele szczegółowe	60
4.3	Strategia realizacji celów szczegółowych	62
4.3.1	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw	63
4.3.2	Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki	65
4.3.3	Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym.....	67
4.3.4	Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym	68
4.3.5	Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy	69
4.3.6	Cel szczegółowy 6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.	70
5.	Osie priorytetowe realizowane w ramach programu.....	73
5.1	Os priorytetowa 1. - Badania i rozwój nowoczesnych technologii.....	73
5.2	Os priorytetowa 2. – Infrastruktura sfery B+R	79
5.3	Os priorytetowa 3. – Kapitał dla innowacji.....	83
5.4	Os priorytetowa 4. – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia.....	87
5.5	Os priorytetowa 5. – Dyfuzja innowacji	91
5.6	Os priorytetowa 6. – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.....	95

5.7	Oś priorytetowa 7. –Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego.....	99
5.8	Oś priorytetowa 8. – Pomoc techniczna.....	105
6.	System wdrażania Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.....	108
6.1	Zarządzanie i wdrażanie.....	108
6.1.1	Uwagi ogólne	108
6.1.2	Instytucja Zarządzająca	108
6.1.3	Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu	110
6.1.4	Instytucja certyfikująca	113
6.1.5	Instytucja audytowa.....	114
6.2	Procedury audytu i kontroli.....	114
6.2.1	Audyty systemów zarządzania i kontroli	114
6.2.2	Kontrole projektów	115
6.3	Przepływy finansowe	116
6.4	Monitorowanie	116
6.4.1	Komitet Monitorujący	116
6.5	Ocena (ewaluacja).....	117
6.6	Wymiana danych elektronicznych w celu spełnienia wymogów dotyczących płatności, monitoringu i oceny.....	118
6.7	Informacja i promocja	118
6.8	Zasada partnerstwa	119
7.	Szacunkowy plan finansowy	120
8.	Kategorie interwencji Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013	122
9.	Załączniki:.....	125
9.1	Indykatorywna tabela finansowa zobowiązań dla Programu wg osi priorytetowych i lat (w EUR).	125
9.2	Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.	129
9.3	Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko.....	132
9.4	Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.....	136

9.5	Indykatywny wykaz dużych projektów.....	141
10.	Wykaz skrótów użytych w Programie	142

WSTĘP

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (PO IG) jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (NSRO)¹. NSRO określa krajowe ramy interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, a także zasady koordynacji pomiędzy polityką spójności Unii Europejskiej i właściwymi krajowymi politykami sektorowymi i regionalnymi. NSRO określa również mechanizmy koordynacji pomiędzy programami współfinansowanymi ze środków EFRR, EFS, Funduszu Spójności a tymi, które są współfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego, a także Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innymi instrumentami finansowymi.

Zgodnie z systemem realizacji NSRO, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za przygotowanie projektu PO IG, pełniąc rolę koordynatora prac ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw turystyki, ministra właściwego do spraw nauki oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji.

PO IG, zarządzany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego ma przyczynić się do zwiększenia spójności interwencji w ramach zakresu odpowiedzialności ministrów właściwych do spraw gospodarki, nauki, turystyki i informatyzacji. Dzięki temu powstanie możliwość dostosowania oferty sektora nauki do potrzeb przedsiębiorstw, co przyczyni się do zwiększenia transferu nowoczesnych rozwiązań do gospodarki. W efekcie uzyskanej synergii powstanie dodatkowy impuls pozwalający przyspieszyć tempo wzrostu gospodarczego oraz stworzyć stabilne podstawy długotrwałej konkurencyjności polskiej gospodarki.

Wszystkie osie priorytetowe PO IG mają na celu wspieranie innowacyjności oraz działań, które wspomagają innowacyjność. Przez innowacyjność w PO IG rozumie się wdrożenie nowości do praktyki gospodarczej. Uszczegóławiając tę definicję, przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji². Innowacyjność nie ma charakteru obiektywnego, lecz relatywny, w odniesieniu do konkretnego przedsiębiorstwa, które wdrażając u siebie innowację staje się – w danym okresie – przedsiębiorstwem innowacyjnym. Innowacyjność cechuje nowość i stopień rozprzestrzeniania (dyfuzji). Priorytetem w PO IG będzie wspieranie przede wszystkim tych innowacji, które cechują się największym stopniem rozprzestrzeniania, gdyż te mają największe znaczenie dla polskiej gospodarki jako całości, dla jej unowocześnienia, poprawy jej konkurencyjności na rynku międzynarodowym i zdolności do tworzenia miejsc pracy opartych na wiedzy. W PO IG szczególny nacisk zostanie położony na innowacyjność procesową, marketingową i organizacyjną, związaną z elektroniczną gospodarką opartą na wiedzy, upatrując w niej największy potencjał wzrostu gospodarczego i zdolności eksportowych. Jednocześnie, wsparcie dla instytucji otoczenia biznesu (IOB) i jednostek

---

¹ Dokument „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.

² Oslo Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, wydanie trzecie z 2005 roku, wspólna publikacja OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development) oraz Eurostat (Statistical Office of the European Communities).

naukowych uwarunkowane jest odpowiednim popytem ze strony innowacyjnych przedsiębiorstw na ich usługi. Innowacyjność o niskim stopniu rozprzestrzeniania będzie promowana i wspierana w Regionalnych Programach Operacyjnych (RPO) i Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej, 2007-2013 (PO RPW). Program PO IG obejmuje działania wspierające innowacyjność, oferując wsparcie dla instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych, pod warunkiem, że na ich usługi będzie popyt ze strony innowacyjnych przedsiębiorstw.

W ramach PO IG przewiduje się możliwość wspierania także takich projektów innowacyjnych, które koncentrować się będą na zmianach modeli produkcji lub konsumpcji, a tym samym przyczynią się bezpośrednio lub pośrednio do zmniejszenia presji na poszczególne komponenty środowiska (powietrze, wody, powierzchnia ziemi, przyroda, krajobraz) oraz na środowisko widziane jako całość. Będzie to osiąganę poprzez ograniczanie emisji, eliminowanie z obiegu gospodarczego substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzkiego, ograniczanie ilości odpadów trudnych do recyklingu, odzysku i unieszkodliwiania, zmniejszanie zapotrzebowanie na nieodnawialne zasoby, a także ograniczanie, a co najmniej racjonalizację wykorzystywania energii. Dotyczy to także innowacyjnych technik ochrony środowiska *sensu stricte*, zapewniających wyższą skuteczność redukcji oddziaływań na środowisko, przy zmniejszonych kosztach oraz nakładach materiałowych i energetycznych.

PO IG składa się z następujących elementów:

- diagnozy wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy,
- analizy SWOT,
- informacji na temat dotychczasowego wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora przedsiębiorstw i sektora nauki, a także na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego,
- strategii, określającej cel główny oraz cele cząstkowe PO IG, które zostaną osiągnięte w wyniku jego realizacji,
- opisu poszczególnych osi priorytetowych wskazujących zakres interwencji publicznej w ramach PO IG,
- opisu instytucjonalnego systemu wdrażania,
- tablic finansowych prezentujących podział środków na poszczególne osie priorytetowe i lata wdrażania PO IG,
- załączników.

1. DIAGNOZA WYBRANYCH OBSZARÓW SŁUŻĄCYCH BUDOWIE I ROZWOJOWI GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY³

1.1 Charakterystyka sektora przedsiębiorstw działających w Polsce⁴

1. W Polsce na koniec 2005 r. zarejestrowanych było ponad 3,6 mln podmiotów gospodarczych⁵, z czego 96,2% stanowiły przedsiębiorstwa zaliczone do sektora prywatnego⁶. Największą grupą wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw są mikroprzedsiębiorstwa, które stanowiły około 95,1% wszystkich podmiotów gospodarczych. Udział firm małych wynosił 4,0%, średnich 0,8%, natomiast firmy duże stanowiły około 0,1% wszystkich przedsiębiorstw działających w Polsce. Szacuje się, że spośród zarejestrowanych przedsiębiorstw około 1,7 mln faktycznie prowadzi działalność gospodarczą.
2. Mikroprzedsiębiorstwa funkcjonują w szczególności w rzemiośle, handlu, przetwórstwie przemysłowym, transporcie, budownictwie i obsłudze nieruchomości i firm. Zatrudniają w sumie około 3,2-3,5 mln osób, co stanowi blisko 20% zatrudnionych w gospodarce (przeciętnie 2 osoby w przedsiębiorstwie).
3. W podziale według formy organizacyjnej przedsiębiorców dominującą pozycję zajmują firmy osób fizycznych, które stanowią 76,8% ogółu przedsiębiorstw. Drugą najbardziej popularną formą organizacyjną są spółki cywilne (podmioty nie posiadające osobowości prawnej), stanowiące 7,7% podmiotów gospodarczych. Spółki prawa handlowego, w tym głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, stanowią 6,4% ogółu podmiotów gospodarczych. Pozostałe formy organizacyjne (np. spółdzielnie, stowarzyszenia czy fundacje) są wybierane przez przedsiębiorców w znacząco mniejszej liczbie przypadków.

1.2 Sektor przedsiębiorstw w Polsce na tle sektora przedsiębiorstw w UE

4. Akcesja do Unii Europejskiej (UE) dziesięciu nowych krajów spowodowała wzrost liczby przedsiębiorstw w UE o 24%. Przed rozszerzeniem w 2001 r. w krajach UE-15 działalność gospodarczą prowadziło około 18,7 mln przedsiębiorstw. W krajach UE-10 funkcjonowało wówczas około 6 mln przedsiębiorstw, w tym na Polskę przypadało około 3,4 mln. Oznacza to, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność

³ Źródłem danych statystycznych, o ile nie zaznaczono inaczej, jest Główny Urząd Statystyczny (GUS). Prezentowane prognozy, o ile nie zaznaczono inaczej, zostały opracowane w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR). Dane statystyczne zaprezentowane w niniejszym rozdziale zostaną zaktualizowane przed przyjęciem ostatecznej wersji PO IG.

⁴ Zgodnie z art. 2 załącznika I do *Rozporządzenia Komisji (WE) 364/2004 z 25 lutego 2004 r., zmieniającego Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 w sprawie rozszerzenia jego zakresu o wsparcie na badania i rozwój* (Dz. U. WE nr 63 z 2004 r.), wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw: średnie przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR); małe przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR); mikroprzedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo, które: zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR). Za duże przedsiębiorstwo uważa się przedsiębiorstwo inne niż mikro, małe lub średnie, o których mowa w ww. Rozporządzeniu.

⁵ Krajowy rejestr urzędowych podmiotów gospodarki narodowej REGON.

⁶ W latach 2003-04 przedsiębiorstwa prywatne generowały około 79% produktu krajowego brutto (PKB) oraz około 55% zatrudnienia w gospodarce.

gospodarczą w Polsce stanowią około 13,8% ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących w całej UE-25⁷. W 2003 r. zatrudnieni w polskim sektorze przedsiębiorstw stanowili około 7,0% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw działających w UE-25. Należy jednak podkreślić, iż w związku z pogorszeniem się sytuacji na polskim rynku pracy w latach 2001-2004, udział ten prawdopodobnie zmniejszył się.

5. Przedsiębiorstwa działające w UE-15 oraz w krajach UE-10 wytworzyły w 2001 r. wartość dodaną w wysokości 4,5 mld EUR. Na sektor przedsiębiorstw w Polsce przypadło około 3,2% wartości dodanej. Porównując ten wskaźnik ze wskaźnikami prezentowanymi wyżej, zauważyć można, że jest on niemal trzykrotnie niższy niż dla liczby podmiotów i dwukrotnie niższy niż dla zatrudnienia. Świadczy to o znacznie niższej produktywności i dużym dystansie technologicznym, jaki dzieli przedsiębiorstwa prowadzące działalność w Polsce od funkcjonujących w UE-15.

1.3 Innowacyjność przedsiębiorstw działających w Polsce

6. Innowacyjność⁸ sektora przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce pozostaje nadal stosunkowo niska, co wyraża się jednym z najniższych wskaźników innowacyjności⁹

---

⁷ Ze względu na konieczność zachowania porównywalności danych, w niniejszym rozdziale wykorzystano dane Eurostatu dla roku 2001. Dotyczą one wyłącznie tzw. przedsiębiorstw aktywnych, tj. takich, które rzeczywiście prowadzą działalność gospodarczą. Dane te, ze względów metodologicznych, różnią się od publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, wykorzystywanych w pozostałych rozdziałach niniejszego opracowania.

⁸ Zgodnie z *Oslo Manual*, (por. przypis 2) przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowego lub znacząco ulepszanego rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji. Istotą innowacji jest wdrożenie nowości do praktyki. Wdrożenie nowego produktu (towaru lub usługi) polega na zaofiarowaniu go na rynku. Wdrożenie nowego procesu, nowych metod marketingowych lub nowej organizacji polega na ich zastosowaniu w bieżącym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.

- Innowacja produktowa oznacza wprowadzenie na rynek przez dane przedsiębiorstwo nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć charakterystyk technicznych, komponentów, materiałów, wbudowanego oprogramowania, bardziej przyjaznej obsługi przez użytkownika oraz innych cech funkcjonalnych.
- Innowacja procesowa oznacza wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowych, lub znacząco ulepszonych, metod produkcji lub dostaw.
- Innowacja marketingowa oznacza zastosowanie nowej metody marketingowej obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej lub modelu biznesowym, wynikającej z nowej strategii marketingowej przedsiębiorstwa.
- Innowacja organizacyjna oznacza zastosowanie w przedsiębiorstwie nowej metody organizacji jego działalności biznesowej, nowej organizacji miejsc pracy lub nowej organizacji relacji zewnętrznych.

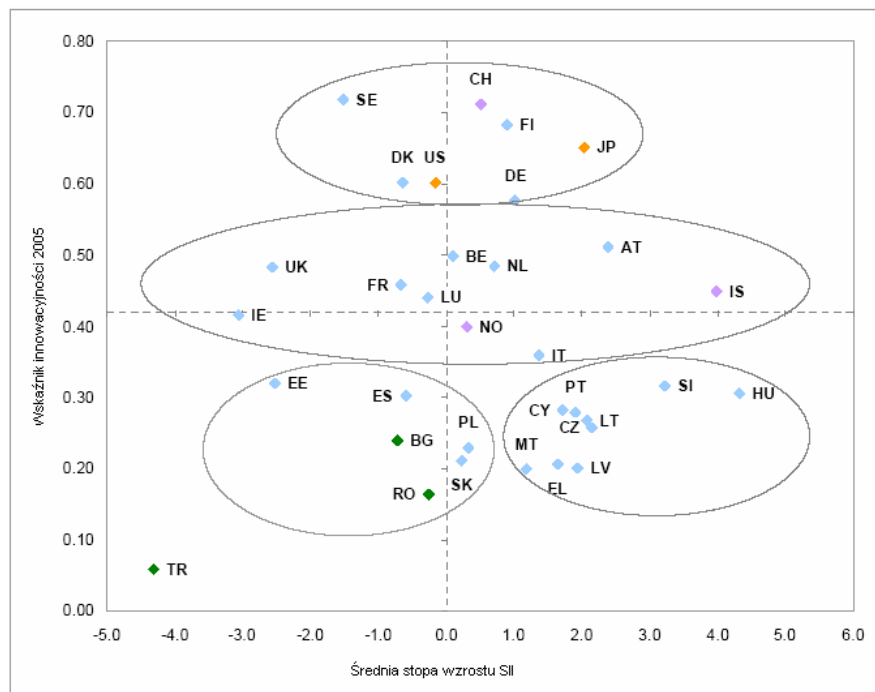
Innowacyjne rozwiązanie (produkt, proces, marketing lub organizacja) może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, współpracy z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami lub może być wynikiem zakupu wiedzy w postaci niematerialnej (patenty, licencje, oprogramowanie, know-how, usługi o charakterze technicznym, marketingowym, organizacyjnym, szkoleniowym itp.) lub materialnej (maszyny i urządzenia o podwyższonych parametrach).

⁹ Przedsiębiorstwem innowacyjnym jest takie przedsiębiorstwo, w którym w przyjętym okresie obserwacji (np. w ostatnich trzech latach) dokonano innowacji, czyli wprowadzono pewną nowość do praktyki w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji. Zgodnie z powyższą definicją, nie jest przedsiębiorstwem innowacyjnym takie przedsiębiorstwo, które dysponuje pewną wysoką technologią i sprzedaje ją innym przedsiębiorstwom, ale nie rozwija jej.

Wskaźnik innowacyjności określa udział w badanej populacji przedsiębiorstw przemysłowych tych przedsiębiorstw, które w okresie 3-letnim wprowadziły innowacje.

w UE¹⁰. W 2004 r. udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność innowacyjną zmniejszył się o 0,3 pp. w porównaniu do 39,3% w 2003 r. Dodatkowo, obserwujemy również niższy całkowity udział przedsiębiorstw innowacyjnych¹¹ w sektorze prywatnym (38,7% w 2004 r.) niż w sektorze publicznym (47,6% w tym samym roku). Natomiast udział przedsiębiorstw stosujących innowacje w procesach produkcyjnych wyniósł 18%¹² i był zbliżony do odnotowanego na Słowacji (17%), ale bardzo niski w porównaniu do średniej dla UE-15 wynoszącej 51%. Taka struktura wyniku głównie ze złej sytuacji finansowej polskich przedsiębiorstw oraz zbyt małego zainteresowania prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, charakteryzującej się dużym ryzykiem niepowodzenia.

Wykres 1.3.1 Wskaźniki innowacyjności oraz ich dynamika w wybranych krajach.

Na rysunku zakreślone zostały cztery grupy krajów – górna: kraje najbardziej innowacyjne, środkowa: kraje o przeciętnym poziomie innowacyjności, dolna prawa: kraje nadrobijające braki innowacyjności, dolna lewa: kraje, których dystans w stosunku do najlepszych powiększa się.

Źródło: European Innovation Scoreboard 2005. Comparative Analysis of Innovation Performance, European Commission, Luxembourg 2005.

7. Analizując wydatki przedsiębiorstw przemysłowych na działalność innowacyjną w latach 2000-2004, wyraźnie widać wahania w wielkości nakładów, wyrażonych zarówno w kategoriach nominalnych, jak i w odniesieniu do PKB. W 2000 r. stosunek wydatków na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych do PKB wynosił około 1,7%, podczas gdy w roku następnym spadł do nieco powyżej 1,5%. W następnych dwóch latach dynamika wydatków na działalność innowacyjną uległa

¹⁰ Wskaźnik dla Polski wynosi 0,23, podczas gdy średnia dla UE-25 to 0,42; Polska znajduje się na 21. miejscu w UE pod względem wielkości tego wskaźnika. *European Innovation Scoreboard 2005. Comparative Analysis of Innovation Performance*, European Commission, Luxembourg 2005.

¹¹ Por. przypis 7.

¹² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych w sekcjach C, D i E według Polskiej Klasyfikacji Działalności, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Jest to zbiorowość, która w 2004 r. obejmowała łącznie 8021 przedsiębiorstw, z których 87,7% należało do sektora prywatnego. (*Nauka i Technika w 2004 r.*, s 77).

poprawie i wyniosła odpowiednio 1,8% oraz 2,1%. Mimo odnotowanego wzrostu wydatków na działalność innowacyjną, nakłady te nadal pozostają stosunkowo niskie.

8. W strukturze nakładów na działalność innowacyjną według źródeł ich finansowania (por. tabela 1.3.1.) dominuje i rośnie udział środków własnych przedsiębiorstw. Jednak wzrost tego wskaźnika jest wyraźnie związany ze spadkiem wartości nakładów ze źródeł pozostałych, co wskazuje prawdopodobnie na zmianę sposobu kwalifikowania środków. Na uwagę zasługuje fakt uwzględnienia środków pochodzących z funduszy kapitału podwyższonego ryzyka (*venture capital*).

Tabela 1.3.1 Struktura nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych wg źródeł finansowania w latach 2001-2004.

Rok	Środki własne	Kredyty bankowe	Środki pozyskane z zagranicy (w formie bezzwrotnej)	Środki otrzymane z budżetu państwa	Środki pochodzące z funduszy v.c.	Pozostałe
2001	71,9%	17,7%	2,7%	1,5%	brak danych	6,2%
2002	65,4%	22,4%	0,7%	1,0%	brak danych	10,5%
2003	66,8%	13,7%	1,0%	0,7%	0,1%	17,7
2004	78,9%	15,6%	1,1%	1,1%	0,0%	3,3%

Źródło: Nauka i Technika w 2001 r., 2002 r., 2003 r., 2004 r., GUS, Warszawa.

9. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w 2004 r. wskazuje, że postęp technologiczny dokonywał się głównie poprzez unowocześnienie parku maszynowego – niespełna 60% ogółu inwestycji stanowiły nakłady na zakup maszyn i urządzeń. Natomiast znacznie mniejszy niż w krajach rozwiniętych był udział środków wydatkowanych na prace B+R, stanowiące jedno z najistotniejszych źródeł innowacji – wyniósł on zaledwie 7,5%. Podobnie, na zakup gotowych technologii w postaci dokumentacji i praw, przedsiębiorstwa przeznaczały jedynie około 3%. Taka struktura nakładów oznacza, że działalność innowacyjna w Polsce polega głównie na nabywaniu tzw. technologii materialnej, co jest racjonalne w sytuacji konieczności zmniejszania luki technologicznej.
10. W Polsce innowacyjność¹³ przedsiębiorstw w sektorze usług uległa w ostatnich latach znaczącej poprawie. Wzrosła ona z poziomu 16%¹⁴ w latach 1997-1999 do 22% w latach 2001-2003. Tak znaczący wzrost wskaźnika innowacyjności w sektorze usług spowodowany został w znacznym stopniu czynnikiem metodologicznym, tj. wejściem do zbiorowości badanych przedsiębiorstw działu „Nauka” (poziom innowacyjności 74,9%) oraz znacznym wzrostem poziomu innowacyjności przedsiębiorstw sekcji „Pośrednictwo finansowe” (z 23% w latach 1997-1999 do 45,8% w latach 2001-2003). Dla porównania udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług w okresie 1998-2000 wynosił w UE 15 – 36%, a w poszczególnych państwach był bardzo zróżnicowany i przykładowo w Niemczech i Portugalii wynosił 49%, a we Włoszech i Hiszpanii odpowiednio 24% i 23%.

¹³ Liczba przedsiębiorstw innowacyjnych, tzn. które w badanym okresie wprowadziły przynajmniej jeden nowy lub ulepszony produkt i/lub proces jako % ogółu przedsiębiorstw.

¹⁴ Wszystkie dane statystyczne pochodzą z opracowania GUS – *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w sektorze usług w latach 2001-2003*, Warszawa, 2005 r.

11. Kluczowym elementem decydującym o innowacyjności gospodarki jest jej zdolność do wprowadzania i komercjalizacji nowych technologii. Do oceny tej zdolności stosuje się wskaźniki udziału eksportu i importu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie i imporcie ogółem. W Polsce od początku 1990r. udział wyrobów wysokiej techniki utrzymuje się na poziomie około 2-3% (w 2004 r. wyniósł on zaledwie 2,3%). Dla porównania, w tym samym okresie w krajach UE-15, Japonii i Stanach Zjednoczonych poziom ten systematycznie wzrastał i w 2000 r. w przodującej pod tym względem Irlandii wyniósł 40%, a w Stanach Zjednoczonych i Japonii odpowiednio: 30% i 27%. Według analiz przeprowadzonych przez OECD, Polska należy do krajów o największej względnej przewadze w sektorach: średnio-niskiej i niskiej techniki i zarazem o największym względnym braku przewagi w sektorach wysokiej i średnio-wysokiej techniki¹⁵. Bilans płatniczy Polski w dziedzinie techniki jest dla Polski od wielu lat ujemny. Dotyczy to zarówno praw własności przemysłowej, usług w zakresie B+R, a także usług technicznych.
12. Udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem odzwierciedla także zdolność wdrożeniową polskich przedsiębiorstw. W tabeli 1.3.2. przedstawione zostały udziały produktów nowych bądź istotnie zmodernizowanych w produkcji sprzedanej ogółem. W analizowanym okresie nie można zauważyć wyraźnej tendencji wzrostu bądź spadku udziału nowych produktów, zarówno w przemyśle ogółem, jaki i w sekcji przetwórstwo przemysłowe (według PKD). Najwyższe udziały produktów nowych i zmodernizowanych w sprzedaży ogółem w 2003 r. odnotowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (64,2%), produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (61,3%) oraz produkcji maszyn biurowych i komputerów (59,4%). Pozwala to uznać wymienione gałęzie za jedne z najnowocześniejszych w polskiej gospodarce.

Tabela 1.3.2 Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów w przemyśle w latach 2000-2004 (w %).

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
	Wyroby, których produkcję uruchomiono w latach			
	1999-2001	2000-2002	2001-2003	2002-2004
Ogółem przemysł	18,0	16,7	20,7	19,2
W tym przetwórstwo przemysłowe	20,8	19,1	23,8	21,8

Źródło: Rocznik Statystyczny RP, GUS, Warszawa 2003, 2004, 2005.

13. Istotnymi miernikami efektów działalności innowacyjnej są wskaźniki z zakresu statystyki patentów, dotyczące liczby wynalazków zgłoszonych do opatentowania i liczby uzyskanych patentów. Liczba wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP (UP RP) do ochrony patentowej przez twórców krajowych utrzymywała się w ostatnich latach na bardzo niskim poziomie – niewiele ponad 2 tys. rocznie¹⁶. Ponadto, w 2004 r. na ogółem 7740 wynalazków zgłoszonych do ochrony w UP RP, 69,2% stanowiły wynalazki zgłoszone przez wynalazców zagranicznych, co

¹⁵ *Nauka i Technika w 2003 r.- Informacje i opracowania statystyczne GUS*, Warszawa 2005 r.

¹⁶ W 2004 r. zgłoszono 2381 wynalazków.

jest zjawiskiem analogicznym do sytuacji w krajach Europy Zachodniej. Natomiast wartość współczynnika wynalazczości, czyli wynalazków zgłoszonych przez rezydentów na 10 tys. ludności, w Polsce w 1998 r. była ponad czterokrotnie niższa niż średnia w EU-15 wynosząca 2,6 oraz ponad dziewięciokrotnie niższa niż średnia wartość tego wskaźnika dla krajów OECD, wynosząca 6,0. W 2004 r. w Polsce udzielono 1794 patenty (w przeliczeniu na 1 mln ludności – 46,9).

14. Liczba patentów polskich twórców udzielonych za granicą w 2002 r. wyniosła 142, w tym 10 patentów przyznanych zostało przez Europejski Urząd Patentowy (EPO, *European Patent Office*). Polska ma bardzo niski wskaźnik liczby wynalazków zgłoszonych do ochrony w USA oraz uzyskanych tam patentów (odpowiednio 123 i 11 w 2002 r.).
15. Poziom innowacyjności gospodarki dobrze odzwierciedla udział importu i eksportu wysokiej techniki (na podstawie listy dziedziny OECD z 1995 r.) w imporcie i eksporcie ogółem (Tabela 1.3.3).

Tabela 1.3.3. Udział importu i eksportu wyrobów wysokiej techniki w imporcie i eksporcie ogółem w latach 2001-2004.

	Import	Eksport
	w %	
2001	11,4	2,7
2002	10,1	2,2
2003	9,5	2,6
2004	9,2	2,3

Źródło: GUS: Nauka i Technika w 2001 r., 2002 r., 2003 r., 2004 r., Warszawa.

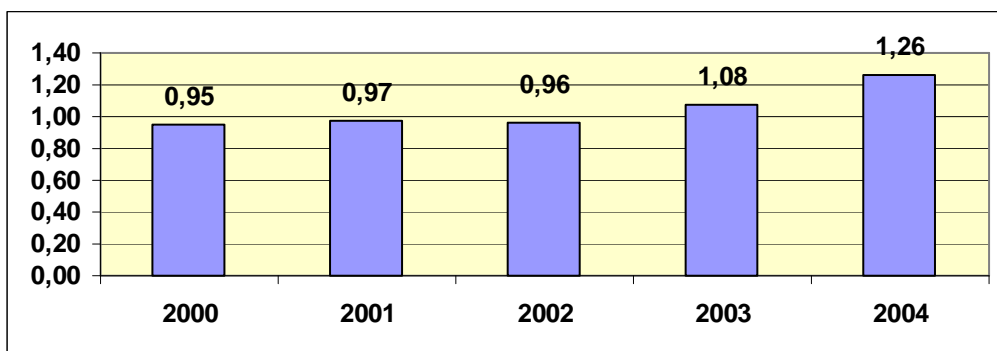
16. Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w obrotach handlu zagranicznego utrzymuje się od początku lat 90. w zasadzie na niezmiennym, niskim poziomie, i tak w 2004 r. udział eksportu tych wyrobów wyniósł - 2,3%. Natomiast dla UE analogiczne wartości wynosiły dla eksportu – 17,8 % (2003 r.), wzrastając w dekadzie lat 90. o około 10 punktów procentowych.

1.4 Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw w Polsce

17. Diagnoza sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce została dokonana w oparciu o trzy elementy: analizę przychodów z całokształtu działalności, wyników finansowych oraz rentowności obrotu¹⁷.
18. Analiza wielkości przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw wskazuje, iż po prawie 10% wzroście przychodów przedsiębiorstw w 2001 r. w kolejnym roku zanotowano spadek wynikający z chwilowego osłabienia koniunktury gospodarczej. W kolejnych latach, w wyniku stopniowej poprawy sytuacji w gospodarce, skutkującej zwiększonym popytem na towary i usługi, odnotowywano ponowny wzrost przychodów o ponad 14% w 2003 r. oraz o niemal 13% w 2004 r. (por. wykres 1.4.1).

¹⁷ Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

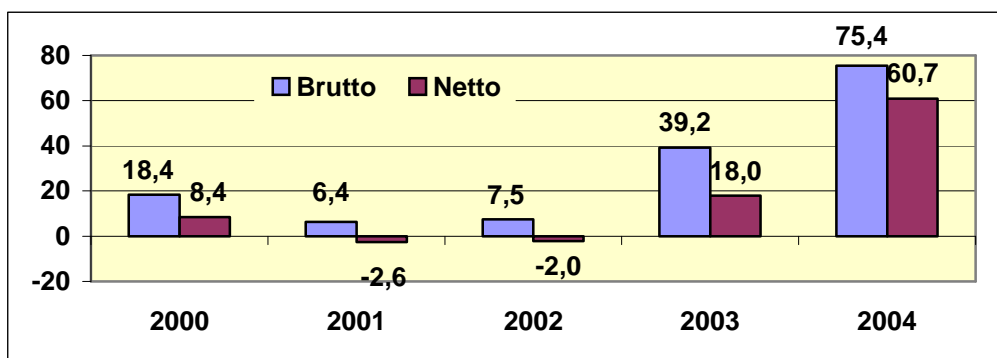
Wykres 1.4.1 Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (mld PLN, ceny bieżące).

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2000, 2001, 2002, 2003, 2004.

19. Ożywienie w polskiej gospodarce w 2003 r. spowodowało również poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw. Wynik finansowy brutto zwiększył się ponad pięciokrotnie w stosunku do 2002 r. (przy zwiększeniu przychodów przedsiębiorstw o 14,15% z 1 229 mld PLN do 1 403 mld PLN), zaś w stosunku do 2001 r. czterokrotnie, natomiast poprawa wyniku netto wyniosła 30 mld PLN. Zwykła tendencja wyników finansowych utrzymała się także w 2004 r., kiedy to wynik brutto wzrósł do kwoty 89,22 mld PLN, a wynik netto do 72,13 mld PLN (por. wykres 1.4.2).

Wykres 1.4.2 Wyniki finansowe przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (mld PLN, ceny bieżące).

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

20. Znacząca poprawa wyników finansowych w latach 2003 - 2004 spowodowała widoczny wzrost rentowności (por. tabela 1.4.1). Po dwóch latach (2001 - 2002), w których rentowność netto była ujemna, w 2003 r. wskaźnik ten przyjął wartość dodatnią. W 2004 r. wskaźniki rentowności uległy dalszej poprawie: rentowność brutto wyniosła 5,6%, a rentowność netto – 4,5%. Mimo, że korzystna sytuacja finansowa w latach 2003 - 2004 pozwoliła przedsiębiorcom na zakumulowanie znacznych środków finansowych, to jednak poziom inwestycji przedsiębiorstw wzrósł jedynie nieznacznie¹⁸.

¹⁸ Por. rozdz. 1.5 *Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw*.

Tabela 1.4.1 Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto sektora przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (w %).

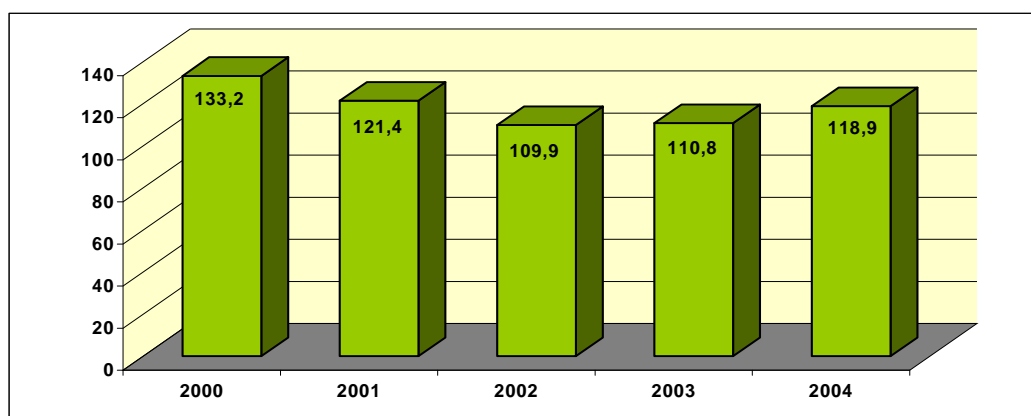
	2000	2001	2002	2003	2004
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	1,92	0,66	0,76	2,79	6,00
Wskaźnik rentowności obrotu netto	0,65	- 0,26	0,20	1,66	4,82

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2000, 2001, 2002, 2003, 2004.

1.5 Inwestycje w sektorze przedsiębiorstw

21. W 2000 r. inwestycje w sektorze przedsiębiorstw osiągnęły rekordowy poziom (por. wykres 1.5.1). W kolejnych latach (2001 – 2002) nakłady inwestycyjne zaczęły spadać, co jak już wspomniano, było spowodowane osłabieniem koniunktury gospodarczej. Negatywne efekty pogarszającej się koniunktury zostały dodatkowo wzmocnione restrykcyjną polityką monetarną i niższym napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Poprawa kondycji ekonomicznej przedsiębiorstw w 2003 r. i 2004 r. pozwoliła na przełamanie spadkowej tendencji i wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu do 2002 r. Należy jednak podkreślić, iż poziom inwestycji w 2003 r., pomimo wzrostu w stosunku do 2002 r. o 0,8%, był wyraźnie niższy niż w latach 2000 - 2001 (spadek o 9,6% w porównaniu do 2001 r. i o 21% w porównaniu do 2000 r.). Pierwsze oznaki niewielkiej poprawy dynamiki inwestycji pojawiły się już w 2004 r. – nakłady brutto na środki trwałe wzrosły realnie o 5,1% (w porównaniu z 2003 r.). Według wstępnych danych, ten nieznaczny wzrost utrzymał się także w 2005 r. Brak pewności co do rozwoju sytuacji gospodarczej oraz występowanie barier działalności gospodarczej skutkuje powolnym wzrostem inwestycji, nieproporcjonalnym do możliwości wynikających z poprawy koniunktury na rynkach krajowym i międzynarodowym.

Wykres 1.5.1 Nakłady inwestycyjne w sektorze przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2004 (w mld PLN, ceny bieżące).

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS, Warszawa 2000, 2001, 2002, 2003, 2004.

22. Istotny udział w nakładach inwestycyjnych sektora przedsiębiorstw ma sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). W 2000 r. około 50% nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw sektora prywatnego ogółem pochodziło z sektora MSP. Udział ten zmniejszył się wyraźnie w latach 2001-2002. W 2002 r. na sektor MSP przypadło

43,8% ogółu nakładów w przedsiębiorstwach¹⁹, w 2003 r. udział ten ponownie wzrósł do 45,5%²⁰.

23. Stopień zużycia środków trwałych w gospodarce wynosi ponad 50%. W przemyśle stopień zużycia maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi w roku 2004 r. kształtował się na poziomie 60%.
24. Jedną z przyczyn zmniejszenia nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w latach 2001-2002 było mniejsze niż w 2000 r. zainteresowanie zagranicznych inwestorów polską gospodarką, co ilustruje tabela 1.5.1. Napływ BIZ w Polsce w latach 2000-2003 zmniejszył się o ponad 60% (w PLN). W 2004 r. BIZ ponownie osiągnęły poziom powyżej 10 mld USD, natomiast w 2005 r., w porównaniu do roku 2004 dynamika napływu BIZ zmalowała o około 40% (do 7,72 mld USD). Na spadek wartości inwestycji w 2005 r. wpływ miały m. in. transakcje polegające na odkupieniu od nierezydentów udziałów polskich przedsiębiorstw przez spółki krajowe.

Tabela 1.5.1 Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w latach 2000-2004.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BIZ (w mln USD)	9 343	5 714	4 131	4 589	12 873	7 724
BIZ (w mln PLN)	41 050	23 340	16 821	17 842	46 534	25 076

Źródło: Narodowy Bank Polski, Bilans płatniczy – dane roczne, Warszawa.

25. Stymulowanie napływu BIZ do obszarów innowacyjnych, charakteryzujących się dużym potencjałem rozwojowym i eksportowym jest jednym z najważniejszych wyzwań prowadzonej polityki gospodarczej oraz jednym z najważniejszych czynników wpływających na podnoszenie konkurencyjności sektora przedsiębiorstw. W rankingu najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce w 2005 r. na 100 najbardziej innowacyjnych firm 18 przedsiębiorstw (a więc 18%) to inwestorzy zagraniczni działający w Polsce. Jednocześnie, udział wyrobów nowych i zmodernizowanych przedsiębiorstw zagranicznych w produkcji sprzedanej polskiego przemysłu wynosi ponad 20% i charakteryzuje się tendencją wzrostową. Głównym inwestorem w Polsce są firmy z krajów UE. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez inwestorów zarejestrowanych w krajach będących „starymi” członkami UE w 2005 r. stanowiła 85,1% badanego napływu BIZ do Polski, a ich łączna wartość wyniosła 75,7 mld euro. Najwięcej zainwestowały w Polsce Holandia – 16,4 mld euro, Niemcy – 12,3 mld euro oraz Francja – 9,6 mld euro, co łącznie stanowiło 38,4 mld euro (50,7% ogólnej wartości BIZ w Polsce). Na uwagę zasługuje również wysoka, choć słabnąca, pozycja USA, które mimo znacznego oddalenia geograficznego zainwestowały w Polsce 5,6 mld euro, a więc 7,4% ogólnej wartości BIZ²¹.
26. W latach 2000-2003 następował systematyczny wzrost udziału zagranicznych firm w nakładach inwestycyjnych ogółem w przemyśle, jak i w przetwórstwie przemysłowym. Dowodzi to, iż zagraniczne firmy rozszerzają zakres i skalę prowadzonej w Polsce działalności gospodarczej. Zainteresowanie polską gospodarką

¹⁹ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003, Ministerstwo Gospodarki i Pracy – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2004.

²⁰ Raport o stanie sektora MSP w Polsce w latach 2003-2004, MG, Warszawa 2005.

²¹ Projekt Założeń do Strategii Promocji Gospodarki Polskiej 2007-2015, listopad 2006 r.

ze strony kapitału zagranicznego (zarówno koncernów, jak i MSP) wynika głównie ze względu na tanią, wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, niską stawkę CIT oraz dostępność terenów pod inwestycje i koszt ziemi. Ponad 50% inwestycji zagranicznych stanowią inwestycje od podstaw typu *greenfield*. W 2004 r. udział ten nieco spadł. Struktura nakładów inwestycyjnych, w tym dokonywanych przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego, przedstawiona została w tabeli 1.6.2.

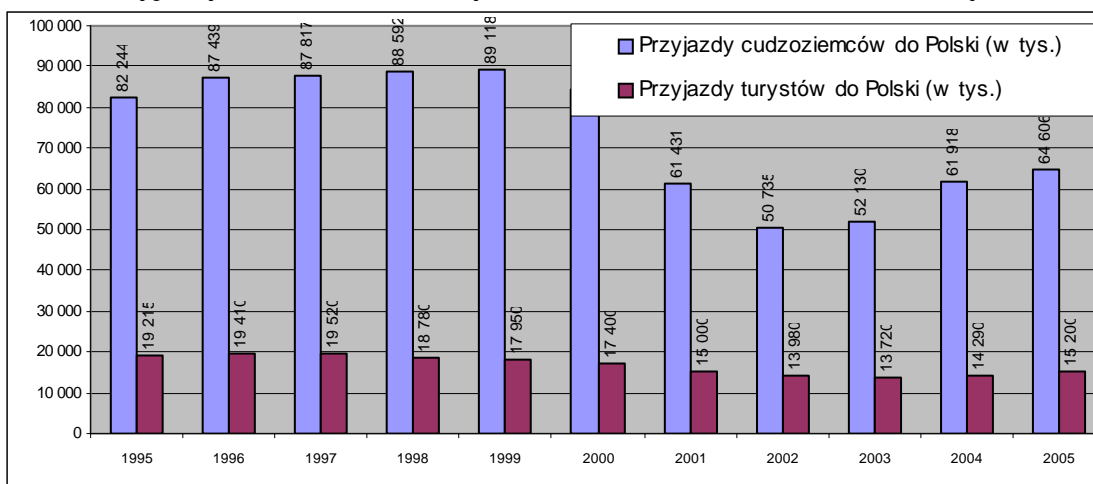
Tabela 1.5.2 Nakłady inwestycyjne w Polsce, w tym dokonywane przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2000-2004 (w mln PLN).

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004
Nakłady inwestycyjne ogółem	133 160,2	121 362,9	109 265,9	110 859,8	120 467,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach ogółem (%)</i>	39,6	39,3	40,0	41,3	38,7
Nakłady inwestycyjne w przemyśle	37 707,5	35 888,5	34 621,6	37 387,3	41 911,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przemyśle (%)</i>	49,1	47,2	54,1	56,2	51,2
Nakłady inwestycyjne w przetwórstwie przemysłowym	26 522,8	23 235,2	23 068,0	26 041,5	30 227,0
<i>Udział nakładów inwestycyjnych spółek z kapitałem zagranicznym w nakładach w przetwórstwie przemysłowym (%)</i>	67,1	67,8	73,7	75,2	66,0
Liczba inwestujących spółek z kapitałem zagranicznym	8 475	8 230	8 251	9 164	9 540

Źródło: Roczniki Statystyczne, Działalność gospodarcza spółek z udziałem kapitału zagranicznego, GUS, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005.

27. W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców i turystów zagranicznych do Polski, co również przekłada się na wzrost wpływów dewizowych z turystyki. W 2005 roku Straż Graniczna zanotowała 64,6 mln przyjazdów cudzoziemców (o 4,3% więcej niż w 2004 r.), w tym, według oszacowań Instytutu Turystyki, 15,2 mln przyjazdów turystów (wzrost o 6,4%).

Wykres 1.5.2. Przyjazdy cudzoziemców i turystów do Polski w latach 1995-2005 (w tys.).

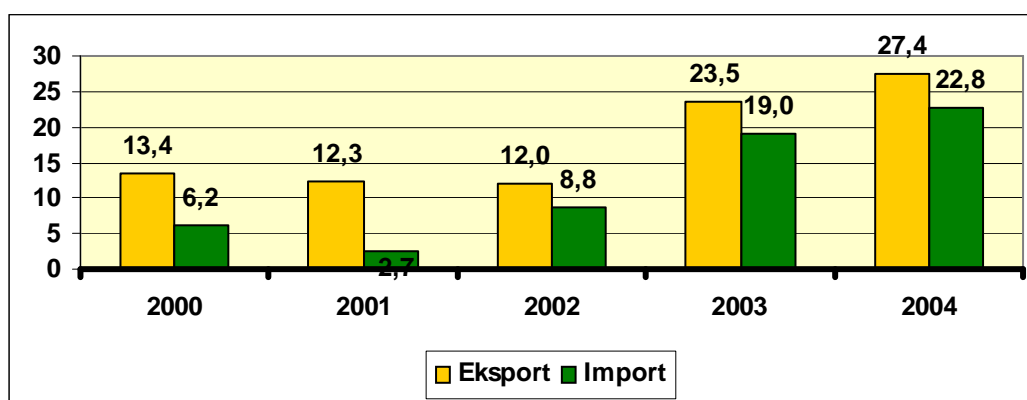
Źródło: Instytut Turystyki w Warszawie, 2006 r.

28. Natomiast w 2005 roku łączne przychody z tytułu przyjazdu cudzoziemców wyniosły 6 230 mln USD, z czego 3,3 mld USD (tj. 53,5%) to wpływy od turystów, pozostała zaś część – od odwiedzających jednodniowych. Powyższe dane pokazują znaczny potencjał rozwojowy tego sektora gospodarki. Jednakże niezbędne jest unowocześnienie produktów turystycznych celem zwiększenia atrakcyjności Polski pod względem turystycznym. Brak nakładów finansowych w tym zakresie w dłuższej perspektywie może negatywnie wpłynąć na przyjazdy turystów i cudzoziemców, a co za tym idzie na wpływy z turystyki.

1.6 Handel zagraniczny

29. Od 2002 r. notowany jest szybki wzrost eksportu przedsiębiorstw działających w Polsce (por. wykres 1.7.1). W 2004 r. wyeksportowały one towary o wartości 272,1 mld PLN²². W tym samym roku import osiągnął wartość 325,6 mld PLN. Oznacza to, że deficyt w handlu zagranicznym wyniósł 53,5 mld PLN, wobec 56,2 mld PLN w roku poprzednim. Począwszy od 2001 r. zaobserwować można stałe zmniejszanie się ujemnego salda obrotów bieżących w handlu zagranicznym. Było to wynikiem utrzymywania się dynamiki eksportu na poziomie wyższym od dynamiki importu.

Wykres 1.6.1 Dynamika eksportu i importu w latach 2000-2004 (w %).

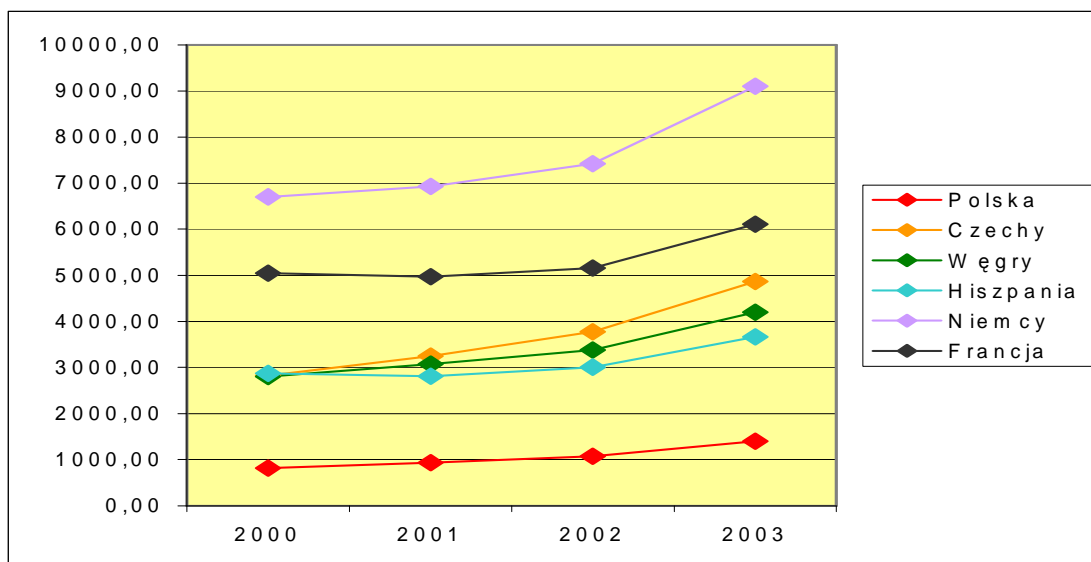

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

²² Znacząca część eksportu polskich przedsiębiorstw przypada na firmy z udziałem kapitału zagranicznego – w 2004 r. ich eksport wyniósł ponad 62% całego eksportu polskich przedsiębiorstw.

30. Pomimo stosunkowo dużej globalnej wartości eksportu, w Polsce utrzymuje się niski poziom eksportu *per capita* – zarówno w porównaniu z krajami UE-15, jak i z nowymi krajami członkowskimi (por. wykres 1.7.2). Przyczyną zjawiska nie jest osłabianie się pozycji konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw, lecz dynamicznie rosnąca konsumpcja na rynku polskim, która "wypycha" eksport z obszaru zainteresowania części przedsiębiorstw, gdyż w ten sposób zmniejszają one ryzyko działalności (szczególnie firmy małe). Wzrostowi konsumpcji towarzyszy silna złotówka, która zmniejsza rentowność sprzedaży na eksport części przedsiębiorstw, przede wszystkim firm małych oraz tych, których eksport nie wymaga importu. Ponadto, dla firm małych koszty związane z utrzymaniem się na obcych rynkach - w stosunku do relatywnie niewielkich przychodów ze sprzedaży - są wysokie. Jeżeli więc pojawia się możliwość koncentracji sprzedaży na rynku polskim, przedsiębiorstwa korzystają z niej.

Wykres 1.6.2 Wartość eksportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wybranych krajach Unii Europejskiej, lata 2000-2003 (w USD).

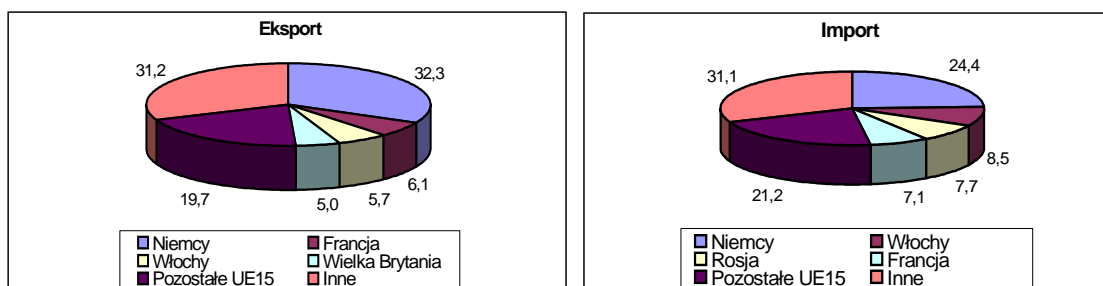
Źródło: Roczniki Statystyczne GUS.

31. Wśród głównych przyczyn szybkiego wzrostu eksportu wymienić należy m. in. ograniczenie kosztów produkcji spowodowane restrukturyzacją przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w Polsce, unowocześnienie polskiej gospodarki przedkładające się na wzrost konkurencyjności polskiej oferty towarowej na rynkach zagranicznych oraz korzystne dla eksporterów i niekorzystne dla importerów zmiany kursu walutowego, tj. osłabienie złotego względem głównej waluty rozliczeniowej polskiego handlu zagranicznego, czyli euro. Procesy te zostały wzmocnione zwłaszcza w 2003 r. i w pierwszej połowie 2004 r., jednak pod koniec 2004 r. i w całym 2005 r. spadkowy trend kursu złotówki w stosunku do euro został zdecydowanie odwrócony.
32. Pomimo niekorzystnego dla polskiego eksportu kursu złotego do euro, w 2005 r. Polska należała do krajów o najszybszym wzroście eksportu, prawie trzykrotnie wyższym niż eksport światowy, co przełożyło się na znaczny wzrost naszego udziału w światowym eksporcie (z 0,71% - 2003 r. do 0,86% - 2005 r.), zaś Polska przesunęła się na trzydziestą pozycję wśród światowych eksporterów. Znaczenie eksportu

w gospodarce (mierzone udziałem eksportu w PKB) wzrosło z 21,4% w 2002 r. do 29,4% w 2005 r.

33. Stosunkowo duży udział w sprzedaży na Jednolitym Rynku Europejskim (JRE) i eksporcie przypada na sektor MSP²³. W 2002 r. udział tego sektora w eksporcie ogółem wynosił 44,5%, a w imporcie 60,7%. W 2003 r. wskaźnik ten pozostał na prawie niezmiennym poziomie, wynosząc odpowiednio w eksporcie 44,3%, w imporcie 60,3%²⁴. Zwiększenie nowoczesności i otwartości gospodarki na świat znajduje potwierdzenie w systematycznym wzroście udziału rynków wysokorozwiniętych w polskim eksporcie. Dynamiczny wzrost eksportu do krajów wysoko rozwiniętych (o 127%) znacznie wyprzedza wzrost importu z tych rynków (o 58%). Ekspert na rynki rozwinięte w latach 2000-2005 rósł w tempie średniorocznym o 2,2 pkt proc. szybciej niż eksport ogółem, podczas gdy średniorocznie import z tego kierunku okazał się jedynie o 0.8 pkt proc. szybszy od przeciętnej dla całego importu.
34. Największym partnerem handlowym Polski, zarówno pod względem udziału w eksporcie, jak i w imporcie, pozostają od początku transformacji systemowej Niemcy. Poza Niemcami, głównymi partnerami handlowymi Polski są inne kraje europejskie, w tym szczególnie kraje Unii Europejskiej (UE-15). W 2003 r. udział UE-15 w polskim eksporcie wynosił 68,8%, a w imporcie 61,1%. Dane GUS dla 2004 r. pokazują, że udział Niemiec w polskim eksporcie zmniejszył się do 30,1% wobec 32,3% w 2003 r., co w znacznej mierze było następstwem utrzymującej się od kilku lat dekonunkturyzacji rynku niemieckiego, natomiast udział w imporcie nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego wynosząc 24,4%. Udział UE-25 w polskim eksporcie i imporcie w 2004 r. wynosił odpowiednio 79,2% oraz 68,3%. Oznacza to niewielki spadek w porównaniu z 2003 r. – od stycznia do grudnia 2003 r. udział ten wynosił odpowiednio 80,8% i 69,2%.

Wykres 1.6.3 Struktura geograficzna polskiego eksportu (lewy panel) i importu (prawy panel) w 2003 r.

Źródło: Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2004.

35. W strukturze towarowej eksportu najbardziej znaczące grupy produktów to samochody i części samochodowe, meble, węgiel, odzież, artykuły higieniczne, żywność. W imporcie do Polski dominują produkty takie jak ropa naftowa, samochody i części samochodowe, leki. W latach 2000-2003 nieznacznie wzrósł

²³ Udział ten jest duży na tle wartości dla całego sektora, jednak znacznie mniejszy niż wskaźnik udziału MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

²⁴ Dane na podstawie *Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, MGiP – PARP, Warszawa 2004. Dane te obejmują okres do roku 2002. Przypuszczać można, że w latach 2003-2004, w wyniku deprecjacji złotego względem euro i wynikającego z tego wzrostu rentowności eksportu oraz spadku rentowności importu, ujemne saldo sektora MSP w handlu zagranicznym zmniejszyło się.

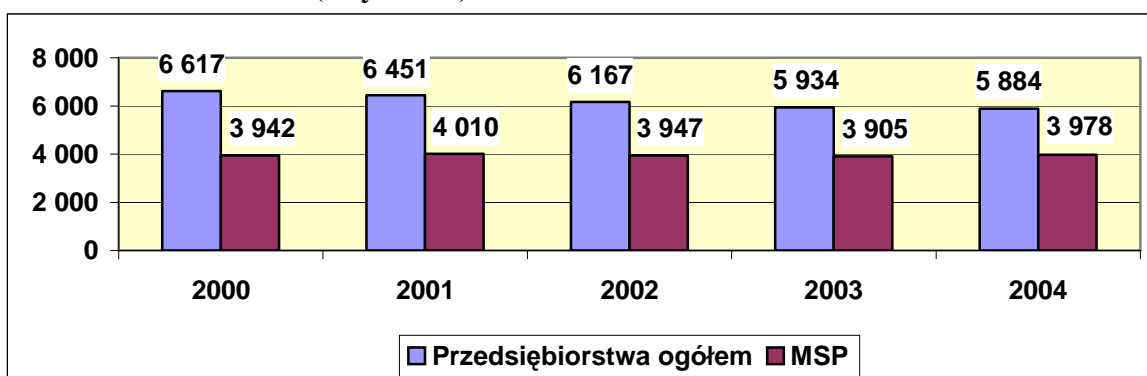
udział produktów przetworzonych w polskim eksporcie (sekcje 5-9 według klasyfikacji SITC²⁵). W 2000 r. wynosił on około 84,2%, a w 2003 r. 85,1%.

36. W okresie ostatnich 5 lat nie odnotowano zasadniczych zmian w strukturze przedmiotowej (towarowej) obrotów, jednak w przypadku niektórych grup towarowych zaistniały zmiany godne odnotowania. Na tle przeciętnego tempa wzrostu eksportu w ostatnich 5 latach odnotowano: relatywnie szybki (o 147,9%) wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych i w efekcie wzrost ich udziału w eksporcie z 8,4% w 2000 r. do 10% w 2005 r.; znacznie szybszy od przeciętnej, sięgający około 140% wzrost skali eksportu wyrobów przemysłu elektromaszynowego, co przyniosło wzrost udziału tej grupy w eksporcie ogółem z 35,1% do 40,6%; wyższy o 19 pkt proc. od przeciętnej dla eksportu ogółem wskaźnik wzrostu eksportu wyrobów przemysłu chemicznego, a zwłaszcza tworzyw sztucznych i wyrobów gumowych.
37. Polski handel charakteryzuje się dwoma przeciwstawnymi tendencjami: w obrotach z rynkami rozwiniętymi następuje systematyczny wzrost eksportu przy równoczesnej poprawie stanu zrównoważenia wymiany; w obrotach z krajami relatywnie słabiej rozwiniętymi występuje sytuacja odwrotna, tj. eksport jest niewspółmiernie niski w porównaniu z importem, prowadząc do dynamicznego pogłębiania się deficytu wymiany.

1.7 Zatrudnienie i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw

38. W 2005 r. przedsiębiorstwa w Polsce zatrudniały około 4,8 mln pracowników²⁶. Oznacza to, że zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było większe od odnotowanego w roku poprzednim o 1,9%. W latach poprzednich liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach zmniejszała się. Szacuje się, że w 2002 r. działające w Polsce przedsiębiorstwa zmniejszyły zatrudnienie o niemal 4,5%, w 2003 r. o blisko 3%, a w 2004 r. o około 1%. Zmiany poziomu zatrudnienia w sektorze MSP (wzrost o około 2% w 2004 r., niewielkie spadki w latach 2002-2003) wskazują na znacznie większe redukcje w sektorze dużych przedsiębiorstw niż wśród MSP, spowodowane trwającym procesem restrukturyzacji dużych firm.

Wykres 1.7.1 Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem oraz w MSP w latach 2000-2004 (w tys. osób).

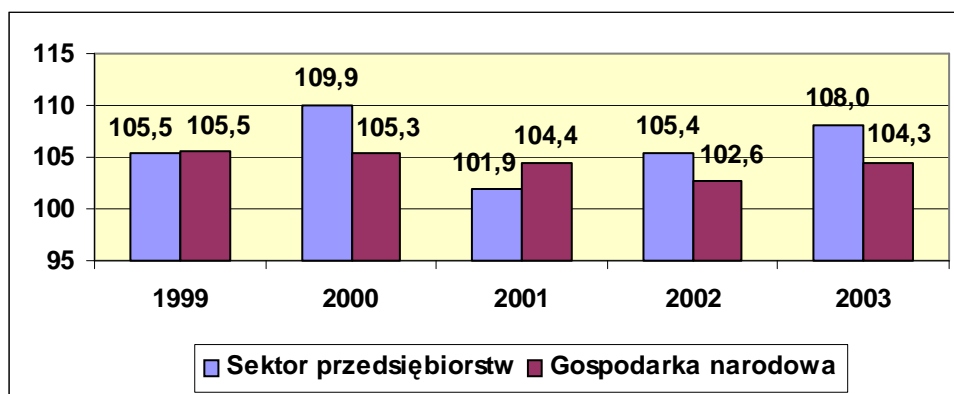
²⁵ SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (*Standard International Trade Classification*).

²⁶ Biuletyn Statystyczny GUS. Dane nie obejmują mikroprzedsiębiorstw, w których według szacunków pracuje 3,2-3,5 mln osób. Podana liczba obejmuje zarówno właścicieli firm, jak i osoby zatrudnione.

Źródło: Szacunki IBnGR na podstawie danych GUS i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości²⁷.

39. Obserwowany w latach 1998-2004 r. spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw był następstwem kilku czynników:
- a) konieczności obniżania kosztów produkcji (w tym kosztów pracy), wymuszonego poszukiwaniem rynków zbytu za granicą;
  - b) wysokich pozapłacowych kosztów pracy oraz niskiej elastyczności rynku pracy, przyczyniającymi się do szukania oszczędności w zwolnieniach pracowników oraz skutkującymi tym, że zatrudnianie nowych pracowników wiąże się z dużym ryzykiem oraz znaczącym wzrostem kosztów prowadzenia działalności;
  - c) opóźnionego w czasie efektu transformacji systemowej, spowodowanego stosowaniem zapisów umów zbiorowych, zobowiązujących nowych właścicieli prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych do utrzymywania przez określony czas wyjściowego poziomu zatrudnienia, bądź przynajmniej mniejszej redukcji liczby pracowników niż wynikałoby to z czystego rachunku ekonomicznego.
40. Niewielki wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w 2005 r. spowodowany był poprawą koniunktury w gospodarce, wzrostem popytu, a w konsekwencji zwiększonym zapotrzebowaniem na siłę roboczą. Ten wzrost zatrudnienia można też uznać za przejaw poprawy oczekiwań przedsiębiorców wobec możliwości rozwoju działalności w następnym okresie.
41. Zmniejszające się do 2004 r. zatrudnienie w połączeniu ze wzrostem produkcji w sektorze przedsiębiorstw skutkuje szybkim wzrostem wydajności pracy. Na wykresie 1.7.2. przedstawiono dynamikę wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw²⁸ i w gospodarce ogółem w latach 1999-2003. Wielkości te pokazują, że w analizowanym okresie (za wyjątkiem 2001 r.) wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw rosła szybciej niż w całej gospodarce (w sektorze przedsiębiorstw średnio 6,1% rocznie wobec 4,5% w gospodarce narodowej).

Wykres 1.7.2 Dynamika wydajności pracy w sektorze przedsiębiorstw i w całej gospodarce narodowej w latach 1999-2003 (ceny stałe).

Źródło: Obliczenia IBnGR na podstawie danych GUS.

²⁷ Dane przedstawione na wykresie obejmują wszystkie przedsiębiorstwa. Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób źródłem danych jest Biuletyn Statystyczny GUS, natomiast dane dotyczące zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach zostały oszacowane przez IBnGR.

²⁸ Dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób.

42. Wśród przyczyn wpływających na tempo wzrostu wydajności pracy w działających w Polsce przedsiębiorstwach jako najważniejszą wymienić należy konieczność stałego utrzymywania lub poprawy pozycji konkurencyjnej względem przedsiębiorstw z innych krajów. Według przybliżonych szacunków, przeciętna wydajność pracy w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w Polsce jest wciąż o około połowę niższa niż w UE-15. W UE-25 jedynie w trzech państwach bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) poziom wydajności pracy jest niższy niż w Polsce²⁹. Oznacza to, że główną przewagą konkurencyjną przedsiębiorstw prowadzących działalność w Polsce pozostaje stosunkowo niski poziom płac. Ponieważ jednak Polska stanowi część Jednolitego Rynku Europejskiego, co oznacza duży zakres swobody przepływu towarów, usług, kapitału i siły roboczej, sytuacja ta ulegnie zmianie.

1.8 Otoczenie regulacyjne sektora przedsiębiorstw

43. System regulacyjny, będący istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację oraz możliwości rozwojowe sektora przedsiębiorstw, charakteryzuje się znaczną niestabilnością. Częste zmiany przepisów prawnych, ważnych z punktu widzenia sektora przedsiębiorstw (np. przepisów podatkowych), przyczyniają się do wzrostu ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Niestabilność systemu regulacyjnego utrudnia przedsiębiorstwom opracowywanie i realizowanie strategii średnio- i długoterminowych oraz zwiększa koszty działalności.
44. W celu likwidacji barier związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, takich jak: przeregulowanie procesów gospodarczych, nieprzyjazna przedsiębiorcom administracja, nieelastyczny rynek pracy i wysokie pozapłacowe koszty zatrudnienia konieczne są zmiany w otoczeniu instytucjonalno-prawnym.
45. Do najistotniejszych uregulowań prawnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw przyjętych w latach 2004-2005 należą:
- a) ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*³⁰, mająca na celu uproszczenie zasad tworzenia i funkcjonowania firm,
  - b) zmiana regulacji dotyczących podatku dochodowego od przedsiębiorstw (CIT) – obniżenie wysokości podatku oraz wprowadzenie jednolitej stawki dla przedsiębiorców będących płatnikami CIT i PIT³¹,
  - c) ustawa z dnia 8 października 2004 r. *o zasadach finansowania nauki*³², mająca na celu kształtowanie aktywnej polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa oraz lepsze dostosowanie prowadzonej działalności naukowej do potrzeb gospodarki,
  - d) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*³³, mająca na celu poprawę efektywności gospodarowania środkami publicznymi przeznaczonymi na B+R oraz generowanie zwiększonych nakładów sektora prywatnego na działania innowacyjne.

---

²⁹ *Facing the Challenge. The Lisbon Strategy for Growth and Employment, Report from the High Level Group chaired by Wim Kok*, listopad 2004.

³⁰ Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.

³¹ Ustawa z dnia 12 listopada 2003 r. *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. nr 202, poz. 1957.

³² Dz. U. z 2004 r., nr 238, poz. 2390.

³³ Dz. U. z 2005 r., nr 179, poz. 1484.

46. Wymienione wyżej zmiany w regulacjach prawnych powinny powodować ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stymulować wzrost poziomu innowacyjności w przedsiębiorstwach działających w Polsce. Krótki czas obowiązywania sprawia jednak, że ocena efektów ich wprowadzenia nie jest jeszcze możliwa.
47. Ważną kwestią związaną z otoczeniem regulacyjnym sektora przedsiębiorstw są konsekwencje dostosowania polskiego prawa do przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej, które było istotnym elementem przygotowań akcesyjnych. Dla przedsiębiorców harmonizacja ta związana była z wysokimi kosztami, wymusiła także na wielu firmach przyspieszenie procesów restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych, co skutkuje poprawą ich konkurencyjności. Dostosowanie polskich przepisów do prawa unijnego sprawiło też, że przedsiębiorcy działający w Polsce uzyskali w wielu dziedzinach takie same warunki funkcjonowania na JRE jak ich unijni konkurenci. Dla zapewnienia wysokiej jakości stanowionego prawa, począwszy od 2002 r., do procesu stanowienia prawa w Polsce włączono zasadę przeprowadzania oceny skutków regulacji (OSR) w 4 obszarach: budżet, rynek pracy, konkurencyjność oraz rozwój regionalny. Zasada ta dotyczy wszystkich projektowanych regulacji prawnych. Jakość sporządzanych OSR jest jednak niska, między innymi ze względu na brak doświadczeń w ich przygotowaniu. Rząd podjął jednak w 2005 r. intensywne działania w celu poprawy jakości OSR, w szczególności w zakresie obciążeń administracyjnych nakładanych na przedsiębiorców.

1.9 Instytucje wspierające przedsiębiorstwa

48. Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej (to jest m.in. firmom takim jak *start-ups*, *spin-offs*) oraz pomoc nowotworzonym przedsiębiorstwom (inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologii); tworzenie korzystnych warunków w zakresie transferu nowych rozwiązań technologicznych (centra transferu technologii - CTT, inkubatory technologii); podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo (ośrodki szkoleniowo-doradcze); wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw; tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw (parki naukowo-technologiczne), a także zapewnianie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorstwom, w szczególności MSP, podejmującym różnego rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjne (fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe, fundusze kapitału podwyższonego ryzyka).
49. W Polsce najwięcej instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych jest w miastach od 50 do 250 tys. mieszkańców (około 36%), w miastach powyżej 250 tys. działa około 34% IOB, stosunkowo najmniej (30%) zlokalizowanych jest w miastach do 50 tys. mieszkańców³⁴. Ich rozmieszczenie na terytorium kraju jest nierównomierne. Mimo stosunkowo dużej liczby tych organizacji ich struktura jest dosyć słaba. Instytucje te, działając na zasadach *non-for-profit*, najczęściej borykają się z takimi problemami, jak

---

³⁴ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2004.

Badaniu poddano następujące ośrodki prowadzące działalność wspierającą dla firm sektora MSP: fundusze porąceń kredytowych, fundusze pożyczkowe, organizacje zrzeszające przedsiębiorców (ogólnopolskie i lokalne organizacje reprezentujące interesy środowiska biznesu, najbardziej aktywne inkubatory przedsiębiorczości i centra transferu technologii. Badaną populację stanowiły 322 jednostki, liczebność próby efektywnej wynosiła 113 jednostek. Dobór próby pozwolił na przebadanie 1/3 populacji instytucji otoczenia biznesu.

niewystarczające środki finansowe dla prowadzenia działalności, wiążące się z tym trudności z zatrudnieniem i utrzymaniem fachowej kadry oraz działanie od projektu do projektu (co powoduje, że w okresach pomiędzy realizacją projektów problemy tych instytucji jeszcze bardziej się pogłębiają). Jednocześnie, organizacje te, koncentrując się na wspieraniu MSP, a w szczególności firm działających na poziomie lokalnym i regionalnym, mają do odegrania bardzo istotną rolę w działaniach poprawiających funkcjonowanie lokalnej i regionalnej gospodarki.

50. Ważną rolę we wzmacnianiu systemu instytucji otoczenia biznesu odgrywa rozwijany i koordynowany od 1996 r. przez Polską Fundację Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw (przekształconej od 2001 r. w Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości), Krajowy System Usług dla MSP (KSU). W ramach sieci KSU rozwijane są grupy ośrodków świadczące określony typ usług: doradczo-informacyjne, finansowe (pożyczki oraz poręczenia kredytowe), proinnowacyjne (m. in. zapewnianie warunków transferu i komercjalizacji technologii) oraz szkoleniowe. W 2004 r. w sieci KSU funkcjonowało 206 ośrodków. Średnio, jeden ośrodek udzielił w ciągu roku wsparcia 652 przedsiębiorcom (MSP) oraz 115 osobom podejmującym działalność gospodarczą.
51. Działania systemowe wspierające działalność innowacyjną i inwestycyjną. Wspieranie przedsiębiorstw, w szczególności MSP, stanowi główne zadanie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, utworzonej w 2001 r. PARP wdraża działania finansowane z funduszy pochodzących z budżetu państwa oraz z budżetu UE (fundusze przedakcesyjne i strukturalne), których celem jest rozwój przedsiębiorczości oraz zasobów ludzkich. Zadaniem PARP jest również wspieranie wykorzystywania nowych technik i technologii, rozwoju regionalnego oraz rozwoju eksportu. Wsparcie dla MSP w regionach realizowane jest w partnerstwie z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi (RIF), które wykonują zadania informacyjne, doradcze, promocyjne oraz administracyjne. PARP pełni funkcję instytucji wdrażającej wybrane działania Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006 (SPO-WKP) oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój zasobów ludzkich (SPO RZL), w części działań we współpracy z RIF.
52. Dużą rolę we wspieraniu działalności przemysłowej i innowacyjnej odgrywa utworzona w 1991 r. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (ARP S.A.), której głównym celem jest wspieranie restrukturyzacji polskich podmiotów gospodarczych i dostosowywanie ich do warunków międzynarodowej konkurencji. ARP S.A. podejmuje również działania na rzecz rozwoju infrastruktury gospodarczej, które mają bezpośrednie przełożenie na przeciwdziałanie bezrobociu poprzez utrzymanie istniejących miejsc pracy oraz tworzenie nowych. Działania ARP S.A. dotyczą m.in. wspierania rozwoju regionalnego poprzez inicjowanie powstawania parków przemysłowych i technologicznych oraz inkubatorów technologicznych, a także nadzoru właścicielskiego nad 33 agencjami rozwoju regionalnego lub lokalnego. Aktywność ARP S.A. obejmuje również wspieranie powstawania innowacyjnych firm działających w obszarze nowoczesnych technologii za pośrednictwem Centrum Innowacji FIRE. ARP S.A. jest jedną z instytucji wdrażających SPO-WKP.
53. Istotne wsparcie działań innowacyjnych MSP oferuje Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna (NOT) poprzez projekty celowe, realizowane w oparciu o umowę z ministrem właściwym do spraw nauki.

Projekty te dotyczą dofinansowania prac B+R, przy czym otrzymanie dofinansowania uwarunkowane jest przeprowadzeniem prac wdrożeniowych³⁵.

54. Wspieranie napływu inwestycji jest głównym zadaniem Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S. A. (PAIiIZ), utworzonej w 2003 r. PAIiIZ udziela potencjalnym inwestorom informacji na temat terenów pod inwestycje oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, a także udziela pomocy w prowadzeniu negocjacji z organami administracji państwowej i samorządowej.
55. Wsparcie dla rozwoju turystyki w Polsce oraz dla promocji Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem turystycznym realizowane jest przez Polską Organizację Turystyczną (POT), utworzoną na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o *Polskiej organizacji turystycznej*³⁶. POT jest głównym udziałowcem Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki (PART), angażującej się aktywnie w rozwój infrastruktury turystycznej, a także doradztwo strategiczne na rzecz budowy produktów turystycznych.
56. Krajowa Izba Gospodarcza (KIG) to instytucja samorządu gospodarczego, działająca od 1990 r. i zrzeszająca ponad 130 organizacji gospodarczych, do których należy około 300 tys. krajowych przedsiębiorstw. Działalność KIG koncentruje się w 16 komitetach problemowych, które skupiają ekspertów, naukowców i praktyków życia gospodarczego. Dysponuje także własną jednostką badawczą - Instytutem Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Podstawowym zadaniem KIG jest reprezentowanie interesów przedsiębiorców wobec organów państwa, organizacji krajowych oraz reprezentowanie przedsiębiorstw działających w Polsce i za granicą. KIG współorganizowała udział Polski w Światowej Wystawie EXPO 2000 w Hanowerze i Expo 2005 w Aichi, organizowała wystąpienia promocyjne Polski w krajach kolejno przewodzących Unii Europejskiej.
57. Innym forum dyskusji pomiędzy organizacjami pracodawców, rządem i związkami zawodowymi jest Komisja Trójstronna, w której środowisko przedsiębiorców reprezentują: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego oraz Business Centre Club.

1.10 Finansowanie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu

58. Dostępność finansowania zewnętrznego jest jednym z kluczowych czynników rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, bowiem przedsięwzięcia innowacyjne charakteryzują się najczęściej znaczną kapitałochłonnością i wysokim poziomem ryzyka, rzadko więc przedsiębiorcy mają możliwość rozpoczęcia takiej działalności wyłącznie w oparciu o własne zasoby. Tymczasem w Polsce bardzo niewielkie są możliwości uzyskania kapitału w przedziale 0,1-2 mln PLN do 8-10 mln PLN³⁷. Poniżej dolnej granicy tego przedziału przedsiębiorcy mają zwykle możliwości uzyskania finansowania ze źródeł własnych (oszczędności, rodzina, znajomi itd.), natomiast większe kwoty są stosunkowo łatwo dostępne na rynku *venture capital* (VC)/*private equity* (PE).

---

³⁵ W okresie od 6 listopada 2001 r. do 28 lutego 2005 r. podpisano 348 umów o dofinansowanie projektów celowych realizowanych przez MSP (średnia kwota dofinansowania projektu wynosi 154 288 PLN).

³⁶ Dz. U. Nr 62, poz. 689.

³⁷ Raport *Zjawisko luki kapitałowej (equity gap) w gospodarce polskiej*; opracowanie przygotowane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy, dr Piotr Tamowicz, Gdańsk 2005.

59. Najważniejsze przyczyny niechęci istniejących funduszy VC/PE do inwestowania w obszarze luki kapitałowej to:
- i. wysokie ryzyko związane z inwestycjami w przedsięwzięcia, których szanse rynkowe są trudne do oszacowania (brak historii przedsiębiorstwa, nieznan produkt itd.),
  - ii. wysokie koszty analizy typu *due dilligence* i sporządzenia dokumentacji prawnej, niezbędnej do rozpoczęcia inwestycji (w porównaniu z wartością inwestycji),
  - iii. wysokie koszty zarządzania funduszem w porównaniu do wartości inwestycji.
60. Rozwój rynku funduszy kapitału podwyższonego ryzyka w Polsce wskazuje na stałą koncentrację inwestycji w późnych etapach wzrostu przedsiębiorstw (ekspansja, wykup i refinansowanie), przy jednoczesnym spadku liczby wejść kapitałowych w przedsiębiorstwa w początkowych etapach wzrostu – w 2004 r. w Polsce nie odnotowano żadnego wejścia tego rodzaju³⁸ (tzw. fazy *seed* i *start-up*; por. tabela 1.10.1). Jest to trend obserwowany w całej Europie, jednak szczególnie widoczny na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski³⁹. Inwestycje w przedsiębiorstwa w późniejszych etapach wzrostu wiążą się ze znacznym ograniczeniem ryzyka, a zwykle także ze zwiększeniem wartości pojedynczego wejścia kapitałowego, w związku z tym są znacznie chętniej podejmowane przez fundusze.

Tabela 1.10.1 Wartość inwestycji funduszy VC w Polsce w poszczególne fazy rozwoju, w latach 1999-2004 (w mln EUR).

Faza rozwoju przedsiębiorstwa	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Seed</i>	1,8	2,9	2,2	0	15,1	0
<i>Start up</i>	16,2	38,8	22,7	9,8	2,0	0
<i>Expansion</i>	131,2	158,2	73,9	53,7	40,4	44,1
<i>Replacement</i>	24,2	1,9	47,8	34,6	42,7	59,5
<i>Buyout</i>	10,6	0	3,8	19,5	32,9	30,8
Razem	184,1	201,8	150,4	117,6	133,1	134,4

Źródło: European Venture Capital Association (EVCA).

61. Występowanie luki na początkowych etapach wzrostu jest właściwie niezależne od sektora, w którym przedsiębiorstwo funkcjonuje. Jedynie w sektorze technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) uzyskanie finansowania w obszarze luki jest nieco łatwiejsze, jednak wpływ na to ma w zasadzie działalność jednego funduszu VC oraz utrzymująca się dobra koniunktura w tym sektorze.
62. W 2004 r. do Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych (PSIK) należało 28 funduszy VC/PE, jednak właściwie żaden z nich nie inwestował w przedsiębiorstwa w fazach *seed* czy *start-up*. W związku z takim stanem rynku zdecydowano

³⁸ Wydaje się, że wysoka wartość inwestycji w fazie *seed* w roku 2003 może być wynikiem błędnego zaklasyfikowania inwestycji, które w rzeczywistości dotyczyły przedsięwzięć w znacznie późniejszej fazie rozwoju (por. Raport *Zjawisko luki kapitałowej...*, op.cit.).

³⁹ *Central and Eastern Europe. Statistics 2004*, EVCA, Zaventem, Belgia 2005.

o podjęciu interwencji publicznej w tym obszarze w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, poddziałanie 1.2.3. *Wsparcie powstawania funduszy kapitału zaangażowanego typu seed capital*. Wspieranie powstawania funduszy kapitału zaangażowanego typu *seed capital*. W poddziałaniu tym przewidziane jest udzielanie wsparcia funduszom inwestującym w MSP na początkowych etapach wzrostu. Rezultatem udzielonego wsparcia, przewidzianego jako pilotaż, powinno być powstanie około pięciu nowych funduszy, które oferować będą finansowanie w obszarze luki kapitałowej. Takie połączenie kapitału publicznego z prywatnym powinno zapewnić inwestorom prywatnym zachętę do inwestowania w fundusze zaangażowane.

63. Poza funduszami VC innym potencjalnym źródłem finansowania w obszarze luki kapitałowej (w szczególności w jej dolnej części) są tzw. business angels – osoby prywatne, inwestujące własny kapitał oraz wiedzę i doświadczenie w nowe przedsiębiorstwa, często o znacznym poziomie ryzyka. W Polsce coraz prężniej rozwijają się organizacje zrzeszające i wspierające business angels, do których należą: Polska Sieć Aniołów Biznesu PolBAN (zrzeszająca 43 inwestorów z łączną „gotowością inwestycyjną” w kwocie 25-40 mln PLN) oraz Lewiatan Business Angels (sieć tworzona przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan zrzeszająca 50 inwestorów z łączną „gotowością inwestycyjną” w kwocie około 300 mln). Działalność tych organizacji zaczęła już przynosić pierwsze efekty, zarówno w postaci nawiązania kontaktów pomiędzy inwestorami, jak i w postaci pierwszych inwestycji. Łączna wartość inwestycji z udziałem PolBAN zrealizowanych w 2005 r. wyniosła ponad 1 mln PLN. W dolnym obszarze luki kapitałowej inwestorzy typu business angels mogą stać się bardzo wartościowym źródłem kapitału, tym bardziej, że ich wsparcie nie ogranicza się tylko do dokonania inwestycji. Powstawanie i rozwój sieci oraz organizacji wspierających tego rodzaju inwestorów, zapewniających podaż wartościowych projektów do finansowania, powinno umożliwić szybki rozwój tego rynku.

1.11 Kooperacja przedsiębiorców

64. Jak pokazano powyżej, niewielkie zasoby przedsiębiorstw działających w Polsce, w porównaniu z przedsiębiorstwami działającymi w UE-15, obniżają ich zdolności konkurencyjne. Zdolności te mogłyby zostać zwiększone poprzez kooperację pozwalającą na uzyskanie efektów niejednokrotnie nieosiągalnych dla pojedynczych podmiotów (zwłaszcza MSP). Szereg przeprowadzonych badań wskazuje, że skłonność do współpracy polskich przedsiębiorstw między sobą, jak i ze sferą nauki i otoczeniem biznesu jest niska. Jest to z pewnością pochodną stosunkowo krótkiego okresu rozwoju tego sektora, charakteryzującego się silną konkurencją przede wszystkim na rynku lokalnym. Kształtowanie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami naukowymi zapoczątkowane zostało dopiero w 2004 r. analizą rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz możliwych instrumentów wsparcia ze strony państwa. W wypracowywaniu polityki wspierania *clusteringu* bardzo pomocne były również badania Komisji Europejskiej dotyczące identyfikowania powiązań kooperacyjnych w nowych państwach członkowskich. Wreszcie konieczność wspierania i rozwoju powiązań kooperacyjnych w Polsce została uwypuklona w dokumencie strategicznym pt. „Kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013”, który został przyjęty przez rząd w dniu 4 września br. W obszarze *Infrastruktura dla innowacji* podkreślono znaczenie wspierania wspólnych działań przedsiębiorców o charakterze sieciowym ze

wsparciem sektora nauki, ukierunkowanych na realizację przedsięwzięć innowacyjnych.

65. W tym kontekście kluczowe jest wzmocnienie różnego rodzaju interakcji – między sektorem przemysłowym i naukowo-badawczym oraz administracją – tak charakterystycznych dla klastrów, których jednak poziom rozwoju jest w Polsce stosunkowo niski. Aktualnie trwają badania mające na celu diagnozę stanu *clusteringu* w Polsce. Za najbardziej rozwinięte inicjatywy o charakterze klastrowym uznać należy:
  - i. Klaster „Dolina Lotnicza” w województwie Podkarpackim,
  - ii. Klaster automatyki przemysłowej i sterowania w Gdańsku,
  - iii. Klaster poligraficzny w Warszawie,
  - iv. Klaster budowlany w regionie Świętokrzyskim,
  - v. Klaster meblowy (województwo Wielkopolskie i Zachodniopomorskie).

1.12 Promocja gospodarcza Polski

66. Działania z zakresu promocji gospodarczej Polski obejmują promocję wymiany handlowej na JRE, promocję Polski jako atrakcyjnego miejsca lokowania inwestycji oraz ogólną promocję kraju skierowaną przede wszystkim do turystów i osób zainteresowanych Polską.
67. W dziedzinie wymiany handlowej oraz promocji eksportu dostępnych jest szereg instrumentów wsparcia (w tym w ramach SPO-WKP). Promocja wymiany handlowej oraz promocja eksportu prowadzona była także przez polskie placówki dyplomatyczne za granicą. Ponadto, prowadzone są działania obejmujące ogólną promocję gospodarczą Polski, mające na celu kreowanie jej pozytywnego wizerunku. W tym obszarze aktywne są nie tylko instytucje administracji publicznej, ale również inne instytucje, np. KIG. Z kolei, wspieraniem napływu inwestycji zagranicznych zajmuje się PAiIZ.
68. Informacja i koordynacja działań w zakresie promocji turystycznej Polski należy do zadań POT. POT realizuje zadania promocyjne za granicą poprzez sieć trzynastu Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej oraz przedstawicielstwo w Japonii. Ponadto, prowadzi stałą współpracę z regionalnymi i lokalnymi organizacjami turystycznymi w zakresie tworzenia i promocji produktów turystycznych w kraju i zagranicą. Działania w zakresie promocji turystycznej prowadzone są również przez inne instytucje publiczne.
69. Efekty dotychczas podejmowanych działań promocyjnych oceniane są jako niewystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. Brak jest na przykład jednolitego, systemowego wsparcia dla eksporterów i inwestorów o zasięgu krajowym; nie funkcjonuje też krajowy system obsługi turystów (informacji turystycznej, promocji itd.). Brak silnego, pozytywnego wizerunku Polski powoduje wymierne straty ekonomiczne - obniża ocenę warunków inwestowania oraz wywiera negatywny wpływ na popyt na eksportowane produkty. Niska wiedza na temat naszego kraju powoduje, że Polska jest postrzegana przez pryzmat wielu stereotypów i uprzedzeń. Konieczne jest zwiększenie liczby realizowanych kompleksowych przedsięwzięć promocyjnych (np. udział w/organizacja EXPO czy innych prestiżowych imprez międzynarodowych), czy też promocja wizerunku Polski w mediach globalnych⁴⁰. Według szacunków Ministerstwa Gospodarki, poziom

⁴⁰ Program promocji gospodarczej Polski do 2005 r., MGiP, Warszawa 2003.

wydatków publicznych na promocję eksportu w Polsce był w 2003 r. blisko dwunastokrotnie niższy niż poziom tych wydatków w krajach UE-15⁴¹. Istnieje również bardzo pilna potrzeba stworzenia systemu kreacji i promocji marki „Polska”, który pozwoliłby na szybki wzrost jej rozpoznawalności, a w konsekwencji także wartości.

1.13 Kooperacja jednostek naukowych z sektorem gospodarki

70. Dyfuzja innowacji w Polsce jest utrudniona także poprzez bardzo słabą współpracę pomiędzy sektorem nauki z gospodarką, o czym wspomniano już wyżej. Z jednej strony podaż nowych rozwiązań odpowiadających potrzebom podmiotów gospodarczych jest niska. Z drugiej strony, przedsiębiorcy rzadko poszukują w polskich jednostkach naukowych rozwiązań dla swoich problemów technologicznych lub organizacyjnych⁴². Wprawdzie w niektórych sektorach (np. biotechnologia, eko-innowacje) współpraca taka występuje i jest prowadzona na bieżąco, jednak ogólnie w gospodarce jest zjawiskiem bardzo rzadkim. Ponadto, instytucje pośredniczące w transferze technologii są w Polsce stosunkowo słabo rozwinięte, a te działające koncentrują się najczęściej na działalności inkubacyjnej niż na kontaktach pomiędzy nauką a gospodarką.
71. W 2004 r. wspieraniem innowacyjności w Polsce zajmowało się 537 wyodrębnionych organizacyjnie ośrodków⁴³. Chociaż od 2000 r. liczba ośrodków wzrosła o 91%, to ponad połowa (55%) spośród powyższych ośrodków oferuje głównie usługi szkoleniowe, doradcze i informacyjne. Natomiast zdolność do wsparcia działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w zakresie transferu technologii wykazywał zaledwie co dziesiąty ośrodek. Ich oddziaływanie jest więc ciągle ograniczone. Dodatkowo, co drugi powiat i 75% gmin (głównie wiejskich) nie posiada instytucji wspierania innowacyjności⁴⁴.
72. Na pewną poprawę w zakresie realizacji prac B+R nakierowanych na gospodarkę oraz kooperacji jednostek naukowych z przedsiębiorcami miały wpływ działania Komisji Europejskiej (KE), która w ostatnich latach wspierała inicjatywy rozwijające współpracę jednostek naukowych z sektorem gospodarki. W ramach 5. i 6. Programu Ramowego zostały przeznaczone środki na nowe instrumenty w tym zakresie – dofinansowano Program Centrów Doskonałości (CD) i Centrów Zaawansowanych Technologii (CZT). W Polsce powstało kilkaset CD, z czego 90 uzyskało dofinansowanie w ramach programów ramowych (67% wszystkich dofinansowanych centrów z krajów kandydujących wówczas do UE). CZT i CD w latach 2004-2006 mogły również ubiegać się o wsparcie w ramach poddziałania 1.4.3. SPO-WKP i uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych na projekty inwestycyjne dotyczące

---

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² MSP nie są atrakcyjnym partnerem dla jednostek naukowych ze względu na niskie zaawansowanie technologiczne oraz brak możliwości ponoszenia dużych nakładów na projekty B+R, natomiast duże przedsiębiorstwa nie są zainteresowane wprowadzaniem nowych technologii bądź posiadają własne bogate zaplecze B+R. *Analiza możliwości rozwoju klastrów przemysłowych w Polsce oraz propozycje instrumentów wsparcia*, opracowanie na zlecenie MGiP, Brodzicki T., Dzierżanowski M., Erlandsson K., Szultka S., Gdańsk-Sztokholm 2004.

⁴³ Dane Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych.

⁴⁴ Raport *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, 2004, s. 23-24.

budowy i modernizacji laboratoriów badawczych oraz zakup aparatury naukowo-badawczej.

73. Szansą na przełamanie niekorzystnej tendencji jest też wdrożenie Regionalnych Strategii Innowacji (RSI). Celem RSI jest budowa w regionach trwałego partnerstwa pomiędzy jednostkami naukowymi a przemysłem, podnoszenie konkurencyjności MSP poprzez wprowadzanie nowych technologii oraz rozwijanie umiejętności pracowników w zakresie badań i innowacji. 15 regionów (z wyjątkiem województwa mazowieckiego) wdraża swoje Strategie w ramach działania 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Z kolei Regionalna Strategia Innowacji i Rozwoju dla Mazowsza - RIS MAZOVIA jest realizowana jako projekt 6. Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (6 PR, 2002-2006).
74. RSI w sposób poprawny identyfikują problemy związane ze współpracą pomiędzy jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami, i upatrują w nich jedną z głównych przyczyn niskiej innowacyjności gospodarek regionalnych. Większość regionalnych strategii innowacji nie precyzuje jednak, jakie instrumenty interwencji będą stosowane w obszarze współpracy jednostek naukowych i przedsiębiorstw, aby osiągnąć zakładane w strategiach cele. Instrumenty interwencji są z reguły określone ogólnikowo i często sformułowane jak cele, a nie instrumenty realizacyjne.
75. Przygotowanie RSI należy uznać za pierwszy krok zmierzający ku budowie Narodowego Systemu Innowacji⁴⁵, tj. otwartego na międzynarodowe otoczenie systemu, w skład którego wchodzi powiązane ze sobą regionalne systemy innowacji.

1.14 Diagnoza działalności badawczo-rozwojowej

76. Budowa gospodarki opartej na wiedzy (GOW) wymaga znacznego udziału nakładów w PKB na finansowanie badań i rozwoju, infrastruktury, a także usług informatycznych. Niezbędne jest zapewnienie wysokiego poziomu innowacyjności przemysłu, m.in. poprzez rozwój wysoko zaawansowanych, konkurencyjnych technologii.
77. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej w niewielkim stopniu wpłynęło na poprawę sytuacji w nauce i technice w Polsce. Analiza wartości większości wskaźników opisujących ten stan wskazuje na występowanie dużych dysproporcji między Polską, a średnią krajów UE-15 i UE-25 – czyli także w stosunku do krajów, które razem z Polską przystąpiły do UE w 2004 r.⁴⁶.
78. Cechami charakterystycznymi finansowania działalności B+R w Polsce są:
  - a) bardzo niski udział nakładów na B+R w stosunku do PKB,
  - b) dominacja finansowania budżetowego i niewielki udział podmiotów gospodarczych w wydatkach ogółem na B+R,

---

⁴⁵ Narodowy System Innowacji to kompleks wyodrębnionych instytucji, które wspólnie lub indywidualnie wnoszą wkład do rozwoju i rozprzestrzeniania (dyfuzji) nowych technologii i które tworzą bazę, w ramach której rządy formułują i realizują politykę mającą za zadanie oddziaływanie na procesy innowacyjne. Jako to system wzajemnie powiązanych instytucji mających tworzyć, przechowywać i przekazywać wiedzę i umiejętności leżące u podstaw nowych technologii. *Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data – Oslo Manual, second edition*; OECD/EC/Eurostat, 1997, s. 132.

⁴⁶ *European Innovation Scoreboard 2005*, Komisja Europejska, Bruksela, 2005.

- c) relatywnie niskie wydatki na badania stosowane i prace rozwojowe, w porównaniu z wydatkami na badania podstawowe.
79. W 2004 r. nakłady budżetowe na naukę wynosiły 0,31% PKB, zaś pozabudżetowe – 0,25% PKB. Wartość wskaźnika GERD (nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową) w 2004 r. wzrosła w porównaniu do wartości z 2003 r.⁴⁷, ale wartość relacji GERD/PKB pozostała na niezmiennym poziomie i wyniosła 0,56%⁴⁸. Dla porównania, w 2004 r. w UE-25 wskaźnik ten wyniósł 1,9%, przy czym najwięcej na B+R przeznaczono w Szwecji (3,74% PKB) i Finlandii (3,51%), a najmniej w takich krajach jak Malta (0,29%), Cypr (0,37%), czy Łotwa (0,42%). Średni roczny wzrost nakładów na B+R w wartościach realnych w okresie 2001-2004 wyniósł w Polsce 0,4%, natomiast dla UE-25 wartość ta wyniosła 1,3%, przy czym np. w Finlandii - 4%, a na Cyprze - 15,2%⁴⁹.
80. GERD *per capita* w 2003 r. wyniósł w Polsce 64,5 USD PPP⁵⁰, zaś w UE - 15 – 462,6 USD PPP. Nakłady na B+R w Polsce stanowiły więc jedynie około 14% średnich nakładów na B+R *per capita* w UE.
81. Jednocześnie, struktura nakładów według źródeł finansowania działalności B+R w Polsce jest odwrotna niż założono w Strategii Lizbońskiej (2/3 nakładów na B+R powinno pochodzić spoza sektora budżetowego). Większość środków na B+R w Polsce pochodzi z budżetu państwa (61,7% ogółu nakładów w 2004 r.). Udział podmiotów gospodarczych w tych nakładach to jedynie 22,6%, zaś środków z zagranicy – 5,2%. Natomiast w UE-25 około 35% łącznych nakładów na B+R stanowiły wydatki budżetowe, przy nakładach z sektora biznesu na poziomie aż 54,3% oraz środkach z zagranicy w wysokości 8,5% (dane za 2003 r.).
82. Sytuację nauki w Polsce obrazuje także nieefektywna struktura wydatków budżetowych – większość środków (62% w 2004 r.) stanowi dotacja podmiotowa, przy czym na działalność statutową w 2004 r. przeznaczono prawie 48% wydatków⁵¹, przede wszystkim na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek naukowych. Pozostałe wydatki przeznaczono głównie na: projekty badawcze (15,6% środków), projekty celowe (6,81% środków), inwestycje (13,4% środków) i współpracę naukowo-techniczną z zagranicą (0,09% środków). Taki rozkład środków oznacza, że finansowanie budżetowe jest w bardzo małym stopniu powiązane z efektywnością i przydatnością dla gospodarki badań naukowych prowadzonych przez dotowane jednostki naukowe. Należy zaznaczyć, że zmiana w tym zakresie, polegająca na znaczącym zwiększeniu popytu na pieniądze konkurencyjne – „projektowe” (dotyczy to tak przedsiębiorstw, jak i jednostek naukowych) nie jest możliwa w krótkim czasie, gdyż wymaga to także zmian systemowych.
83. W 2004 r. 39,5% ogólnej kwoty wydatków bieżących na B+R przeznaczono na badania podstawowe, finansowane głównie ze środków budżetowych. Z kolei na prace

⁴⁷ Wskaźnik GERD w cenach bieżących w 2003 r. wyniósł 4558,3 mln zł, zaś w 2004 r. – 5155,4 mln zł; zob. *Nauka i technika w 2004 r.*, GUS, Warszawa 2005. Większość danych, które zawarte są w części diagnostycznej sektora B+R pochodzą z ww. publikacji.

⁴⁸ *Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2005*, GUS, Warszawa 2006, s. 423.

⁴⁹ *EUROSTAT news release*, 156/2005, 6 December 2005.

⁵⁰ USD PPP – według parytetu siły nabywczej dolara.

⁵¹ *Sprawozdanie z wykonania budżetu w 2004 r., część 28 – nauka, część 27 – informatyzacja*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Warszawa, marzec 2005, s. 14.

rozwojowe i badania stosowane przeznaczono odpowiednio 35,3% i 25,2%. Taka struktura nakładów plasuje Polskę, obok Czech, wśród krajów o najwyższym udziale badań podstawowych, co jest cechą charakterystyczną dla krajów słabiej rozwiniętych. Głównym wykonawcą badań podstawowych były – podobnie jak w poprzednich latach – placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk (PAN) i szkoły wyższe.

84. W 2004 r., spośród 957 jednostek prowadzących w Polsce działalność badawczo-rozwojową, 197 stanowiły jednostki badawczo-rozwojowe (JBR), 128 – szkoły wyższe, 78 – placówki PAN, a 480 – jednostki rozwojowe (podmioty gospodarcze zajmujące się działalnością B+R obok swojej działalności podstawowej, spośród około 2 mln przedsiębiorstw). Taka struktura nie sprzyja integracji badań i realizacji programów badawczych w priorytetowych kierunkach, gdyż jednostki z poszczególnych pionów rzadko współpracują między sobą, co często jest przyczyną nieefektywnego wykorzystania zarówno potencjału kadrowego, jak również środków finansowych i wyposażenia badawczego. Należy podkreślić, że oprócz jednostek rozwojowych, nie ma w Polsce innych prywatnych jednostek naukowych, natomiast wyższych szkół niepaństwowych prowadzących działalność B+R jest jedynie 25.

1.15 Potencjał kadrowy zaangażowany w działalność naukową oraz badawczo-rozwojową

85. Cechy charakteryzujące potencjał kadrowy nauki i techniki są następujące:
- a) niższy niż przeciętny w UE udział badaczy w populacji aktywnej zawodowo,
  - b) niewielki udział pracowników naukowo-badawczych zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ogólnej liczbie pracowników naukowo-badawczych pracujących w kraju,
  - c) stosunkowo późny wiek uzyskiwania stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu naukowego profesora,
  - d) wzrastająca liczba uzyskiwanych doktoratów (jednak niższa od średniej w UE),
  - e) wieloletowość pracowników nauki spowodowana niskimi płacami oraz zwiększonymi obowiązkami edukacyjnymi (prawie pięciokrotny wzrost liczby studentów od 1990 r.).
86. Liczba zatrudnionych ogółem w działalności B+R wynosiła w 2004 r. 127 356 osób⁵², przy czym w okresie ostatnich 10 lat liczba ta podlegała pewnym fluktuacjom, mieszcząc się w przedziale 120 000 – 128 400⁵³. W Polsce wskaźnik opisujący liczbę badaczy na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2003 r. wynosił 4,5 i był kilkakrotnie niższy niż w Finlandii – 17,7. Dla porównania średnia wartość w UE-25 wynosiła 5,8 (2003 r.)⁵⁴.
87. W Polsce tylko 6,5% wszystkich zatrudnionych w działalności B+R pracuje w przedsiębiorstwach, podczas gdy wskaźnik ten dla krajów UE-15 wynosi około 50%⁵⁵.

⁵² W tym 71 906 w szkołach wyższych, 13 238 w jednostkach badawczo-rozwojowych, 4843 w instytutach PAN i 5957 w jednostkach rozwojowych (przedsiębiorstwach).

⁵³ *Nauka i technika w 2003 r.*, GUS, Warszawa 2005, s. 30.

⁵⁴ OECD in figures. Statistics on the member countries, OECD Observer 2005, Supplement 1, str. 72-73.

⁵⁵ *Statistics on Science and Technology in Europe. Data 1991-2002. Part 1*, European Commission, Eurostat, Luxembourg 2003, s. 34.

88. W latach 1998-2002 wzrosła liczba profesorów, z których większość (51,7%) stanowią osoby między 50-59 rokiem życia. Tylko 24% osób uzyskało tytuł profesora w wieku poniżej 50 lat, zaś 14,4% uczonych uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego w wieku poniżej 40 lat. Spośród ostatniej grupy, 63,5% doktorów to osoby poniżej 35 lat. Jednak we wszystkich dziedzinach nauki (według danych z 2003 r.) uczeni z tytułem profesora w wieku 60-70 lat stanowili najliczniejszą grupę.
89. Analizując jakość potencjału kadrowego zatrudnionego w działalności B+R kraju należy także przytoczyć dane bibliometryczne. W 2003 r. udział Polski w światowej puli publikacji naukowych wyniósł 1,45% (około 11 600 cytowań) i był najwyższy w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Jednak w porównaniu z krajami UE liczba cytowań polskich badaczy i naukowców na 1 mln mieszkańców jest dużo niższa. Średnia dla UE-15 w 2002 r. wynosiła 673, a dla Polski – 266.

1.16 Aparatura naukowo-badawcza

90. Laboratoria naukowo-badawcze w Polsce są źle wyposażone. Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych (będącej w dyspozycji jednostek naukowych) wyniósł w 2004 r. 79,5%. Największym udziałem w ogólnej wartości aparatury naukowo-badawczej w 2003 r. dysponowały szkoły wyższe (49,1%) oraz instytuty naukowo-badawcze – wchodzące w skład JBR – (30,2%). Ze względu na przestarzałą aparaturę polscy naukowcy mają bardziej ograniczone możliwości prowadzenia badań naukowych w stosunku do naukowców w najbardziej rozwiniętych krajach.
91. Obok niskiego poziomu dofinansowania budżetowego zakupów aparatury naukowo-badawczej, problemem jest także system dofinansowania zakupów aparatury dla jednostek naukowych. Większość środków przyznawana jest w systemie rozproszonym i na stosunkowo niewielkie przedsięwzięcia. Tylko w niewielkim stopniu finansowane są zakupy aparatury o znaczeniu środowiskowym (między innymi z uwagi na małą liczbę wniosków). Jest to aparatura służąca badaniom kilku jednostek naukowych, które wykorzystują ją w ramach wspólnego sformalizowanego porozumienia. Na jej zakup przeznaczono w 2004 r. blisko 13,6% ogólnej puli środków budżetowych na zakupy aparatury. W 2005 r. wskaźnik ten wyniósł 19%. Podobnie kształtuje się poziom wykorzystania środków na infrastrukturę B+R z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej⁵⁶.

1.17 Infrastruktura informatyczna nauki

92. Obecna infrastruktura informatyczna i informacyjna nauki opiera się głównie na zasobach wytworzonych w czasie realizacji programów rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych i akademickich z lat 1995⁵⁷ i 2000⁵⁸. Programy te są elementem strategii realizowanej od 1993 r. przez Komitet Badań Naukowych, a następnie przez ministra właściwego ds. nauki. Kontynuacją

⁵⁶ Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (wcześniej: Fundusz Rozwoju Nauki) został utworzony rozporządzeniem Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (Dz.U. Nr 81, poz. 714). Środki Funduszu pochodzą m.in. z wpływów w wysokości 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym i są wydatkowane w szczególności na: wspieranie inwestycji służących potrzebom prac B+R.

⁵⁷ *Program rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych.*

⁵⁸ Program rozwoju infrastruktury informatycznej polskiego środowiska naukowo-akademickiego na lata 2001-2005 pn. "PIONIER: Polski Internet Optyczny- Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informatycznego".

przyjętej strategii jest podpisany w grudniu 2005 r. „Program rozwoju i utrzymania infrastruktury informacyjnej i informatycznej nauki oraz jej zasobów w postaci cyfrowej na lata 2006 – 2009”.

93. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce to przede wszystkim zasoby sprzętowe, sieciowe i cyfrowe usytuowane w 5 Centrach Komputerów Dużej Mocy Obliczeniowej (Gdańsk, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław), 21 Miejskich Sieci Komputerowych MAN, których jednostki wiodące mają siedziby w największych ośrodkach akademicko-naukowych kraju oraz liczne zasoby lokalne usytuowane w jednostkach naukowych i akademickich. Bazą tej infrastruktury jest ogólnopolska sieć optyczna PIONIER, która zapewnia środowisku naukowo-badawczemu dostęp do zasobów światowego Internetu oraz dedykowane połączenia pomiędzy ośrodkami w Polsce i za granicą. Podstawą sieci PIONIER są własne włókna światłowodowe, które obecnie mają łączną długość ponad 4000 km⁵⁹.
94. Należy przyznać, że infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju (w szczególności część wschodnia Polski). Niezadowalający jest też niski poziom innowacyjnych rozwiązań i aplikacji wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.

1.18 Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą

95. W ramach współpracy wielostronnej szczególne znaczenie ma uczestnictwo Polski (od września 1999 r.) w 5. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (5 PR, 1998-2002) oraz w 6. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji UE (6 PR, 2002-2006).
96. Udział Polski w 5 PR w ciągu pierwszych dwóch lat był niewielki⁶⁰. W latach 1999-2000 uczestnicy z Polski, Węgier, Czech i Austrii (państw o zbliżonym potencjale badawczym) stanowili około 0,8% – 0,9% wszystkich uczestników 5 PR. Jednakże, mimo tego, generalnie udział Polski w 5 PR zamknął się sukcesem, głównie dzięki akcji dołączania do projektów będących w trakcie realizacji. W 6 PR, pomimo znaczącej zmiany reguł gry (postawiono na finansowanie silnych przemysłowych konsorcjów zogniskowanych na rozwiązywaniu priorytetowych problemów technologicznych), uczestnictwo polskich podmiotów stale rośnie. W 2005 r. polscy uczestnicy 6 PR stanowili prawie 3% wszystkich uczestników 6 PR, dzięki czemu Polska lokowała się w okolicy 10 miejsca wśród wszystkich krajów UE. Również udział procentowy w finansowanych projektach wypada dla Polski pozytywnie – udział finansowy wzrósł o 15%, chociaż liderem zostały Węgry z 22% przyrostem.
97. Polska jest również członkiem Wieloletniego Programu Ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, a także uczestniczy w pracach wielu innych organizacji międzynarodowych, w tym w szczególności: Europejskiej Fundacji Naukowej (ESF – od 1992 r. jej członkiem jest PAN), Programu Naukowego NATO, OECD (od 1996 r.), UNESCO (od 1946 r.), Inicjatywy Eureka (jako członek od 1995 r.). Wiele polskich zespołów naukowych wykonuje również zlecenia badawcze dla przedsiębiorstw zagranicznych, a uczelnie i instytuty naukowe realizują szereg umów dwustronnych z partnerami zagranicznymi.

---

⁵⁹ Ocena stanu infrastruktury teleinformatycznej nauki w Polsce, OPI, Warszawa, grudzień 2005, s. 2.

⁶⁰ A. Siemaszko, J. Supel, Ocena udziału Polski w Programach Ramowych UE, http://www.6pr.pl/statystyki/udzial_pl.html, Warszawa, 22 sierpnia 2006 r.

1.19 Rynek IT w Polsce

98. W 2005 r.⁶¹ w Polsce wartość inwestycji w technologie informacyjne i komunikacyjne *per capita* kształtowała się na poziomie 374 euro. Tymczasem w Czechach poziom ten wynosił 563 euro, na Węgrzech - 639 euro, a średnia dla krajów UE-25 - 1 376 euro. Dane te świadczą to o wysokim niedofinansowaniu technologii informatycznych w Polsce. Jednak tempo wzrostu sektora usług IT w Polsce wynoszące 13,2 % w 2004 r. było najwyższe wśród nowych państw członkowskich. Polska w rankingu państw najlepiej przystosowanych do ery nowych technologii znalazła się na 32. miejscu (na 65 krajów badanych)⁶². Wśród sześciu głównych kategorii Polska osiągnęła najwyższy wynik w kategorii „Otoczenie ekonomiczne”, plasując się na 30. pozycji, uzyskując 7,34 punktu na 10 możliwych, podczas gdy średnia ocena krajów Europy Środkowej i Wschodniej wyniosła 6,71 punktu.
99. Należy jednak mieć na uwadze, że strategiczna ocena gotowości Polski do transformacji do społeczeństwa informacyjnego, zgodnie z rankingiem Światowego Forum Gospodarczego (*World Economic Forum*), wypada bardzo słabo. Zgodnie z tym rankingiem, w 2004 r. Polska zajmowała 72. miejsce na 104 sklasyfikowane kraje świata, w dodatku w ostatnich latach przesuwała się na coraz gorsze miejsce. W odniesieniu do sektora publicznego, Polska zajmuje 95. miejsce (za wszystkimi krajami UE-25+2), co świadczy o wyjątkowo złej sytuacji oraz niedostatecznym przygotowaniu polskiej administracji do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym. Najgorzej wypada przygotowanie administracji do świadczenia usług w formie elektronicznej – w 2004 r. poziom dostępności usług elektronicznych administracji w Polsce wyniósł 34%⁶³. Jednak w 2005 r. Polska uzyskała znacznie wyższą ocenę, przesuując się na 53. miejsce (wzrost o 19 miejsc – najwyższy spośród krajów uwzględnionych w rankingu). Pomimo to Polska nadal pozostaje w tyle za wszystkimi krajami UE-25.

1.20 Poziom infrastruktury teleinformatycznej kraju

100. W 2002 r. w Polsce inwestycje w telekomunikację *per capita* wyniosły 35,4 USD, a więc dużo mniej niż w najlepiej rozwiniętych krajach UE⁶⁴. Indeks dostępu cyfrowego na koniec 2002 r. ukształtował się na poziomie 0,59, co w porównaniu z najwyższymi wskaźnikami UE (np. Szwecja – 0,85, Dania – 0,83) daje także wynik o wiele słabszy⁶⁵. Polska w 2003 r. zajęła 57. miejsce w rankingu konkurencyjności światowych gospodarek⁶⁶. Na konkurencyjność tę znacznie oddziałuje rozwój infrastruktury i usług telekomunikacyjnych.
101. W 2004 r. wskaźnik stacjonarnych telefonicznych linii abonenckich na 100 gospodarstw domowych wyniósł 73,8, natomiast abonentów telefonii komórkowej na 100 mieszkańców – 60,5. Liczba abonentów i użytkowników wyniosła 23 mln i była

⁶¹ Raport *European Information Technology Observatory ICT markets*, marzec 2006.

⁶² *The 2005 e-readiness rankings*, Economist Intelligence Unit, The IBM Institute for Business Value, 2005.

⁶³ *Rozwój eGovernment w Polsce – 3 edycja badań eEurope*, Capgemini, Warszawa 2004.

⁶⁴ Dla porównania: Dania – 238,9 USD; Wielka Brytania – 227,3 USD; Portugalia – 191,1 USD; Szwecja – 166 USD; Hiszpania – 128 USD, Czechy – 80 USD, Słowenia – 75 USD; Węgry – 67 USD; *World Telecommunication Development Reports*, 2003, International Telecommunication Union (ITU).

⁶⁵ http://www.itu.int/newsarchive/press_releases/2003/30.html; IDC uwzględnia cztery elementy: infrastrukturę informacyjną, wiedzę i umiejętności społeczeństwa, jakość dostępu do ICT, wpływ dochodów na ICT.

⁶⁶ *The World Competitiveness Yearbook 2004*; 2001, IMD.

większa o 32,7% niż na koniec 2003 r.⁶⁷. W 2004 r. funkcjonowało 12,54 mln telefonicznych łącz głównych, co stanowi wskaźnik 328,64 na 1000 osób. Działały również 7932 automatyczne cyfrowe centrale miejscowe, w tym na wsiach 3655, a także działało 97 automatycznych cyfrowych central międzystrefowych. Liczba abonentów poszczególnych systemów łączności wykazywała zdecydowanie tendencje rosnące - w latach 1999-2003 nastąpił bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii przewodowej o 9,5% (w tym na wsi o 26%) oraz bezwzględny przyrost liczby abonentów telefonii komórkowej o 339,8%. Wzrost liczby abonentów odnotowały również telewizje kablowe (w latach 1999-2003 o 9,1%)⁶⁸.

1.21 Poziom rozwoju e-usług administracji publicznej

102. Poziom zaawansowania rozwoju usług publicznych wśród krajów UE-25 wynosi 68%, natomiast w Polsce 34%⁶⁹. Pełna interaktywność usług publicznych *on-line* w krajach UE-25 kształtuje się na poziomie 40%, w tym w Polsce – 9% (3. pozycja od końca). Najwyższym poziomem rozwoju e-usług publicznych dla obywateli charakteryzują się takie usługi, jak: poszukiwanie pracy (74%), podatek dochodowy od osób fizycznych (50%), rejestracja na wyższe uczelnie (36%) oraz akty stanu cywilnego (29%). Z kolei najniższy poziom rozwoju dotyczy usług z zakresu służby zdrowia (2%) i rejestracji zgłoszeń na policję (2%). Poziom udostępnienia usług publicznych w regionach jest nieco wyższy niż w administracji centralnej (34% wobec 33%). Najwięcej usług udostępnionych jest w województwie pomorskim (45%), natomiast najmniej w województwie śląskim (27%). Większość działań w tym zakresie prowadzona jest na szczeblu lokalnym, stąd duże zróżnicowanie stopnia dostępności usług w poszczególnych regionach (np. usługi eZdrowia – od 0% do 13%).
103. Stan rozwoju e-usług publicznych skierowanych do osób prawnych jest wyższy niż skierowanych do osób fizycznych (43% wobec 31%). Najwyższy wskaźnik dotyczy obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (100%), obsługi deklaracji celnych (100%) i podatku VAT (50%). O ile w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tak wysoki poziom rozwoju uwarunkowany jest regulacjami prawnymi, tak w przypadku dwóch pozostałych usług rozwój osiągnięty został głównie dzięki samodzielnym inicjatywom jednostek administracji publicznej poszczególnych województw. Na niskim poziomie utrzymuje się usługa uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska (25%) oraz rejestracji przedsiębiorstw (5%).
104. Większość urzędów administracji publicznej osiągnęła poziom informacyjny, który nie wymaga transformacji w wewnętrznym funkcjonowaniu urzędu i jest relatywnie łatwy do osiągnięcia. Na niskim poziomie rozwoju pozostają usługi transakcyjne wymagające projektowania procedur wewnętrznych, integracji rejestrów państwowych i baz danych, zmiany uregulowań prawnych oraz stworzenia nowych regulacji organizacyjnych, klasyfikacji oraz standardów. Także brak doświadczenia w zarządzaniu projektami elektronicznej administracji oraz brak wizji jej rozwoju skutkuje niskim poziomem rozwoju e-usług. 99,4% urzędów posiada dostęp do Internetu, jednak aż 80% urzędów gminnych łączy się z Internetem tylko za pomocą

---

⁶⁷ Stan telekomunikacji w Polsce, dane na koniec III kwartału 2004 r., <http://www.mi.gov.pl/departamenty/1/analizy/943.html>.

⁶⁸ Łączność – Wyniki Działalności w 2003; 2002; 2001; 2000 roku, GUS, Warszawa 2005.

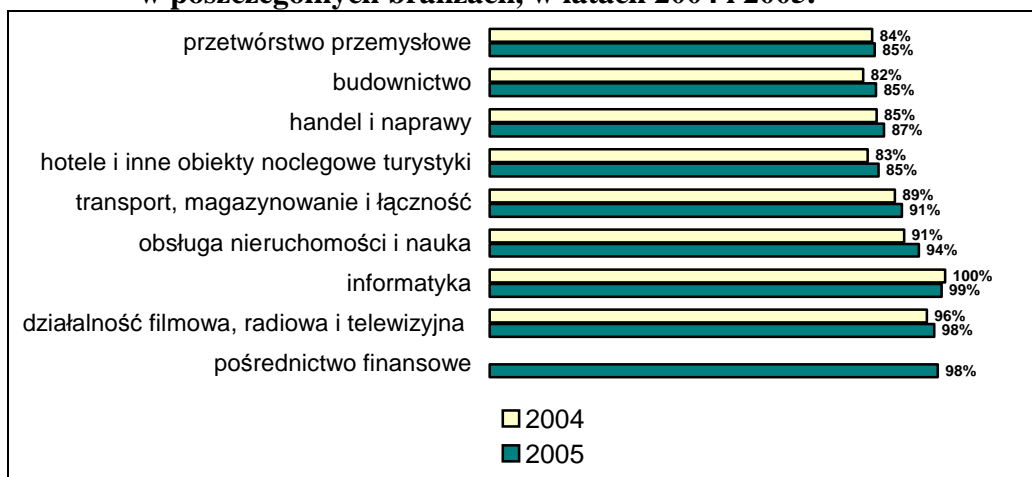
⁶⁹ Dane w oparciu o badania *Web-based survey on electronic public services* przeprowadzone na zlecenie KE przez Capgemini, lipiec 2004 r.

modemu⁷⁰. Informatyzacja nie jest priorytetem odsetek urzędów, które przeznaczają nie więcej niż 1% budżetu na informatyzację wzrósł w 2005 r. do 56,6% (w 2004 r. było to 29% urzędów).

1.22 Działania z zakresu e-gospodarki⁷¹

105. Wyniki badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach przeprowadzonych w 2004 i 2005 r. pokazały, że poziom wskaźników obrazujących stopień wykorzystania komputerów i dostępu do Internetu w obydwu latach był wysoki.
106. W 2005 r. komputery wykorzystywało 93% przedsiębiorstw, a 87% posiadało dostęp do Internetu. Praktycznie wszystkie duże przedsiębiorstwa (z liczbą pracujących wynoszącą 250 osób i więcej) wykorzystywały komputery i miały dostęp do Internetu. Niemal wszystkie (99%) przedsiębiorstwa średnie (z liczbą pracujących wynoszącą od 50 do 249 osób) były wyposażone w komputery, a 98% z nich posiadało dostęp do Internetu. Liczba e-usług świadczonych dla obywateli, biznesu oraz ogólnych usług publicznych realizowanych *on-line* jest 2-3 krotnie niższa niż w krajach UE-15.

Wykres 1.22.1 Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery w poszczególnych branżach, w latach 2004 i 2005.

Źródło: Badanie GUS "Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.", http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/spoleczenstwo_informacyjne/index.htm, wykres nr 3.

107. W 2005 r. odsetek przedsiębiorstw, które łączyły się z Internetem poprzez modem analogowy spadł w porównaniu do roku ubiegłego o 9 punktów procentowych i wyniósł 43%. Przedsiębiorstwa zaczęły w większym stopniu inwestować w dostęp szerokopasmowy, którego wykorzystanie wzrosło w ciągu roku o 15 punktów procentowych i wyniosło również 43%.
108. W 2005 r. 38% pracujących w zbadanych przedsiębiorstwach wykorzystywało w swojej pracy komputer przynajmniej raz w tygodniu, w tym 27% używało komputera z dostępem do Internetu. Porównując te dane z rokiem ubiegłym wzrost ww. wskaźników wyniósł odpowiednio 5 i 6 punktów procentowych, co w liczbach bezwzględnych oznacza około 35 tysięcy pracujących.
109. Największy odsetek pracujących wykorzystujących komputery podczas pracy, wynoszący 41%, odnotowano w przedsiębiorstwach dużych, natomiast

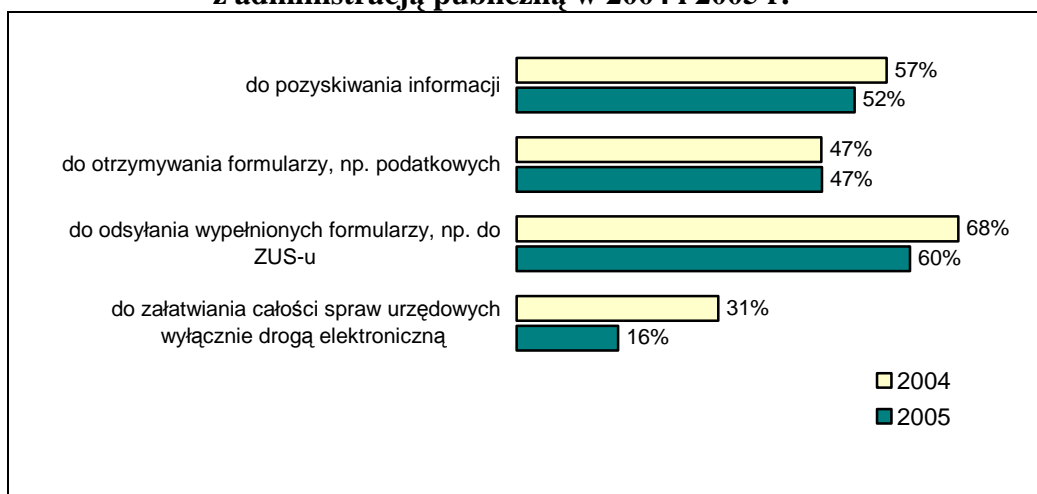
⁷⁰ Raport ARC Rynek i Opinia dla Ministerstwa Nauki i Informatyzacji, wrzesień 2004.

⁷¹ Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r., GUS, Warszawa 2005.

w przedsiębiorstwach małych i średnich – odpowiednio 36% i 35%. Wskaźnik pracujących wykorzystujących komputery z dostępem do Internetu nie różni się zbytnio w przedsiębiorstwach grupowanych według wielkości i waha się w granicach od 26% do 28%.

110. Analizując wyniki w przedsiębiorstwach według rodzajów działalności, najwyższy odsetek pracujących, którzy wykorzystywali komputery podczas swojej pracy, odnotowano w sekcji „Pośrednictwo finansowe” – 96%. Niewiele niższy odsetek (95%) można zaobserwować w dziale „Informatyka”, tam jednak aż 91% pracujących korzystała z komputerów z dostępem do Internetu, podczas gdy w przedsiębiorstwach finansowych odsetek ten był prawie o połowę niższy – 47%.
111. Dane dotyczące wykorzystywania Internetu przez przedsiębiorstwa do kontaktowania się z administracją publiczną w 2005 r. wskazują na spadek wartości tego wskaźnika w stosunku do 2004 r. Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet do pozyskiwania informacji ze strony administracji publicznej wyniósł 52% i spadł w stosunku do 2004 r. o 5 punktów procentowych. W przypadku otrzymywania formularzy, np. podatkowych, wskaźnik utrzymał się na poziomie 47%. Odsetek przedsiębiorstw, które odsyłały wypełnione formularze do organów administracji publicznej przez Internet spadł o 8 punktów procentowych i w 2005 r. wyniósł 60% (68% w 2004 r.). Natomiast wykorzystanie Internetu do załatwiania całości spraw urzędowych wyłącznie drogą elektroniczną zmalało aż o 15 punktów procentowych osiągając poziom 16% (31% w 2004 r.).

Wykres 1.22.2 Odsetek przedsiębiorstw korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w 2004 i 2005 r.

Źródło: Badanie GUS "Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.", http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/spoleczenstwo_informacyjne/index.htm, wykres nr 24.

112. Generalnie, w 2005 roku odsetek osób zamawiających lub kupujących przez Internet wzrósł w porównaniu z 2004 r., jednak nadal korzystanie z handlu elektronicznego nie jest zbyt popularne w naszym kraju. Najczęściej kupowane przy pomocy Internetu towary – książki i czasopisma – nabyło w tym roku niecałe 3% osób w wieku 16-74 lata, co jednak stanowi w liczbach bezwzględnych prawie dziewięćset tysięcy osób.
113. Całkowita wartość towarów i usług zamówionych lub kupionych przez Internet w 2005 r. przekroczyła miliard złotych. Dla porównania w 2004 r. mieszkańcy Polski w wieku 16-74 lata dokonali zakupów przez Internet na łączną kwotę prawie trzystu sześćdziesięciu milionów złotych.

114. W odniesieniu do przedsiębiorstw dokonujących zakupów przez Internet,⁷² porównując lata 2003 i 2004, obserwujemy wzrost o 7 punktów procentowych odsetka przedsiębiorstw, które złożyły zamówienia przez Internet. W 2004 r. 17% wszystkich przedsiębiorstw wybrało tę formę dokonywania zakupów. Oznacza to, że do grupy ponad 6,8 tysiąca przedsiębiorstw dokonujących zamówień przez Internet w 2003 r. dołączyło 5,7 tysiąca przedsiębiorstw w 2004 r. Dokonywanie przez przedsiębiorstwa zapłaty w trybie bezpośrednim (*on-line*) za zrealizowane zamówienia złożone przez Internet nadal nie jest zbyt popularne, ale stopniowo upowszechnia się (wzrost z 3% do 5%).
115. W 2004 r. odsetek przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży przez Internet (nie licząc zamówień otrzymanych pocztą elektroniczną) oraz otrzymujących płatności *on-line* nie uległ istotnej zmianie w stosunku do 2003 r. i wyniósł odpowiednio 4% i 1%. W 2004 r. 4% zbadanych przedsiębiorstw małych, 6% przedsiębiorstw średnich i 8% dużych dokonało sprzedaży za pośrednictwem Internetu, w tym 1% przedsiębiorstw we wszystkich trzech klasach wielkości otrzymało także płatności przez Internet.

1.23 eObywatel

116. Techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2005 r. miało 30% wszystkich gospodarstw domowych w Polsce. Na terenach miejskich odsetek ten wyniósł 36%, a na wsi 19%. Wyraźne jest zróżnicowanie dostępu do Internetu w zależności od dochodów – 71% gospodarstw domowych o dochodach miesięcznych netto przekraczających 7200 zł posiadało dostęp do Internetu, podczas gdy przy dochodach poniżej 1440 zł – tylko 14%. Tylko 40% gospodarstw domowych posiada komputer – co w porównaniu do średniej dla nowych krajów członkowskich (55%)⁷³ jest ciągle niesatysfakcjonującym wynikiem. Stopień wyposażenia w komputery zależy m.in. od wysokości dochodów. Ponad 86% gospodarstw o przeciętnych miesięcznych dochodach netto powyżej 7200 PLN posiadało komputer. Natomiast gospodarstwa o dochodach w przedziale 1441-3360 PLN i poniżej 1440 PLN miesięcznie były wyposażone w komputery znacznie rzadziej – odpowiednio: 48% i 21%.
117. Prawie połowa gospodarstw domowych mających techniczne możliwości dostępu do Internetu w 2005 r. wykorzystywała łącza szerokopasmowe (pozwalające na przesyłanie danych z prędkością ponad 128 kb/s. Wśród dysponujących Internetem gospodarstw domowych o najwyższych miesięcznych dochodach netto 100% wykorzystywało łącza szerokopasmowe, podczas gdy w tych o najniższych miesięcznych dochodach netto – jedynie 50%. Zróżnicowanie jest widoczne również w zależności od miejsca zamieszkania: na terenach miejskich (zarówno w miastach powyżej, jak i poniżej 100 tys. mieszkańców) ponad połowa użytkowników Internetu wykorzystuje łącza szerokopasmowe, tymczasem na terenach wiejskich – tylko co czwarty użytkownik.⁷⁴ Według danych za 2004 r., poziom dostępu do Internetu w polskich gospodarstwach domowych (wówczas 26%) był niższy od średniego

⁷² W badaniach wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach prowadzonych przez GUS, podobnie jak w innych krajach UE, do kategorii zamówień przez Internet nie zalicza się zamówień składanych pocztą elektroniczną. Zebrane informacje w tym zakresie odnoszą się do roku poprzedzającego rok przeprowadzenia badania, czyli 2003 i 2004 r.

⁷³ Portal internetowy Eurostatu: <http://epp.eurostat.cec.eu.int>, zakładka Data, link 1 information society statistics, folder *Computers and the Internet in households and enterprises, Availability of Computers, Households*.

⁷⁴ *Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2005 r.*, GUS, Warszawa 2006.

w UE-25, gdzie wynosił 43%. Dla porównania, najwyższy wskaźnik dostępu do Internetu w domu odnotowano w Danii (69%), a najniższy na Litwie (12%)⁷⁵.

118. W I kwartale 2005 r. 12% osób poszukiwało informacji na stronach internetowych administracji publicznej, 6% pobierało przez Internet formularze urzędowe, a 3% przesłało przez Internet wypełnione formularze⁷⁶.

---

⁷⁵ Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2004 r., GUS, Warszawa 2005.

⁷⁶ Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2005 r., GUS, Warszawa 2006.

2. ANALIZA SWOT

119. W analizie SWOT przyjęto założenie, że mocne i słabe strony stanowią charakterystykę sektorów przedsiębiorstw i nauki oraz obszaru społeczeństwa informacyjnego, z kolei szanse i zagrożenia rozwoju opisują czynniki zewnętrzne, mające wpływ na te trzy obszary gospodarki polskiej.
120. Mocne strony służą wskazaniu tych elementów, które w rzeczywistości stanowią o przewadze sektorów i to na nich będzie się opierała realizacja PO IG. Natomiast, słabe strony wskazują na problemy i braki, które w wyniku realizacji PO IG powinny zostać usunięte lub ograniczone.
121. Szanse to zjawiska występujące w otoczeniu sektorów przedsiębiorstw i nauki oraz obszaru społeczeństwa informacyjnego, które zostaną wykorzystane do osiągnięcia celów ogólnego i szczegółowych PO IG. Zagrożenia warunkowane są czynnikami zewnętrznymi. Realizacja PO IG powinna przyczynić się do ograniczenia ich oddziaływania na te sektory.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> a) Członkostwo Polski w UE oraz związany z tym wzrost atrakcyjności i wiarygodności Polski b) Otwartość gospodarki i możliwość łatwego przemieszczania dóbr i kapitału c) Dynamiczny wzrost sprzedaży przedsiębiorstw działających w Polsce na rynkach UE-25 po 1 maja 2004 r. d) Duża zdolność dostosowawcza krajowych firm do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych prowadzenia działalności gospodarczej, a w szczególności do konkurowania na JRE (pomimo rosnących kosztów pracy) e) Znaczący potencjał ekonomiczny polskiej gospodarki f) Zmieniająca się struktura BIZ na rzecz inwestycji typu <i>greenfield</i> (realizowanych od podstaw) g) Atrakcyjna lokalizacja inwestycji zagranicznych dla niektórych obszarów działalności (w tym również w obszarach działalności innowacyjnej) h) Duża podaż wykształconych pracowników i) Duży i niemalejący udział badaczy w ogólnej liczbie zatrudnionych w 	<ul style="list-style-type: none"> a) Niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie b) Niewielki udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej c) Wysoki stopień zużycia środków trwałych w przedsiębiorstwach oraz wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej d) Niski poziom nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw e) Niedostateczny rozwój sektora usług f) Niski poziom produktywności przedsiębiorstw działających w Polsce w porównaniu do krajów UE-15 g) Niewystarczająca znajomość marki „Polska” oraz marek handlowych i firmowych. h) Niski poziom umiędzynarodowienia krajowych przedsiębiorstw (brak jednolitego, systemowego wsparcia) i) Niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami naukowymi j) Niska skłonność do współpracy pomiędzy

⁷⁷ Dz. U. nr 64 poz. 565.

<p>działalności B+R w jednostkach naukowych</p> <p>j) Wzrastająca liczba doktoratów i liczba zatrudnionych ze stopniem doktora w sektorze B+R</p> <p>k) Stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana infrastruktura informatyczna nauki</p> <p>l) Ustalone otoczenie prawne informatyzacji administracji – ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. <i>o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne</i>⁷⁷ wraz z aktami wykonawczymi</p> <p>m) Prowadzone w formie elektronicznej rejestry referencyjne administracji</p> <p>n) Wysokie zainteresowanie i znajomość technologii informacyjnych wśród młodych ludzi</p> <p>o) Nowoczesny system publicznych punktów dostępu do Internetu</p>	<p>przedsiębiorcami</p> <p>k) Niedostosowanie systemu instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorców oraz sfery B+R</p> <p>l) Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw oraz niska skłonność do innowacyjności</p> <p>m) Niska świadomość w zakresie konieczności konkurowania poprzez zastosowanie innowacyjnych rozwiązań</p> <p>n) Ograniczona dostępność kapitału zewnętrznego na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, zwłaszcza MŚP (w szczególności utrudniony dostęp do zewnętrznego finansowania przedsięwzięć innowacyjnych w początkowych etapach wzrostu)</p> <p>o) Brak kształtowania pro-innowacyjnych i pro-przedsiębiorczych postaw na uczelniach polskich</p> <p>p) Niedostateczne nasycenie sektora przedsiębiorstw nowoczesnymi technologiami, w tym technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi</p> <p>q) Niski poziom wynalazczości oraz niski poziom świadomości i wykorzystania praw własności intelektualnej w gospodarce</p> <p>r) Niedopasowanie prowadzonych prac B+R do potrzeb przedsiębiorstw (m.in. powodowane niechęcią znacznej części kadr naukowych w tym zakresie)</p> <p>s) Niewielka liczba udzielonych patentów</p> <p>t) Niski poziom nakładów ogółem na B+R, w tym dużo niższy niż optymalny poziom nakładów pozabudżetowych</p> <p>u) Nieefektywna struktura finansowania budżetowego działalności B+R (przewaga finansowania podmiotowego nad projektowym, relatywnie niski poziom nakładów budżetowych na badania stosowane i prace rozwojowe)</p> <p>v) Niekorzystna struktura wiekowa pracowników naukowych</p> <p>w) Niewłaściwa struktura organizacyjna sektora B+R oraz rozdrobnienie struktury podmiotowej sektora B+R</p> <p>x) Małe doświadczenie polskich zespołów w realizacji dużych międzynarodowych</p>
--	--

	<p>projektów badawczych</p> <p>y) Niski poziom rozwoju infrastruktury informatycznej na obszarach wiejskich</p> <p>z) Niska siła nabywcza ludności ograniczająca popyt na usługi teleinformatyczne</p> <p>aa) Niska dostępność i poziom usług eAdministracji,</p> <p>bb) Nieadekwatnie niski udział polskich treści w światowym Internecie</p> <p>cc) Brak doświadczenia w zarządzaniu projektami informatycznymi administracji</p> <p>dd) Przeszarżałe i rozproszone rejestry publiczne</p> <p>ee) Niedostateczny rozwój infrastruktury teleinformatycznej kraju</p> <p>ff) Niski poziom rozwoju e-usług administracji publicznej</p>
SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
<p>a) Intensyfikacja działań mających na celu realizację priorytetów Strategii Lizbońskiej</p> <p>b) Koncentracja pomocy z funduszy UE na inwestycjach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy</p> <p>e) Dostęp do osiągnięć światowych w zakresie przedsiębiorczości i innowacji</p> <p>d) Korzystny trend zmian struktury sektorowej gospodarki w kierunku wzrostu udziału sektora usług w tworzeniu PKB</p> <p>e) Stworzenie spójnego systemu otoczenia biznesu dostosowanego do potrzeb przedsiębiorców, w tym w szczególności do potrzeb firm innowacyjnych</p> <p>f) Wzrastająca wydajność pracy</p> <p>g) Napływ inwestycji zagranicznych do obszarów wysokich technologii opartych na działalności badawczo-rozwojowej</p> <p>h) Poprawa otoczenia instytucjonalno – prawnego prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>i) Przyspieszenie modernizacji i poprawa efektywności sektorów w wyniku sprawniejszego transferu rozwiązań innowacyjnych</p> <p>j) Wzmocnienie sieci naukowych i</p>	<p>a) Wysoki deficyt budżetu państwa w relacji do PKB (z jednoznaczną tendencją do obniżania wartości w nadchodzących latach)</p> <p>b) Pogorszenie światowej koniunktury, w tym w szczególności w UE, co może wpłynąć na spowolnienie dynamiki wzrostu gospodarczego</p> <p>c) Struktura kwalifikacji zawodowych niedopasowana do potrzeb gospodarki</p> <p>d) Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>e) Niestabilne i nieprzejrzyste otoczenie prawne</p> <p>f) Przerogulowanie procesów gospodarczych</p> <p>g) Nieprzyjazna przedsiębiorcom administracja</p> <p>h) Trudności związane z restrukturyzacją wybranych gałęzi przemysłu</p> <p>i) Pomoc publiczna ukierunkowana na sektory schyłkowe</p> <p>j) Nieelastyczny rynek pracy i wysokie pozapłacowe koszty zatrudnienia, niesprzyjające podejmowaniu własnej działalności gospodarczej</p> <p>k) Brak postaw proinnowacyjnych wśród</p>

<p>konsorcjów naukowo-przemysłowych oraz platform technologicznych</p> <p>k) Udział Polski w budowie Europejskiej Przestrzeni Badawczej</p> <p>l) Rozszerzenie UE o Bułgarię i Rumunię oraz potencjalnie Turcję i Ukrainę</p> <p>m) Rozwój Narodowego Systemu Innowacji poprzez prowadzenie spójnej polityki w zakresie innowacji</p> <p>n) Wdrażanie Regionalnych Strategii Innowacyjnych stymulujące budowę regionów wiedzy</p> <p>o) Restrukturyzacja i konsolidacja najlepszych jednostek naukowych i zespołów naukowców wokół priorytetowych wieloletnich i strategicznych programów badawczych</p> <p>p) Rozwój usług w oparciu o dobrze wykwalifikowaną kadrę pracowniczą</p> <p>q) Wzrost dostępności usług <i>on-line</i> dla obywateli i przedsiębiorstw oraz wzrost zainteresowania tymi usługami</p> <p>r) Rosnące zaangażowanie polskich podmiotów w europejskie programy IST</p> <p>s) Spadek cen połączeń telefonicznych i dostępu do Internetu spowodowany rozwojem technologicznym i wzrostem konkurencyjności sektora</p> <p>t) Przewidywany na lata 2010-2015 rewolucyjny rozwój technologii informatycznych</p> <p>u) Rozwój cyfrowych technologii komunikacyjnych</p>	<p>przedsiębiorców</p> <p>l) Odpływ najlepiej wykształconej i doświadczonej siły roboczej (<i>brain drain</i>)</p> <p>m) Niski poziom bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym</p> <p>n) Brak konsekwencji w realizacji polityki zwiększenia nakładów na B+R, skutkującej utrzymywaniem się niskiego poziomu środków ustalanych w budżecie państwa na naukę (brak efektu dźwigni) i zbyt małego finansowania pozabudżetowego prac B+R</p> <p>⇒ Niezdolność uczelni wyższych i innych jednostek naukowych do reorientacji prowadzonych badań na potrzeby gospodarki</p> <p>p) Poważne zagrożenie wykluczeniem informacyjnym, zwłaszcza na obszarach wiejskich i w grupach społecznie zagrożonych</p> <p>q) Bariera językowa powodująca konieczność tłumaczenia polskich treści w Internecie</p> <p>r) Zbyt wolne tempo rozwoju usług z zakresu e-administracji</p>
--	--

3. OCENA EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA WSPARCIA KRAJOWEGO I ZAGRANICZNEGO DLA SEKTORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W LATACH 2000-2006

3.1 Charakterystyka pomocy udzielanej w sektorze przedsiębiorstw

122. Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw udzielane jest w Polsce przede wszystkim w dwóch formach – pomocy publicznej oraz finansowania działalności instytucji otoczenia biznesu. Pomoc publiczna stanowi zasadniczą część udzielanego wsparcia.
123. W okresie 2000 – 2004, za wyjątkiem 2003 r., gdy wartość udzielonej pomocy publicznej wyniosła 3,5% PKB, wartość pomocy mieściła się w przedziale od 1,1% PKB w 2000 r. do 1,9% PKB w 2004 r.

Tabela 3.1.1 Wartość udzielonej pomocy publicznej (w mln PLN)⁷⁸.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Ogólna wartość udzielonej pomocy	7 712,0	11 194,8	10 277,6	28 627,5	16 400,6
Wartość pomocy z wyłączeniem transportu	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	8 809,3
Udział wartości pomocy w PKB	1,1%	1,5%	1,3%	3,5%	1,9%
Udział wartości pomocy w PKB z wyłączeniem transportu	brak danych	brak danych.	brak danych	brak danych	1,0%

Źródło: Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2004 r., UOKiK, Warszawa 2004.

124. Szczególnie wysoki poziom pomocy publicznej w 2003 r. jest przede wszystkim wynikiem udzielenia 17,5 mld zł pomocy na restrukturyzację górnictwa.
125. Struktura pomocy publicznej udzielanej w Polsce w latach 2000-2004 była niekorzystna. Z łącznej kwoty około 16,4 mld zł pomocy udzielonej w 2004 r. zaledwie około 11% (blisko 1,7 mld zł) było przeznaczone na cele rozwojowe (pomoc regionalna, pomoc horyzontalna na rozwój MSP, na B+R, na tworzenie miejsc pracy). Natomiast pozostałe około 89% pomocy (tj. blisko 14,2 mld zł) przeznaczono na restrukturyzację lub utrzymanie poszczególnych sektorów, w szczególności górnictwa węgla kamiennego, kolei, przemysłu stocznioowego.
126. Dostrzegalny jest jednak pozytywny trend polegający na systematycznym wzroście wartości pomocy regionalnej (od 48 mln zł w 2001 r. do 855 mln zł w 2004 r.) oraz jej udziału w pomocy publicznej ogółem (od 0,4% w 2001 r. do 9,7% w 2004 r.). Podstawowym źródłem rosnącej wartości pomocy regionalnej są zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców działających w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Od 2005 r. coraz większą rolę odgrywa również pomoc regionalna udzielana przedsiębiorcom w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich (przede wszystkim SPO-WKP).

⁷⁸ Dane przedstawione w tabeli nie uwzględniają pomocy udzielanej przedsiębiorcom w oparciu o środki pochodzące z UE (środki programów przedakcesyjnych i programów operacyjnych 2004-2006), która formalnie nie stanowi pomocy publicznej.

127. W 2004 r. nastąpił także dynamiczny wzrost udzielonej pomocy horyzontalnej, tak w ujęciu ilościowym (z 2 840,8 mln zł w 2003 r. do 4 453,1 mln zł w 2004 r.), jak i w ujęciu ogólnym (w 2003 r. stanowiła 10% ogólnej wartości udzielonej pomocy, natomiast w 2004 r. było to już 50,5 % udziału w ogólnej wartości). Jednakże należy podkreślić, że znaczącą część pomocy horyzontalnej stanowi pomoc na restrukturyzację (3 597,2 mln zł, tj. około 81% w 2004 r.). Wynika to w głównej mierze z powodu realizacji postanowień tzw. ustaw antykryzysowych (ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców⁷⁹ oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy⁸⁰). W 2005 r., ze względu na realizację programów z funduszy strukturalnych, pomoc horyzontalna na MSP, szkolenia, B+R, tworzenie miejsc pracy oraz ochronę środowiska znacząco wzrosła.
128. Najczęstszą formą udzielania pomocy publicznej są uszczuplenia wpływów do budżetu państwa, głównie poprzez ulgi podatkowe i umorzenia, stanowiące od 52,7% (w 2000 r.) do 90,3% (w 2003 r.) udzielonej pomocy. Bezpośrednie wydatki publiczne, np. dotacje, stanowią nadal poniżej 50% udzielonej pomocy.

3.2 Analiza i ocena wsparcia krajowego i zagranicznego dla sektora nauki⁸¹

129. Wsparcie publiczne w zakresie B+R, realizowane ze środków budżetowych dotyczy finansowania działań na rzecz realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, w szczególności badań naukowych, prac rozwojowych oraz innych zadań szczególnie ważnych dla realizacji tej polityki. Środki finansowe na naukę przeznacza się przede wszystkim na dofinansowanie działalności statutowej jednostek naukowych, inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych, projektów celowych realizowanych przez przedsiębiorstwa (co stanowi pomoc publiczną) i jednostki naukowe, współpracy naukowej z zagranicą, działalności wspomagającej badania oraz programów lub przedsięwzięć dotyczących m.in. rozwoju młodych kadr nauki, czy wspierania jednostek organizacyjnych działających na rzecz współpracy między nauką i gospodarką.
130. Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w całkowitych wydatkach budżetu państwa systematycznie spada. Proces ten, za okres 2000-2005 został zilustrowany na wykresie 3.2.1.

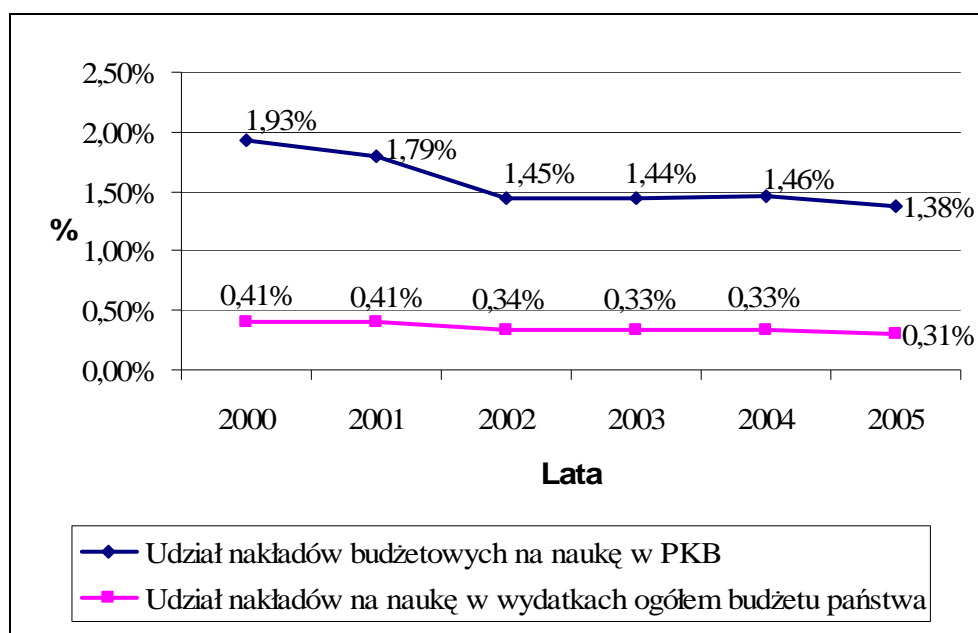
---

⁷⁹ Dz. U. Nr 155, poz. 1287.

⁸⁰ Dz. U. Nr 213, poz. 1800.

⁸¹ Dane w rozdziale 3.2 pochodzą ze *Sprawozdań z wykonania budżetu, część 28 - Nauka* za lata 2000-2005, Warszawa 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006.

Wykres 3.2.1 Udział nakładów budżetowych na B+R w PKB oraz w wydatkach budżetu państwa w latach 2000-2005.

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

Tabela 3.2.1 Nominalne nakłady budżetowe na naukę w latach 2000-2005 (w mln PLN).

Rok	2000	2001	2002	2003	2004 ⁸²	2005
Nominalne nakłady budżetowe na naukę	2 916,8	3 089,9	2 661,5	2 729,2	2 893,8	2 901,1

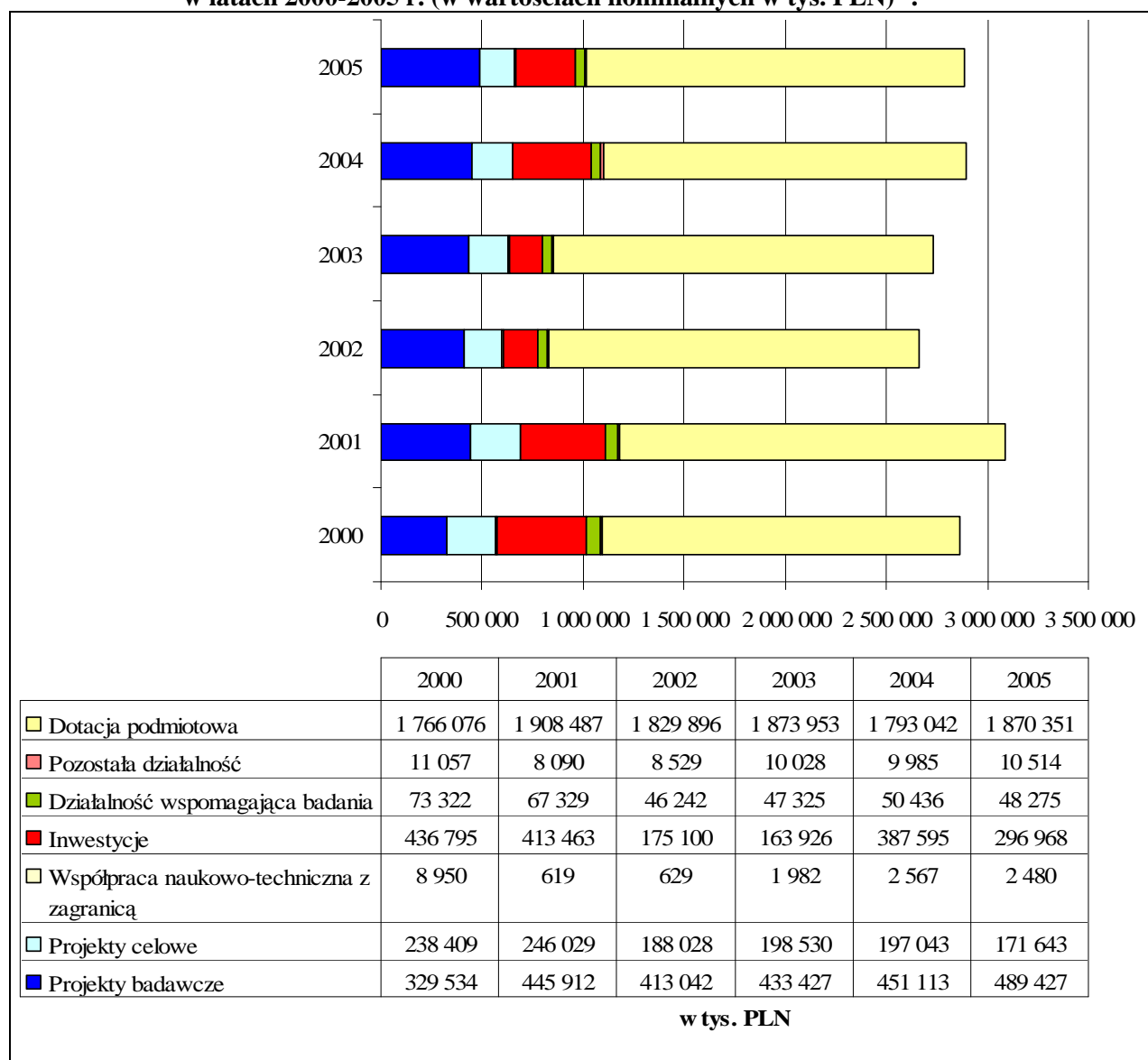
Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

131. Również struktura wydatkowania środków budżetowych na naukę przedstawia się niekorzystnie: dominuje w niej dotacja podmiotowa dla jednostek naukowych, mniejszy zaś udział stanowi finansowanie działań rozwojowych, takich jak np. realizacja projektów celowych, których wyniki mogą mieć zastosowania praktyczne w gospodarce czy inwestycji służących potrzebom badań naukowych.
132. Dane przedstawione poniżej wskazują, że w strukturze wydatków budżetowych na naukę dotacja podmiotowa, przeznaczana głównie na finansowanie tzw. podstawowej działalności statutowej jednostek naukowych, stanowi w analizowanym okresie średnio aż 64,4% całkowitych wydatków budżetowych na naukę.

⁸² W latach 2004-2005 łączne nakłady budżetowe na naukę obejmowały oprócz środków ujętych w części 28-Nauka również środki przekazane do budżetów wojewodów na zadania i programy współfinansowane z funduszy strukturalnych.

Wykres 3.2.2 Struktura wydatków w dziale 730-Nauka, części budżetowej 28-Nauka w latach 2000-2005 r. (w wartościach nominalnych w tys. PLN)⁸³.

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

133. Jednocześnie udział środków przeznaczonych na realizację projektów badawczych⁸⁴ w całkowitych wydatkach jest niezadowalający; stanowi średnio zaledwie 15,3%, choć nieznacznie rośnie⁸⁵.

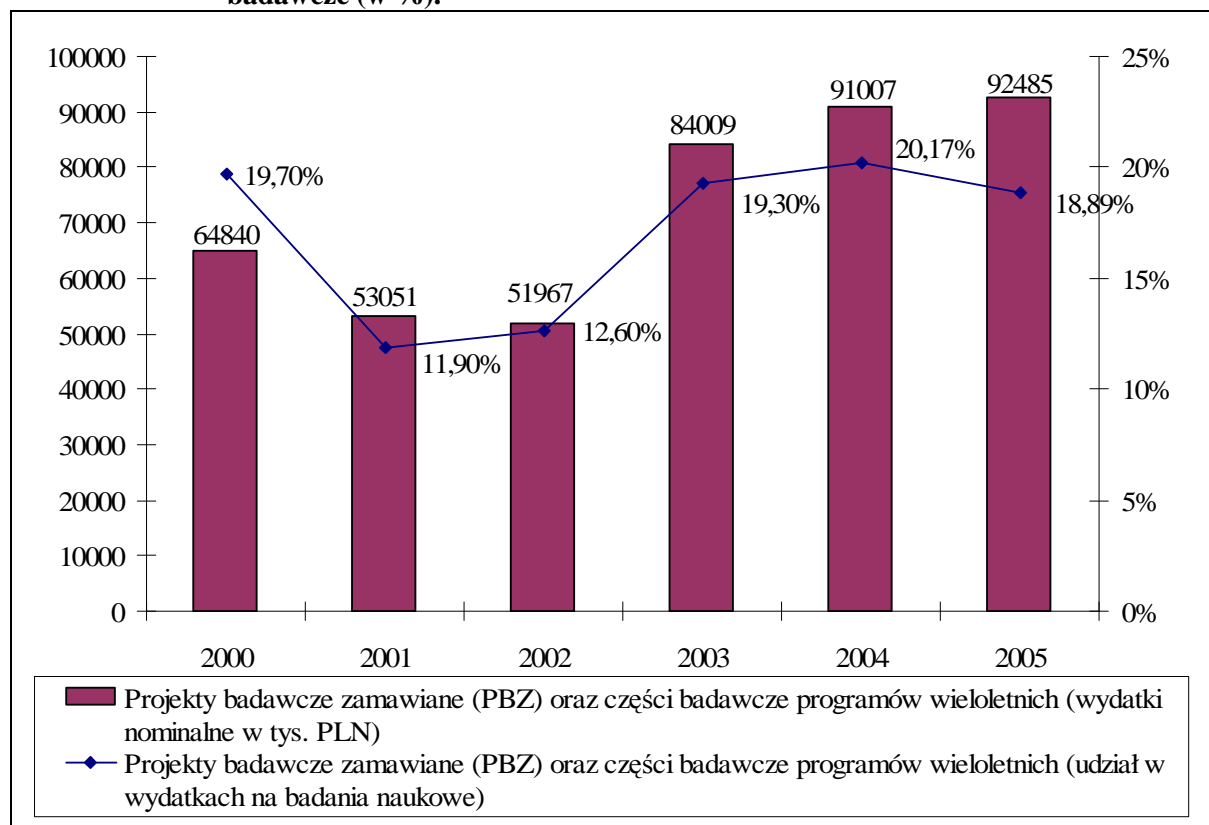
⁸³ W tys. zł oraz w stosunku do kwoty całkowitych wydatków na naukę. Dane ujęte w tabeli dotyczą nakładów na naukę ujętych w części 28, będącej w dyspozycji ministra właściwego ds. nauki.

⁸⁴ Niniejsza analiza nie przedstawia środków wydatkowanych na projekty badawcze rozwojowe z uwagi na fakt, iż pierwszy konkurs na realizację tych projektów został ogłoszony dopiero w 2006 r.

⁸⁵ Finansowanie projektów badawczych (zgodnie z ustawą z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki) obejmuje: projekty zamawiane (o tematyce ustalonej w krajowym programie ramowych lub programie wieloletnim), własne (ich tematy są proponowane przez naukowców, mających realizować projekt), rozwojowe (tematy proponowane przez naukowców, wynik powinien stanowić podstawę do zastosowań praktycznych), promotorskie oraz specjalne (będące częścią międzynarodowych programów, nie podlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych). W myśl ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389, z późn. zm.) finansowanie projektów badawczych dotyczyło finansowania na podstawie konkursu zadania badawczego, podejmowanego indywidualnie lub przez zespoły naukowe, o tematyce zgłaszanej przez wykonawcę projektu lub zamawianej

134. Jeśli chodzi o wydatki budżetu nauki na projekty badawcze zamawiane (PBZ) oraz części badawcze programów wieloletnich w wartościach nominalnych w latach 2000-2005, a także udział wydatków na te projekty w ogóle wydatków na badania naukowe, to kształtowały się one następująco:

Wykres 3.2.3 Wydatki z budżetu nauki na PBZ oraz części badawcze programów wieloletnich w wartościach nominalnych oraz w wydatkach ogółem na projekty badawcze (w %).

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

135. Przedstawione dane wskazują na niski udział w ostatnim pięcioleciu realizacji projektów badawczych zamawianych w całkowitej wielkości projektów badawczych. Projekty te są instrumentami realizacji przez ministra właściwego ds. nauki polityki naukowej i naukowo-technicznej, poprzez ukierunkowywanie badań na dziedziny i dyscypliny naukowe, które mogą mieć duży wpływ na szybki rozwój gospodarczy kraju i budowę gospodarki opartej na wiedzy.

136. Także finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą ze środków budżetowych, obejmujące przede wszystkim badania naukowe lub prace rozwojowe będące częścią programów badawczych UE albo innych międzynarodowych programów badawczych (współfinansowanych z zagranicznych środków finansowych nie podlegających zwrotowi), pozostaje na bardzo niskim poziomie i wykazuje tendencję spadkową. W 2005 r. w strukturze wydatków na finansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą aż 52,3%

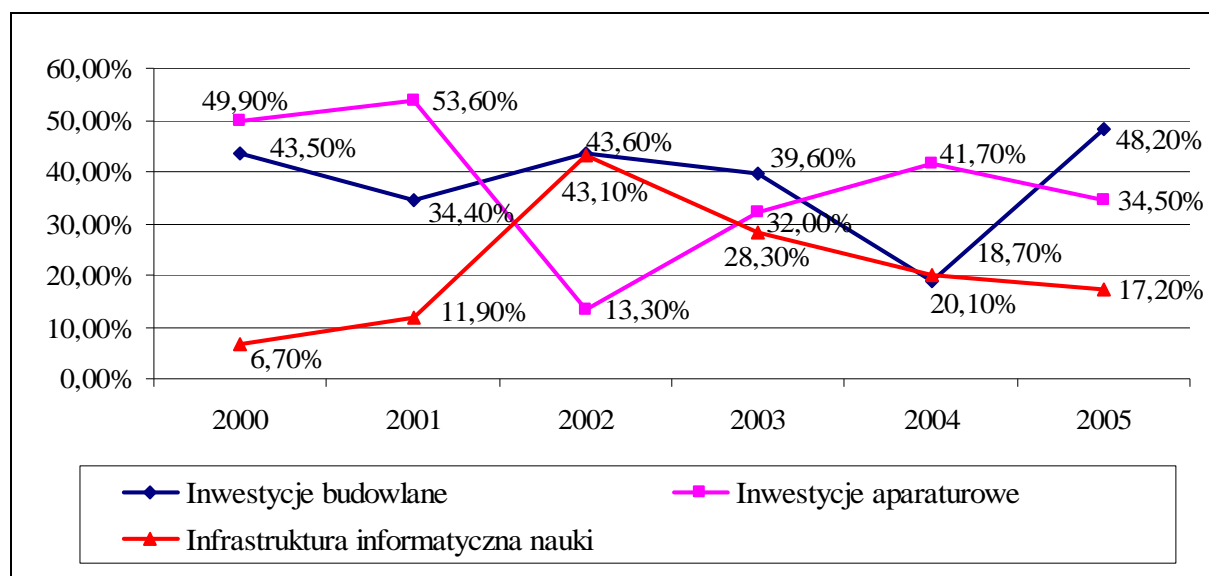
przez Komitet lub jego przewodniczącego. A zatem w poprzednim stanie prawnym finansowanie to nie dotyczyło projektów rozwojowych oraz specjalnych.

stanowiły składki do organizacji międzynarodowych, podczas gdy uczestnictwo w programach UE wraz z działalnością wspomagającą to uczestnictwo tylko 34,68%.

137. Jeszcze mniejszy jest udział wydatków na realizację projektów celowych⁸⁶, których wyniki mają bezpośrednie zastosowanie w praktyce gospodarczej (w analizowanym okresie średnio 7,2% całkowitych wydatków budżetowych na naukę) i systematycznie spada, w 2005 r.niżając się do poziomu zaledwie 5,93%.

138. Jak wynika z diagnozy stanu w obszarze B+R, finansowanie budżetowe charakteryzuje również niski udział wydatków na inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych⁸⁷ a ponadto system ich dofinansowania, który charakteryzuje znaczne rozproszenie. Skutkuje to niskim poziomem wyposażenia jednostek naukowych i towarzyszącym mu wysokim stopniem zużycia aparatury naukowo-badawczej, ograniczając możliwości prowadzenia badań naukowych na światowym poziomie.

Wykres 3.2.4 Struktura finansowania inwestycji służących potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych w latach 2000-2005.

Źródło: Opracowanie własne MNiSW.

3.3 Wsparcie ze środków europejskich

3.3.1 Wsparcie przedsiębiorstw w ramach programów przedakcesyjnych

139. Istotnym źródłem finansowania projektów rozwojowych przedsiębiorstw w okresie przedakcesyjnym oraz na początkowym etapie członkostwa Polski w UE była pomoc udzielana w ramach programów przedakcesyjnych: Phare oraz SAPARD. Poniżej

⁸⁶ Zgodnie z ustawą o zasadach finansowania nauki projekt celowy jest przedsięwzięciem przewidzianym do realizacji w ustalonym okresie, na określonych warunkach przez uprawnione podmioty obejmującym badania stosowane, prace rozwojowe, badania przemysłowe lub badania przedkonkurencyjne.

⁸⁷ Finansowanie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych na gruncie ustawy o zasadach finansowania nauki obejmuje: inwestycje budowlane, zakup obiektów budowlanych, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych, rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki; udział w przedsięwzięciu inwestycyjnym podejmowanym na podstawie umowy międzynarodowej.

przedstawiono szczegółowe zestawienie dotyczące wsparcia przekazanego sektorowi przedsiębiorstw w ramach programów Phare w latach 1999 – 2005 i SAPARD do końca 2005 r.

Tabela 3.3.1.1 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu Phare w latach 2000-2003 (w mln EUR).

Tytuł projektu	Kwota alokowana	Kwota zakontraktowana	Kwota wydatkowana
PHARE 2000 Rozwój MSP	30,1	29,9	27,1
PHARE 2001 Promocja Rozwoju MSP	55,1	55,1	44,4
PHARE 2002 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,0	10,5	6,4
PHARE 2002 Przedsiębiorczość w Polsce – Regionalny program wsparcia MSP	24,6	24,6	16,3
PHARE 2003 Program Sektorowy MSP i Innowacyjność	11,5	8,5	0,000
PHARE 2003 Regionalny Program Wsparcia MSP	22,8	19,8	6,252

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, opracowanie własne, Warszawa 2006.

Tabela 3.3.1.2 Wsparcie dla sektora przedsiębiorstw w ramach programu SAPARD do 31.12.2005 (w mln EUR).

Nazwa działania / schematu	Kwota alokowana	Kwota zakontraktowana	Kwota wydatkowana
Tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich	361,5	343,4	212,6

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, opracowanie własne, Warszawa 2006.

140. Pełna ocena wielkości, a zwłaszcza efektywności pomocy udzielonej w ramach Phare i SAPARD nie jest jeszcze możliwa. Kontraktowanie w ramach programów Phare zostało zakończone w listopadzie 2005 r., nadal trwa realizacja przez przedsiębiorstwa kilku tysięcy projektów finansowanych środkami Phare edycji 2002 i 2003. Tym niemniej należy stwierdzić, że programy Phare, zwłaszcza te realizowane w ramach tzw. Nowej Orientacji (począwszy od Phare 2000), były pierwszymi realizowanymi na szeroką skalę programami prorozwojowej pomocy dla przedsiębiorców, zwłaszcza z sektora MSP. Programy te, niezależnie od osiągnięcia właściwych im celów, przyczyniły się w istotny sposób do budowania umiejętności efektywnego udzielania (po stronie administracji) i wykorzystywania (po stronie przedsiębiorców) prorozwojowej pomocy publicznej, z zastosowaniem standardów europejskich.

3.3.2 Wsparcie dla przedsiębiorstw z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

141. Dzięki wsparciu z funduszy strukturalnych UE oraz opracowanym dla jego wykorzystania instrumentom, począwszy od 2004 r.⁸⁸ nastąpił znaczny wzrost nakładów na działania skierowane bezpośrednio oraz pośrednio do sektora przedsiębiorstw. W ramach poszczególnych programów operacyjnych dostępne jest wsparcie m.in. na: nowe inwestycje, działania innowacyjne, wzrost zatrudnienia, doradztwo, szkolenia, inwestycje proekologiczne oraz w zakresie BHP, a także na internacjonalizację przedsiębiorstw oraz działania marketingowe.
142. Najbardziej kompleksowy system wsparcia dla przedsiębiorców zapewnia SPO-WKP. Jest on adresowany zarówno do instytucji otoczenia biznesu, jak też bezpośrednio do przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MSP. Celem SPO-WKP jest poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na terenie Polski w warunkach JRE poprzez stworzenie silnego otoczenia instytucjonalnego wspierającego działalność przedsiębiorstw oraz przekształcanie gospodarki w gospodarkę opartą na innowacyjnych przedsiębiorstwach. Dla osiągnięcia wyznaczonego w SPO-WKP celu zaplanowano dwa priorytety: rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu oraz bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw.
143. Wsparcie sektora przedsiębiorstw w ramach SPO-WKP uzupełniają:
- i. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, wspierający sektor przedsiębiorstw na poziomie regionalnym, poprzez udzielanie pomocy mikroprzedsiębiorcom oraz poprzez promocję przedsiębiorczości w środowiskach lokalnych;
  - ii. Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, wspierający przedsiębiorstwa z sektora rolno - spożywczego działające w obszarze przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych objętych Załącznikiem I do Traktatu WE oraz działania z zakresu usług związanych z turystyką i wypoczynkiem;
  - iii. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich zapewniający wsparcie ukierunkowane na pomoc osobom bezrobotnym, zamierzającym rozpocząć własną działalność gospodarczą, na promocję przedsiębiorczości (zwłaszcza wśród kobiet, młodzieży oraz osób niepełnosprawnych), a także na wzmocnienie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw;
  - iv. Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb, obejmujący działania skierowane do sektora rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego oraz przetwórstwa rybnego.
144. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania funduszy strukturalnych można stwierdzić, iż działania skierowane do przedsiębiorców cieszą się dużym zainteresowaniem. W ramach SPO-WKP najwięcej wniosków wpłynęło do działania 2.3, w ramach którego mali i średni przedsiębiorcy mogą uzyskać dofinansowanie na nowe inwestycje.

---

⁸⁸ Z uwagi na przyjęte harmonogramy uruchamiania poszczególnych działań w ramach programów operacyjnych oraz przyjęte procedury wyboru projektów, udzielanie pomocy (tj. podpisywanie umów o dofinansowanie) na dużą skalę rozpoczęło się w 2005 r. i potrwa do końca 2006 r., a wydatkowanie środków n najpóźniej do końca 2008 r., w zależności od programu.

145. Ogółem do końca października 2006 r. w ramach SPO – WKP oferującego bezpośrednio wsparcie dla przedsiębiorstw złożono 40 679 wniosków o dofinansowanie, z czego 21 898 wniosków w ramach działania 2.3. W przypadku działań inwestycyjnych wartość wnioskowanego dofinansowania dla wniosków poprawnych pod względem formalnym wielokrotnie przewyższała alokację, przekraczając ją aż czterokrotnie w działaniu 2.3.
146. Ogółem wartość zgłoszonych przez przedsiębiorców wniosków wyniosła do końca października 2006 r, ponad 8 mld zł, przewyższając wartość dostępnych środków niemal dwukrotnie. Skalę zainteresowania działaniami skierowanymi dla przedsiębiorców w ramach poszczególnych programów operacyjnych ilustruje poniższa tabela.

Tabela 6.3.2.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla sektora przedsiębiorstw zaalokowanych na lata 2004-2006 oraz przyznanych w latach 2004-2005 w ramach poszczególnych programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE. (Stan na październik 2006r.).

PO	Numer priorytetu/działania	Alokacja (PLN)	Wartość wnioskowanego wsparcia (PLN)	Alokacja/wartość wniosków	Wartość podpisanych umów (PLN)	Alokacja/wartość umów
SPO WKP	2.1	52 914 050	88 180 311,79	170,40%	40 501 636,78	76,54%
	2.2	986 622 287	3 545 328 528,42	359,34%	460 161 854,35	46,64%
	2.3	1 054 044 810	4 066 093 370,00	385,76%	1 026 202 053,83	97,35%
	2.4	604 518 557	1 061 251 547,33	175,55%	172 592 451,92	28,55%
ZPORR	3.4	221 771 616	528 470 180,07	238 %	179 622 248,36	80,99%
SPO RZL	1.2	792 244366,41	733 194 315	93%	725 425 814	92%
	1.4	303 859 779,55	600 300 543	198%	301 661 844	99%
	1.6	260 695 640,57	522 314 502	200%	209 856 025	80%
	2.3	755 840 136,57	3 218 816 972	426%	746 627 481	99%
SPO ROL	1.1.	1 284 894 694	1 541 598 833,45	120%	1 182 566 796,3	92%
	1.5.	1 291 383 837	1 830 821 540	141,8%	1 234 940 370,97	95,6%
	2.4.	297 506 872	301 035 660,10	101,2%	201 464 729,29	67,7%
	2.6.	113 091 289	151 843 595,74	134,3%	103 425 021	91,5%
SPO RYBY	3.1.	26 588 557,09	7 087 594,00	26,66%	1 038 061,00	3,90%
	3.2.	55 952 408,31	59 167 507,40	105,75%	26 153 609,27	46,74%
	3.4.	244 858 064,66	193 447 112,94	79,00%	111 705 862,17	45,62%
	3.5.	550 243,67	347 778,88	63,20%	192 338,37	34,96%
	4.3.	18 088 051,10	4 305 115,77	23,80%	2 153 945,79	11,91%
	4.5.	31 957 240,92	4 908 013,87	15,36%	3 050 329,78	9,55%

RAZEM		8 397 382 501	18 458 513 021,76	219,81%	6 729 342 473,18	80,14%
-------	--	---------------	----------------------	---------	------------------	--------

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2006 r.

3.4 Wsparcie otoczenia biznesu.

147. Rozwój sektora przedsiębiorstw jest stymulowany nie tylko poprzez bezpośrednie wsparcie samych przedsiębiorców, ale także poprzez wsparcie szeroko rozumianego otoczenia biznesu. Najwięcej działań mających na celu wzmocnienie i rozwój różnego typu instytucji otoczenia biznesu (m.in. centrów i ośrodków transferu technologii, parków naukowo-technologicznych i przemysłowych, inkubatorów technologicznych oraz instytucji sfery B+R, funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, funduszy kapitału zaangażowanego) przewidziano w ramach SPO-WKP. Działania te mają na celu pobudzenie przedsiębiorczości oraz działalności innowacyjnej poprzez dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w przedsiębiorstwach, przygotowanie nowoczesnej infrastruktury dla prowadzenia działalności gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości poprzez wzmocnienie powiązań między sektorem B+R a przedsiębiorstwami, zwiększanie sprawności wdrażania i komercjalizacji innowacji, w tym transfer technologii oraz zwiększanie dostępu i zakresu korzystania z usług publicznych *on-line*.
148. Działania skierowane do instytucji otoczenia biznesu cieszą się dużym zainteresowaniem wnioskodawców. Spośród 937 poprawnych formalnie wniosków zatwierdzonych zostało 355. Wartość zatwierdzonych projektów (łącznie z projektami znajdującymi się na listach rezerwowych) na poziomie 2,7 mld zł przewyższa o 18% wartość dostępnych środków. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie działań w ramach SPO-WKP skierowanych do instytucji otoczenia biznesu wraz z alokowanymi dla poszczególnych rodzajów wsparcia kwotami.

Tabela 3.4.1 Zbiorcze zestawienie kwot wsparcia dla instytucji otoczenia biznesu zaalokowanych na lata 2004-2006 oraz przyznanych w latach 2004-2006 w ramach SPO-WKP, z uwzględnieniem rodzaju wsparcia (w mln EUR).

LP.	RODZAJ / WSPARCIA	Kwota zaalokowana na lata 2004- 2006	Wartość zatwierdzonych projektów objętych umowami ⁸⁹
1.	Wzmocnienie instytucji (oraz ich sieci) wspierających działalność przedsiębiorstw, w tym w ramach KSU.	37,6	37,4
2.	Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw - dokapitalizowanie funduszy mikro-pożyczkowych, poręczeń kredytowych oraz kapitału zaangażowanego.	203,8	179,1
3.	Wsparcie dla parków przemysłowych i naukowo-technologicznych oraz inkubatorów technologicznych – w tym przedsiębiorczości akademickiej.	185,66	171,59
4.	Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką – wsparcie dla instytucji oraz organizacji sfery B+R (także ich sieci, konsorcjów) oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość oraz innowacyjność	121,7	86,72

⁸⁹ Stan na dzień 27.10.2006 r.

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2006 r. Uzupełnienie SPO-WKP oraz Informacja miesięczna nt. stanu realizacji SPO-WKP, stan na dzień 27.10.2006.

3.5 Wsparcie z funduszy strukturalnych dla sektora nauki

149. Wsparcie dla sektora nauki dostępne jest w ramach działania 1.4. SPO-WKP i dotyczy dofinansowania projektów celowych realizowanych przez przedsiębiorstwa samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, a także przez CZT (poddziałania 1.4.1. i 1.4.4.), inwestycji (poddziałania 1.4.2. i 1.4.3.) oraz projektów badawczych i celowych w obszarze foresight (poddziałanie 1.4.5.). Wartość umów zawartych w ramach powyższych poddziałań oraz wysokość dofinansowania unijnego w okresie od 1 maja 2004 r. do końca sierpnia 2006 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3.5.1. Umowy zawarte w ramach działania 1.4 SPO-WKP w latach 2004-2006 (w PLN).

Działanie	Poddziałanie	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie / wydanych decyzji	Wartość podpisanych umów o dofinansowanie / wydanych decyzji	
				łącznie	ERDF
1.4	1.4.1	85	19	33905729,51	25 429297,13
	1.4.2	250	50	82 968 443,78	62 226 332,84
	1.4.3	217	42	187 395 907,88	140 546 930,92
	1.4.4	13	6	5 413 143,9	4 059 857,93
	1.4.5	28	19	35 334 222,80	26 500 667,10
	Razem	596	136	345 017 447,87	258 763 085,92

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, październik 2006.

150. Próbując dokonać oceny procesu wdrażania funduszy strukturalnych dla nauki, należy podkreślić, iż największym zainteresowaniem wnioskodawców cieszą się projekty inwestycyjne, natomiast znacznie mniej wniosków złożonych, jak i podpisanych umów, dotyczyło realizacji projektów B+R. Tego typu zjawisko jest typowe dla struktur niedoinwestowanych, jednakże zmiany w infrastrukturze powinny owocować zwiększoną liczbą projektów badawczych, właśnie dzięki odnowionej infrastrukturze. Ponadto, przyczyn takiej struktury wniosków należy upatrywać w niezbyt elastycznych i skomplikowanych procedurach oraz generalnej konstrukcji zastosowanych instrumentów – w aktualnej formule projektów celowych środków finansowych na prowadzenie prac badawczych nie otrzymują bezpośrednio przedsiębiorcy.

4. STRATEGIA

4.1 Cel główny

151. PO IG stanowi jeden z elementów systemu służącego efektywnemu wykorzystaniu przez Polskę środków strukturalnych Unii Europejskiej w latach 2007-2013. Podstawowym średniookresowym dokumentem strategicznym, do założeń którego odnosi się PO IG, jest odnowiona w 2005 r., *Strategia Lizbońska*⁹⁰, wyznaczająca dwa podstawowe cele – wzrost gospodarczy i zatrudnienie, przy zachowaniu pełnej zgodności z celami zrównoważonego rozwoju⁹¹ oraz *Strategiczne Wytyczne Wspólnoty*. Z kolei na poziomie krajowym są to *Strategia Rozwoju Kraju* na lata 2007-2015, *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* oraz *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej na lata 2005-2008*⁹².
152. PO IG wychodzi naprzeciw założeniom *Strategii Lizbońskiej*, przyczyniając się do realizacji jej celów poprzez przypisanie ponad 90% alokacji finansowej na działania w obszarach: B+R, innowacje, technologie informacyjne i komunikacyjne.
153. PO IG jest komplementarny z dokumentami Wspólnoty, zaprojektowanymi w ramach perspektywy finansowej 2007-2013: *7. Programem Ramowym na rzecz Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji na lata 2007 - 2013*⁹³ oraz *Programem Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacyjności na lata 2007-2013*⁹⁴.
154. Podstawowym dokumentem strategicznym spajającym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej z polityką spójności w latach 2007-2013 są *Strategiczne Wytyczne Wspólnoty (SWW)*⁹⁵. W ramach wytycznych Komisja zaproponowała silniejsze ukierunkowanie działań interwencyjnych polityki spójności na cele odnowionej Strategii Lizbońskiej, a więc przede wszystkim stymulowanie wzrostu konkurencyjności gospodarki i zwiększenie poziomu zatrudnienia. W ramach SWW cele polityki spójności, których osiągnięcie zakłada się na poziomie Wspólnoty, zdefiniowano jako: uczynienie z Europy i jej regionów bardziej atrakcyjnego miejsca do pracy i inwestowania, rozwój wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu gospodarczego oraz utworzenie dużej liczby dobrych i trwałych miejsc pracy.
155. Dokumentem krajowym, do którego bezpośrednio odnosi się PO IG, są *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia*. Cel strategiczny NSRO określono jako: tworzenie

---

⁹⁰ *An agenda of economic and social renewal for Europe*, COM (2000) 7, Bruksela, 28 lutego, 2000.

⁹¹ Podstawowym dokumentem opisującym założenia odnowionej Strategii Lizbońskiej jest Zintegrowany Pakiet Wytycznych na lata 2005-2008, tj. połączone w jednym dokumencie Ogólne Wytyczne Polityki Gospodarczej oraz Wytyczne w Sprawie Zatrudnienia, *Wzrost i zatrudnienie – Zintegrowane wytyczne na lata 2005-2008*, COM (2005)141, Bruksela, kwiecień 2005.

⁹² Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 27 grudnia 2005 r.

⁹³ *Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council concerning the seventh framework programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007 to 2013)*, COM(2005) 119 final, Bruksela, kwiecień 2005.

⁹⁴ *Proposals for a Decision of the European Parliament and of the Council establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)*, COM(2005) 121final, Bruksela, kwiecień 2005.

⁹⁵ Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: *Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, 2007-2013*, Komunikat Komisji, COM (2005) 0299, Bruksela, wrzesień.2005.

warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej⁹⁶.

156. W ten sposób sformułowany cel wymaga skoncentrowanych wysiłków na rzecz wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki przez wzmacnianie jej innowacyjności⁹⁷. Konieczna jest poprawa innowacyjności przedsiębiorstw we wszelkich jej aspektach, czyli w odniesieniu do: produktów, zarówno wytwarzanych towarów, jak i świadczonych usług, technologii i procesów biznesowych wewnętrznych i zewnętrznych, strategii i metod marketingowych, w tym modeli biznesowych, oraz organizacji, w tym re-inżynierii procesów biznesowych.
157. Innowacje są głównym czynnikiem tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy, w szczególności miejsc pracy opartych na wiedzy, co jest aktualnie konieczne m.in. ze względu na rosnącą liczbę absolwentów szkół wyższych w Polsce. Innowacje przyczyniają się do tego na dwa sposoby.
158. Po pierwsze, innowacje prowadzą do poprawy produktywności i efektywności przedsiębiorstw oraz wzrostu satysfakcji ich klientów, wzmacniając tym samym ich pozycję konkurencyjną na rynku. Obecnie w krajach wysoko zaawansowanych technologicznie cele te osiąga się przede wszystkim przez innowacje polegające na niekonwencjonalnym zbieraniu i przetwarzaniu informacji oraz wykorzystywaniu zasobów wiedzy, a to prowadzi bezpośrednio do tworzenia miejsc pracy opartej na wiedzy. Po drugie, innowacje są źródłem nowych rodzajów usług, zarówno w sferze produkcji, jak i szeroko rozumianej konsumpcji. Nowe rodzaje usług otwierają nowe rynki i nowe możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, co przyczynia się do tworzenia miejsc pracy.
159. Innowacje w sektorze przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do zmniejszania presji na środowisko naturalne: zarówno w wymiarze lokalnym – poprzez zwiększanie efektywności wykorzystania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych, zmniejszanie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i powietrza, czy zmniejszanie ilości odpadów nie nadających się do ponownego wykorzystania, jak i w wymiarze globalnym – poprzez poprawę efektywności wykorzystywania energii, a w konsekwencji ograniczanie emisji „gazów szklarniowych”. Wszędzie tam gdzie jest to osiągalne, oczekuje się, że innowacyjne zmiany w dotychczas wykorzystywanych instalacjach i urządzeniach wiązać się będą ze zmniejszeniem jednostkowych wskaźników presji na środowisko (w przeliczeniu na jednostkę produktu lub usługę), natomiast nowe przedsięwzięcia produkcyjne lub usługowe projektowane i realizowane będą tak, aby spełniać wymagania w zakresie ochrony środowiska i efektywności wykorzystywania zasobów, w tym zwłaszcza energii.
160. Realizacja PO IG powinna przyczynić się do pełniejszego wykorzystania potencjału technologii środowiskowych, m.in. poprzez stymulowanie badań naukowych oraz dyfuzji technologii przyjaznych środowisku. Szczególnie istotna jest także promocja produktów i usług przyjaznych środowisku na Jednolitym Rynku Europejskim oraz wspieranie ich eksportu.
161. Innowacje, w szczególności w zakresie zastosowań technologii informacyjnych i komunikacyjnych w sferze organizacji i zarządzania, stanowią niezbędny czynnik

---

⁹⁶Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie – wstępny projekt zaakceptowany przez Radę Ministrów 14 lutego 2006 r.

⁹⁷ Por. przypis 3.

transformacji polskiej gospodarki do elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy oraz transformacji polskiego społeczeństwa do społeczeństwa informacyjnego, charakteryzującego się wyższą jakością życia. Na podstawie analizy potrzeb polskiej gospodarki przedstawionych w diagnozie, a także analizy celów strategicznych wyżej wymienionych dokumentów, cel główny programu zdefiniowano jako:

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

162. Osiągnięcie tego celu będzie realizowane poprzez działania składające się na kompleksowy proces będący jednym z ważniejszych elementów wspierających rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Do składowych tego procesu należą inwestycje w sferę B+R – kadre i infrastrukturę, które pomogą prowadzić prace badawcze na najwyższym poziomie, pozwalającym uzyskać wyniki przydatne gospodarczo. Wyniki te przyczynią się do tworzenia nowych innowacyjnych przedsiębiorstw, których rozwój będzie wspierany poprzez zapewnienie kapitału na inwestycje w innowacje oraz wzajemną współpracę i działalność licznych instytucji otoczenia biznesu. Dodatkowo, wsparta zostanie ich ekspansja na rynkach międzynarodowych poprzez działania promocyjno-informacyjne. Dochodzenie do wyznaczonego celu głównego, przy wykorzystaniu wszystkich powyższych elementów, będzie efektywniejsze dzięki szerokiemu wykorzystaniu narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych.
163. W kontekście realizacji celów odnowionej Strategii Lizbońskiej niezbędne jest zapewnienie podstaw do stabilnego wzrostu gospodarczego, który będzie zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. W kwestiach środowiskowych główny nacisk powinien zostać położony na działania przynoszące korzyść zarówno gospodarce jak i środowisku, realizując tym samym strategię podwójnej korzyści.
164. W celu monitorowania postępów w realizacji działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego PO IG przyjęto wskaźniki zawarte w przedstawionej poniżej tabeli.

165. Wskaźniki monitorowania celu głównego PO IG

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw przemysłowych ogółem ⁹⁸	39% (2004 r.)	60%	Corocznie	GUS

⁹⁸ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych (istotnie ulepszonych) w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w przemyśle ⁹⁹	19,6% (2004 r.)	32%	Corocznie	GUS
Udział produktów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej ogółem w sektorze usług	7,4% (2003 r.)	15%	Co 2 lata	GUS
Wielkość nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle (sekcja przetwórstwo przemysłowe, w mln PLN) ¹⁰⁰	13 847,5 (2004 r.)	16 600	Co 2 lata	GUS
Wielkość nakładów na działalność innowacyjną w sektorze usług (w mln PLN) ¹⁰¹	9 318,2 (2003 r.)	11 200	Co 2 lata	GUS

166. Realizacja działań w ramach PO IG będzie służyła wsparciu przedsiębiorstw działających na terenie RP i przyczyni się do budowy gospodarki opartej na wiedzy poprzez wzmocnienie sektora B+R działającego na rzecz rozwoju gospodarki. Ponadto ma na celu wsparcie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu oraz wprowadzających innowacyjne rozwiązania technologiczne i organizacyjne, wzmocnianie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami oraz pomiędzy przedsiębiorcami a instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami naukowymi, a także poprzez tworzenie podstaw i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

4.2 Cele szczegółowe

167. PO IG jest spójny ze *Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015*¹⁰² (SRK) określającą priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego. Cele PO IG odnoszą się bezpośrednio do priorytetu 1. *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* SRK, w szczególności w następujących obszarach: rozwój przedsiębiorczości, zwiększanie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji, podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez większe nakłady na B+R oraz innowacje, rozwój społeczeństwa informacyjnego przez informatyzację relacji biznesu i administracji publicznej oraz rozwój sektora usług.

168. Przyjęte cele szczegółowe PO IG wpisują się bezpośrednio w dwa priorytety *Krajowego Programu Reform na lata 2005-2008* (KPR) – rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost innowacyjności przedsiębiorstw. Priorytety oraz instrumenty wsparcia w ramach PO IG są odpowiedzią na wyzwania ujęte w KPR w zakresie wsparcia sfery B+R, rozwoju rynku innowacji oraz otoczenia instytucjonalnego służącego współpracy między sferą B+R a gospodarką, wzmocnienia systemu zewnętrznego finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, wsparcia systemu promocji gospodarczej Polski oraz rozwojem ICT w gospodarce i administracji. Jednocześnie, stanowią uzupełnienie w stosunku do działań KPR dotyczących poprawy jakości regulacji,

⁹⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, zaklasyfikowanych według PKD do sekcji: C – Górnictwo i kopalnictwo, D – Przetwórstwo przemysłowe i E – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

¹⁰⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

¹⁰¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹⁰² Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 została przyjęta przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r.

uproszczania procedur administracyjnych i obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, usprawnienia działalności sądownictwa gospodarczego, zakończenia głównych procesów prywatyzacyjnych.

169. Jednocześnie zakres PO IG odpowiada na wyzwania wskazane na Szczycie Europejskim wiosną 2006 r. w zakresie zwiększenia inwestycji w wiedzę i innowacje oraz odblokowania potencjału przedsiębiorstw, w szczególności MSP poprzez skoncentrowanie wsparcia na przedsięwzięciach sprzyjających tworzeniu, transferowi oraz dyfuzji innowacyjnych przedsięwzięć w gospodarce oraz kreowaniu warunków ułatwiających tworzenie i rozwój MSP.
170. PO IG jest jednym z instrumentów służących realizacji zadań dokumentu *Kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013*, w szczególności w zakresie: *Badań na rzecz gospodarki, Kapitału na innowacje, Infrastruktury dla innowacji, Własności intelektualnej dla innowacji* oraz w mniejszym stopniu w *Kadrze dla nowoczesnej gospodarki*.
171. Cele, które powinny zostać osiągnięte na poziomie krajowym i jednocześnie dotyczą interwencji PO IG wyznaczają również następujące dokumenty: *Strategia rozwoju nauki w Polsce do 2013 r. oraz perspektywiczna prognoza do roku 2020*¹⁰³, *Założenia polityki naukowej, naukowo – technicznej i innowacyjnej państwa do 2020 r.*¹⁰⁴, projekt *Strategii rozwoju turystyki na lata 2007-2013*¹⁰⁵ oraz *Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020*¹⁰⁶.
172. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji przedsiębiorstw i nauki, przedstawionej kooperacji pomiędzy tymi obszarami, a także obszaru społeczeństwa informacyjnego oraz dokonanej analizy SWOT, uwzględniając analizę dokumentów strategicznych przyjęto następujące cele szczegółowe służące rozwojowi polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa:

- 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw**
- 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki**
- 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym**
- 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym**
- 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy**
- 6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.**

173. Przyjęte cele PO IG wpisują się w komponenty Celu Konwergencja, zaproponowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego¹⁰⁷, w szczególności dotyczące: badań i rozwoju

¹⁰³ Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r.

¹⁰⁴ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 14 grudnia 2004 r.

¹⁰⁵ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r.

¹⁰⁶ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.

¹⁰⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999, Dz.U. L210/1 z 31.07.2006.

technologicznego, innowacji i przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, turystyki oraz pomocy dla MSP promującej zrównoważone wzorce produkcji.

174. Cele PO IG przyczynią się także do realizacji horyzontalnego celu szczegółowego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, 2007 – 2013 (NSRO) - *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług*. Cel ten będzie realizowany również poprzez komplementarne w stosunku do PO IG interwencje w ramach RPO, PO KL, PO RPW oraz w mniejszym stopniu w ramach PO IiŚ.
175. W ramach ww. celu NSRO zakłada się nakierowanie środków strukturalnych na cele sprzyjające podnoszeniu konkurencyjności polskiej gospodarki i służące wzmocnieniu „lokomotywu wzrostu” (za jakie w ramach PO IG uznano innowacyjne przedsiębiorstwa), poprzez tworzenie około-instytucjonalnych warunków dla ich rozwoju, w tym budowę społeczeństwa informacyjnego.
176. Interwencja w ramach PO IG pośrednio przyczyni się również do realizacji pozostałych celów NSRO: *„poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa”, „poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej”, budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”, „wzrost konkurencyjności polskich regionów przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”*.

4.3 Strategia realizacji celów szczegółowych

177. W ramach PO IG będą wspierane działania z zakresu innowacji produktowej (towary i usługi), procesowej, marketingowej i organizacyjnej w sektorach produkcyjnych i usługowych, które przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. Promowana i wspierana będzie innowacyjność o dużym współczynniku rozprzestrzeniania (dyfuzji)¹⁰⁸. Natomiast w ramach RPO i PO RPW przewiduje się wsparcie innowacyjności o małym współczynniku rozprzestrzeniania.
178. Wsparcie obejmować będzie również inwestycje przedsiębiorstw w infrastrukturę B+R, co korzystnie powinno wpłynąć na wzrost nakładów w tym obszarze.
179. Nacisk zostanie położony na finansowanie zarówno rozwoju sektora produkcyjnego, jak i usług rynkowych, przy jednoczesnym podkreśleniu roli sektora usługowego jako szansy na szybszy rozwój gospodarki kraju. Obecnie Polska przeżywa boom w zakresie rozwoju usług typu *off-shoring*, głównie dzięki korzystnemu stosunkowi kosztów do jakości świadczonych usług. Polska gospodarka powinna budować swoją przewagę konkurencyjną nie na niskich kosztach swoich usług, ale na wysokich kwalifikacjach kadry, wysokiej jakości usług oraz wysoko wykwalifikowanych zasobach badawczych. Realizacja PO IG pozwoli na przesunięcie w kierunku

---

¹⁰⁸ Stopień rozprzestrzeniania charakteryzuje potencjalny zasięg innowacji, która od pierwszego wdrożenia w pewnym przedsiębiorstwie gdzieś na świecie upowszechnia się w innych przedsiębiorstwach, regionach, krajach i na innych rynkach kanałami rynkowymi (zakupy wiedzy w formie materialnej (maszyny i urządzenia) lub niematerialnej (oprogramowanie, usługi techniczne, konsultingowe, szkoleniowe itp.)) i pozarynkowymi (naśladownictwo, adaptacja itp.). Jedynie innowacyjność produktowa (w odniesieniu do towarów i usług) prowadzi do rozprzestrzeniania innowacji kanałami rynkowymi, gdyż jedynie innowacyjność produktowa jest prowadzona na bezpośrednie potrzeby klientów innowacyjnego przedsiębiorstwa. Innymi słowy, wytworzenie przez dane przedsiębiorstwo innowacyjne nowego produktu (towaru lub usługi) prowadzi do jego sprzedaży innym przedsiębiorstwom, które dzięki wdrożeniu tego produktu same stają się innowacyjne.

wysokiej jakości usług B+R, bazujących na wysokiej jakości czynnika ludzkiego, przy jednoczesnym odwróceniu od rozwoju typowych usług *off-shoring*.

180. Wobec konieczności pogodzenia wzrostu produktywności, restrukturyzacji gospodarki przy jednoczesnej konieczności tworzenia nowych, trwałych miejsc pracy, wskazanym jest skierowanie w ramach PO IG wsparcia na przedsięwzięcia o bardzo wysokim potencjale innowacyjnym, tworzące nowe konkurencyjne towary i usługi. Koncentracja wsparcia na przedsięwzięciach w zakresie B+R oraz innowacji przyspieszy proces budowy gospodarki opartej na wiedzy w Polsce.
181. Ze względu na ograniczone zasoby środków publicznych, w ramach PO IG wspierane będą projekty o największej wartości dodanej¹⁰⁹, przynoszące relatywnie największe efekty ekonomiczne dla całej gospodarki. Tym samym przyjęto założenie, że w ramach PO IG wspierane będą przedsięwzięcia ułatwiające powstawanie i rozwój firm innowacyjnych, wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych. Ponadto, wsparcie otrzymają projekty wysoko innowacyjne oraz o bardzo dużej wartości, w tym związane z tworzeniem dużej liczby nowych i trwałych miejsc pracy. Duża część projektów, które uzyskają wsparcie w ramach PO IG, będzie również współfinansowana ze środków prywatnych, co pozwoli na finansowanie większej liczby projektów i uzyskanie wyższej efektywności w osiągnięciu celów PO IG.
182. Wsparcie przewidziane w ramach PO IG udzielane jest niezależnie od sektora czy branży, której dotyczy (przy ograniczeniach wynikających z zakresu interwencji EFRR oraz zasad udzielania pomocy publicznej) i jest uzupełnieniem działań przewidzianych w ramach 16 RPO, PO KL, PO RPW, PO IiŚ oraz PO ROW.
183. Interwencja w ramach PO IG jest zgodna z regułami wsparcia w ramach EFRR, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/199 i regułami pomocy publicznej oraz jest komplementarna z Programem Operacyjnym Rozwój Obszarów Wiejskich, 2007 – 2013 oraz Programem Operacyjnym Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich, 2007 – 2013.
184. Realizacja działań wynikających z przyjętych celów szczegółowych PO IG będzie odbywać się zgodnie z kierunkami polityk wspólnotowych w zakresie ochrony środowiska, równości szans, polityki zatrudnienia, budowy społeczeństwa informacyjnego i zrównoważonego rozwoju.

4.3.1 Cel szczegółowy 1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw

185. Osiągnięciu celu 1. *Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw* będą służyły instrumenty przyczyniające się do zwiększenia roli rozwiązań innowacyjnych w sektorze przedsiębiorstw działających w Polsce, a tym samym przyczyniające się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy.
186. Przeprowadzona diagnoza sektora przedsiębiorstw działających w Polsce, wraz z analizą SWOT, wskazują na niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw przejawiający się m. in. niewielkim udziałem przemysłu zaawansowanych technologii w produkcji sprzedanej, niedostatecznym nasyceniem sektora nowoczesnymi technologiami, niskim udziałem środków przedsiębiorców przeznaczonych na B+R

---

¹⁰⁹ Wartość dodana rozumiana jest jako dodatkowa wartość wynikająca z realizacji projektu, której wygenerowanie nie byłoby możliwe w danym okresie bez uzyskania wsparcia publicznego.

oraz niską świadomością przedsiębiorców w zakresie znaczenia praw własności przemysłowej.

187. Ponadto, analiza SWOT wykazała, że słabą stroną sektora przedsiębiorstw działających w Polsce jest niska skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Tymczasem przedsięwzięcia kooperacyjne o charakterze grup wzajemnie powiązanych wspólnym celem ekonomicznym przedsiębiorców, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych branżach i sektorach oraz związanych z nimi instytucji (w tym jednostek naukowych) są jednym z najskuteczniejszych narzędzi podnoszenia pozycji konkurencyjnej poprzez transfer nowych rozwiązań.
188. Instrumenty wsparcia w ramach PO IG mają ułatwić przedsiębiorcom tworzenie, transfer i dyfuzję nowoczesnych rozwiązań, zarówno pomiędzy przedsiębiorcami, jak i przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu.
189. Poważnym ograniczeniem w realizacji innowacyjnych przedsięwzięć przedsiębiorstw, w szczególności będących na początkowym etapie wzrostu, jest utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, spowodowany restrykcyjnymi wymogami otrzymania kredytu na tego rodzaju przedsięwzięcia charakteryzujące się dość wysokim ryzykiem. Ponadto, działające na rynku fundusze kapitału podwyższonego ryzyka nie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia o stosunkowo niewielkiej wartości z powodu wysokich kosztów stałych związanych z obsługą takich inwestycji.
190. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące polskie przedsiębiorstwa pokazują, że są one słabsze technologicznie, kapitałowo i kadrowo od przedsiębiorstw działających w innych krajach Unii Europejskiej, z którymi konkurują na JRE i na rynkach światowych.
191. W świetle powyższego konieczne jest podjęcie działań na rzecz stymulowania przedsiębiorców do realizacji innowacyjnych przedsięwzięć, zarówno na początkowych etapach wzrostu, jak i na późniejszych etapach rozwoju ich działalności. Wymaga to przygotowania różnych, kompleksowych instrumentów wsparcia – dla MSP, w szczególności tych, które są w początkowych etapach wzrostu, jak i dla przedsiębiorstw wprowadzających najnowsze rozwiązania technologiczne o dużym znaczeniu dla całej gospodarki.
192. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 1. na podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie znaczenia innowacji (produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych) w działalności przedsiębiorstw w sektorach produkcyjnym i usługowym, stymulowanie wzrostu nakładów inwestycyjnych, w tym na prowadzenie prac B+R w przedsiębiorstwach, a także wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu ze szczególnym uwzględnieniem sfery nauki. Jednocześnie, za niezwykle ważny element realizacji celu 1. zostało uznane wspieranie powstawania kompleksowego systemu opartego na różnych źródłach zewnętrznego finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w szczególności w początkowych etapach rozwoju, co będzie sprzyjało odblokowaniu potencjału MSP.
193. **Wskaźniki monitorowania celu pierwszego.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle ¹¹⁰	45,6% (2004 r.)	50%	Co 2 lata	GUS
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze usług	22,0% (2003 r.)	60%	Co 2 lata	GUS
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R/PKB (BERD/PKB)	0,16% (2004 r.);	1,15%	Corocznie	EUROSTAT
Udział produktów wysokiej i średniowysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle (w %) ¹¹¹	30,1 % (2004 r.)	37,5%	Corocznie	GUS

4.3.2 Cel szczegółowy 2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki

194. Realizacja celu 2. *Wzrost konkurencyjności polskiej nauki* będzie służyła wzmocnieniu sektora nauki poprzez z jednej strony zapewnienie odpowiedniej bazy badawczej, a z drugiej ukierunkowanie już istniejących zasobów na prowadzenie badań w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju kraju.
195. Konkurencyjność nauki rozumiana jest jako zdolność do rozwiązywania problemów badawczych na poziomie uznawanym za wysoki przez międzynarodowe środowiska naukowe oraz zdolność do tworzenia rozwiązań, które nadają się do zastosowania w praktyce społeczno-gospodarczej (przedsiębiorstwach, edukacji i administracji publicznej). W szczególności uwidacznia się to w liczbie międzynarodowych (zwłaszcza europejskich) projektów, w których udział biorą polscy naukowcy, a także w wysokości środków finansowych otrzymanych na realizację tych projektów. Taki stan zostanie osiągnięty jedynie pod warunkiem posiadania wysokiej jakości kadr i bazy badawczej.
196. Analiza SWOT wykazała istnienie wielu czynników świadczących o słabości polskiej nauki. Widoczny jest między innymi bardzo niski poziom nakładów na B+R. Występuje również dominacja finansowania budżetowego, które w dodatku przeznaczane jest w zbyt wysokim stopniu na badania podstawowe. Innym problemem związanym z finansowaniem sektora nauki jest niska koncentracja środków na priorytetowych kierunkach rozwoju.
197. Dodatkowo z przeprowadzonej analizy wynika, że na złą kondycję tego sektora wpływa wysoka dekapitalizacja aparatury naukowej spowodowana ograniczonymi w ostatnich latach inwestycjami pozwalającymi na jej odnowienie. Cechami polskiej nauki są też niekorzystna struktura wiekowa kadry zaangażowanej w działalność B+R, wynikająca w szczególności z niewystarczających zachęt do podejmowania kariery naukowej przez młodych ludzi oraz niedostosowanie do potrzeb nowoczesnej gospodarki kompetencji tych kadr.
198. Realizacja tego celu zakłada zwiększenie konkurencyjności polskich badań naukowych i prac rozwojowych poprzez koncentrację finansowania badań naukowych na priorytetowych kierunkach oraz poprawę poziomu wyposażenia jednostek

¹¹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

¹¹¹ Dane dotyczą podmiotów zakwalifikowanych do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” i w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

naukowych w aparaturę naukowo-badawczą, w tym specjalistyczną i unikatową oraz infrastrukturę informatyczną nauki. Stymulowana będzie również poprawa poziomu jakościowego potencjału kadrowego nauki w drodze jego odmładzania – włączania studentów do badań naukowych i wspierania doktorantów oraz w drodze wykorzystania zagranicznych dobrych praktyk poprzez wzmacnianie mobilności międzynarodowej. Uzupełnieniem powyższych działań będą także działania konsolidujące jednostki prowadzące działalność B+R.

199. Należy podkreślić, że realizacja tego celu będzie komplementarna do planowanych zmian w systemie polskiej nauki, wyrażonych w dokumencie „Wstępne założenia do zmiany systemu badań naukowych i prac rozwojowych”¹¹². Do najważniejszych z nich należy reforma publicznego wsparcia sektora B+R i innowacji, a także zwiększenie publicznych nakładów oraz pobudzenie zwiększonego pozabudżetowego finansowania nauki. W szczególności zmiany te oznaczać będą:

- i. zmianę zasad przyznawania dotacji na podstawową działalność statutową; modyfikacja ta będzie polegać na skoncentrowaniu finansowania podmiotowego na najlepszych jednostkach naukowych, co powinno doprowadzić do konsolidacji jednostek naukowych oraz wzmocnienia tych o najwyższym potencjale. Zmiana zasad finansowania podmiotowego jest powiązana z zakończoną latem 2006 r. ewaluacją jednostek naukowych – ich oceną parametryczną. Od 2007 r. przy przyznawaniu dotacji podmiotowej preferowane będą jednostki kategorii 1-2 (przy czym wszystkich kategorii jest 5). Bardzo ważną cechą zmiany zasad finansowania podmiotowego będzie powiązanie tego finansowania z realizacją zadań istotnych z punktu widzenia polityki naukowej państwa oraz poprawa systemu kontroli realizacji tych zadań;
- ii. powołanie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), które w szczególności będzie pełnić rolę koordynatora i ośrodka zarządzającego programami badawczymi w strategicznych obszarach badawczych określonych w polityce rządu. Działalność NCBR znacząco przyczyni się do koncentracji publicznych środków finansowych na zadaniach priorytetowych dla państwa, w szczególności finansowaniu ograniczonej liczby dużych projektów B+R, wzmocnieniu współpracy sektora nauki z gospodarką, a także restrukturyzacji i konsolidacji jednostek naukowych;
- iii. znowelizowanie ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki oraz rozporządzeń wykonawczych do niej, w celu uproszczenia procedur ubiegania się o środki budżetowe na prowadzenie prac B+R, co pozwoli sprawniej i efektywniej je wydatkować.

200. Wskaźniki monitorowania celu drugiego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział nakładów ogółem na B+R w PKB (GERD/PKB)	0,56% (2004 r.)	Do uzupełnienia ¹¹³	Corocznie	GUS

¹¹² Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 28 marca 2006 r.

¹¹³ wartość wskaźnika zostanie uzupełniona po podjęciu przez Radę Ministrów decyzji w przedmiotowym zakresie na poziomie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, 2007 – 2013.

Udział finansowy Polski w projektach finansowanych w ramach PR UE	1,3% (2005 r.)	2,0%	Corocznie	KPK
Udział polskich publikacji cytowanych na liście filadelfijskiej w całkowitej liczbie polskich publikacji	14,16% (2005 r.)	25%	Corocznie	OPI

4.3.3 Cel szczegółowy 3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym

201. Osiągnięcie celu 3. *Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym* przyczyni się do zwiększenia innowacyjności gospodarki, poprzez zwiększenie liczby skomercjalizowanych wyników prac B+R oraz ich wdrożeń przez przedsiębiorców.
202. Wiedza, innowacje i kapitał ludzki są siłą napędową wzrostu gospodarczego i służą zrównoważonemu rozwojowi społeczeństwa. Aby polska gospodarka stała się konkurencyjną i opartą na wiedzy, należy zwiększyć potencjał wiedzy poprzez badania naukowe, szerzyć ją poprzez kształcenie i wprowadzać do gospodarki poprzez innowacje. W ramach PO IG zakłada się, że „trójkąt wiedzy” składający się z badań, kształcenia i innowacji będzie również podstawą strategii rozwoju nauki, by mogła stać się ona siłą napędową rozwoju gospodarczego kraju. „Trójkąt wiedzy”, wraz z nowym podejściem do innowacji (*open innovation*¹¹⁴), zakłada zatem szeroką kooperację naukowców z przedsiębiorcami, a przez to wzmocnienie roli nauki w gospodarce.
203. Przeprowadzona analiza SWOT wskazała, jako jeden z głównych problemów, niską skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i jednostkami naukowymi. Wynika to między innymi z niedopasowania prowadzonych prac B+R do potrzeb przedsiębiorców, spowodowanego niechęcią poważnej części kadr naukowych do angażowania się w tego typu prace. Z drugiej strony przedsiębiorców cechuje niska skłonność do podejmowania działań innowacyjnych. Ta cecha właścicieli firm wynika m.in. z małej świadomości co do potencjalnych zysków wynikających z podnoszenia innowacyjności dzięki wdrażaniu nowoczesnych technologii – rezultatów prac B+R. Po części przyczyną tego stanu rzeczy jest też wysokie ryzyko przypisane takim działaniom, co oznacza niechęć przedsiębiorców do inwestowania ograniczonych środków im dostępnych w tego typu przedsięwzięcia. Taka sytuacja prowadzi do powiększania się luki technologicznej między Polską a przodującymi państwami UE.
204. Przedstawione powyżej czynniki uzasadniają nakierowanie celu 3. na zwiększenie efektów synergii, możliwych do uzyskania w drodze współpracy jednostek naukowych, przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu.
205. Realizacja celu 3. odbywać się będzie w szczególności poprzez dofinansowanie projektów dotyczących badań stosowanych, prac rozwojowych, badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych oraz projektów rozwojowych, a także poprzez wspieranie uzyskiwania ochrony praw własności przemysłowej, komercjalizacji wyników prac B+R oraz ich wdrożeń w gospodarce, co powinno skutecznie zwiększyć nakłady przedsiębiorców w zakresie tworzenia i wdrażania nowych rozwiązań. Uzupełnieniem tych działań będzie wsparcie rozwoju otoczenia instytucjonalnego innowacyjnego biznesu oraz infrastruktury wspomagającej transfer nowych technologii z ośrodków badawczych do przedsiębiorstw.

¹¹⁴ Strategia ta polega na znajdowaniu i łączeniu nowych pomysłów, które są komplementarne do istniejących już projektów badawczo – rozwojowych oraz usuwaniu barier geograficznych, technologicznych, które stanowią przeszkodę w rozwoju nowych produktów i rynków.

206. Wskaźniki monitorowania celu trzeciego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział nakładów przedsiębiorstw na B+R w ogóle nakładów na B+R	22,6% (2004 r.)	40%	Corocznie	GUS
Liczba osób zatrudnionych w działalności B+R w przedsiębiorstwach w stosunku do zatrudnionych ogółem w działalności B+R*	7,3 %	20%	Corocznie	GUS
Liczba patentów udzielonych rezydentom polskim w EPO oraz USPTO	21 (2002 r.)	240	Corocznie	GUS

*Stan w dniu 31 XII.

4.3.4 Cel szczegółowy 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym

207. Realizacja celu 4. *Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym*, m.in. poprzez kreowanie spójnego systemu promocji gospodarczej Polski, powinna pośrednio przyczynić się do wzrostu nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, a także podniesienia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski z rynkiem międzynarodowym.
208. Jak pokazuje analiza SWOT, polską gospodarkę cechuje niski udział produktów wysoko przetworzonych oraz wysokiej techniki w eksporcie jak również słaba internacjonalizacja oraz niewystarczająca promocja marki „Polska”, co dodatkowo utrudnia funkcjonowanie przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych. Wzmocnienie przedsiębiorców, przekładające się na podniesienie jakości oferowanych przez nich produktów i usług (za pomocą instrumentów z pozostałych osi priorytetowych), wymaga działań promocyjnych, przyczyniających się do zwiększenia rozpoznawalności marek handlowych i firmowych z Polski. Wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski (poprzez m.in. zwiększenia obrotów polskiego handlu zagranicznego, zwiększenia liczby turystów zagranicznych odwiedzających Polskę, jak i wzrostu napływu inwestycji zagranicznych) jest konieczne dla poprawy pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki.
209. Jednocześnie niezbędne jest wzmocnienie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, co poprawi ich pozycję konkurencyjną na rynku międzynarodowym i przyczyni się do wzrostu liczby turystów zagranicznych a tym samym atrakcyjności Polski. Ponadto poziom rozwoju infrastruktury społecznej, w tym turystycznej jest jednym z czynników świadczących o atrakcyjności lokalizacji inwestycji. Stąd niezbędna jest interwencja w powyższym obszarze.
210. Dodatkowo, przyjęcie celu 4. uzasadnia fakt, że zarówno napływ inwestycji, jak i zintensyfikowana wymiana handlowa, przyczyniają się w znaczącym stopniu do dyfuzji rozwiązań innowacyjnych, a przez to przyczyniają się do rozwoju gospodarczego.
211. Równocześnie, realizacja celu 4. jest uzależniona od pozostałych celów PO IG, które przyczyniając się do unowocześnienia oferty produktowej i usługowej przedsiębiorstw działających na rynku polskim, pozwalają jednocześnie na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz na rynkach zagranicznych.

212. Ponadto, przyczyni się do poprawy jakości oferty produktowej i usługowej przedsiębiorstw działających w Polsce, wsparcia ich udziału w globalnym obrocie gospodarczym oraz tworzenia warunków do zwiększania poziomu inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych, jak również zwiększenie intensywności ruchu turystycznego w Polsce.

213. Wskaźniki monitorowania celu czwartego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Udział wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem	2,3 % (2004 r.)	3,7 %	Corocznie	GUS

4.3.5 Cel szczegółowy 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy

214. W kontekście wyzwań związanych z realizacją celów odnowionej Strategii Lizbońskiej i polityki spójności sformułowano cel 5. *Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy*. Realizacja tego celu ma dla polskiej gospodarki podstawowe znaczenie ze względu na fakt, że pomimo tendencji spadkowej wciąż wysoka stopa bezrobocia oraz niekorzystna struktura zatrudnienia (wysoki udział rolnictwa i przemysłów schyłkowych) stanowią jeden z podstawowych czynników ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy i hamujący wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Cel ten ma charakter horyzontalny, a jego osiągnięcie jest warunkowane realizacją pozostałych celów szczegółowych PO IG.

215. Zakłada się, iż udzielone w ramach PO IG kompleksowe wsparcie dla innowacyjnych przedsięwzięć – prowadzenia prac B+R, inwestycji oraz doradztwa i szkoleń niezbędnych do realizacji inwestycji - jako działań przyczyniających się do wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej na JRE oraz rynkach międzynarodowych, przyczyni się do stworzenia nowych, trwałych miejsc pracy. Jednocześnie, realizacja celów PO IG powinna przyczynić się do kreowania popytu na miejsca pracy wymagające specjalistycznych umiejętności i wiedzy, przyczyniając się w ten sposób do zmiany struktury zatrudnienia (polegającej na tworzeniu miejsc pracy w nowoczesnych sektorach gospodarki, w tym sektorze usług), przy jednoczesnym wzmocnieniu procesów modernizacyjnych zachodzących w obrębie polskiej gospodarki.

216. PO IG ma na celu koncentrowanie wsparcia w zakresie tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy, w szczególności w sektorach stanowiących nośniki gospodarki opartej na wiedzy (GOW), do których należą m. in. nauka i działalność badawczo-rozwojowa, gałęzie przemysłu tzw. wysokiej techniki, usługi biznesowe związane z GOW oraz sektor usług społeczeństwa informacyjnego.

217. Wskaźniki monitorowania celu piątego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych w wyniku projektów realizowanych w ramach PO IG (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn) O/K/M	0	64500/25800/38700	Corocznie	Instytucje odpowiedzialne za realizację działań PO IG

4.3.6 *Cel szczegółowy 6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.*

218. Osiągnięciu celu 6. będą służyły instrumenty przyczyniające się w końcowym efekcie do wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez administrację państwową, przedsiębiorstwa i obywateli, co pozytywnie wpłynie na rozwój polskiej gospodarki i poprawi pozycję Polski wśród krajów Unii Europejskiej pod kątem wykorzystania ICT.
219. Kluczowe dla powodzenia budowy społeczeństwa informacyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju usług i treści cyfrowych. W tym celu konieczne jest m.in. sprawne udostępnienie przez administrację publiczną zasobów informacyjnych zawartych w rejestrach państwowych.. Dzięki temu stworzona zostanie możliwość korzystania przez obywateli z elektronicznego komunikowania się obywateli z właściwymi urzędami zapewniającymi ich sprawną obsługę.
220. Wsparcie wykorzystania nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach przyczyni się do pobudzenia innowacyjności w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, a także mikroprzedsiębiorstw, co w konsekwencji wpłynie na poprawę ich wydajności, jakości i konkurencyjności oraz otwarcie dla nich rynków międzynarodowych poprzez wsparcie wdrożeń rozwiązań elektronicznego biznesu w sferze operacyjnej i organizacyjnej.
221. Działania wspierające tworzenie przedsiębiorstw świadczących eUsługi i udostępniających treści cyfrowe pobudzą lokalną przedsiębiorczość i innowacyjność w sektorze elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy poprzez otwarcie rynku treści i usług cyfrowych, a w konsekwencji utworzenie nowych, rozwojowych miejsc pracy.
222. Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii potrzebny jest zwłaszcza w administracji publicznej, która dzięki temu zwiększy skuteczność, jakość i efektywność działań. Tworzenie elektronicznej administracji będzie wymagało re-inżynierii realizowanych przez nią procesów na styku administracji z przedsiębiorstwami i obywatelami oraz między jednostkami administracji różnego szczebla, zgodnie z możliwościami oferowanymi przez współczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.
223. Zaledwie 16%¹¹⁵ polskich gospodarstw posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu, co zdecydowanie zmniejsza możliwość korzystania z eUsług oferowanych przez administrację publiczną i przedsiębiorstwa. Tak niski poziom dostępu do Internetu utrwała wykluczenie cyfrowe wśród obywateli. Dlatego wsparcie dostępu do szerokopasmowego Internetu w gospodarstwach domowych, szczególnie na obszarach nieatrakcyjnych ekonomicznie dla operatorów komercyjnych, a także

¹¹⁵ „Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych”, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2005.

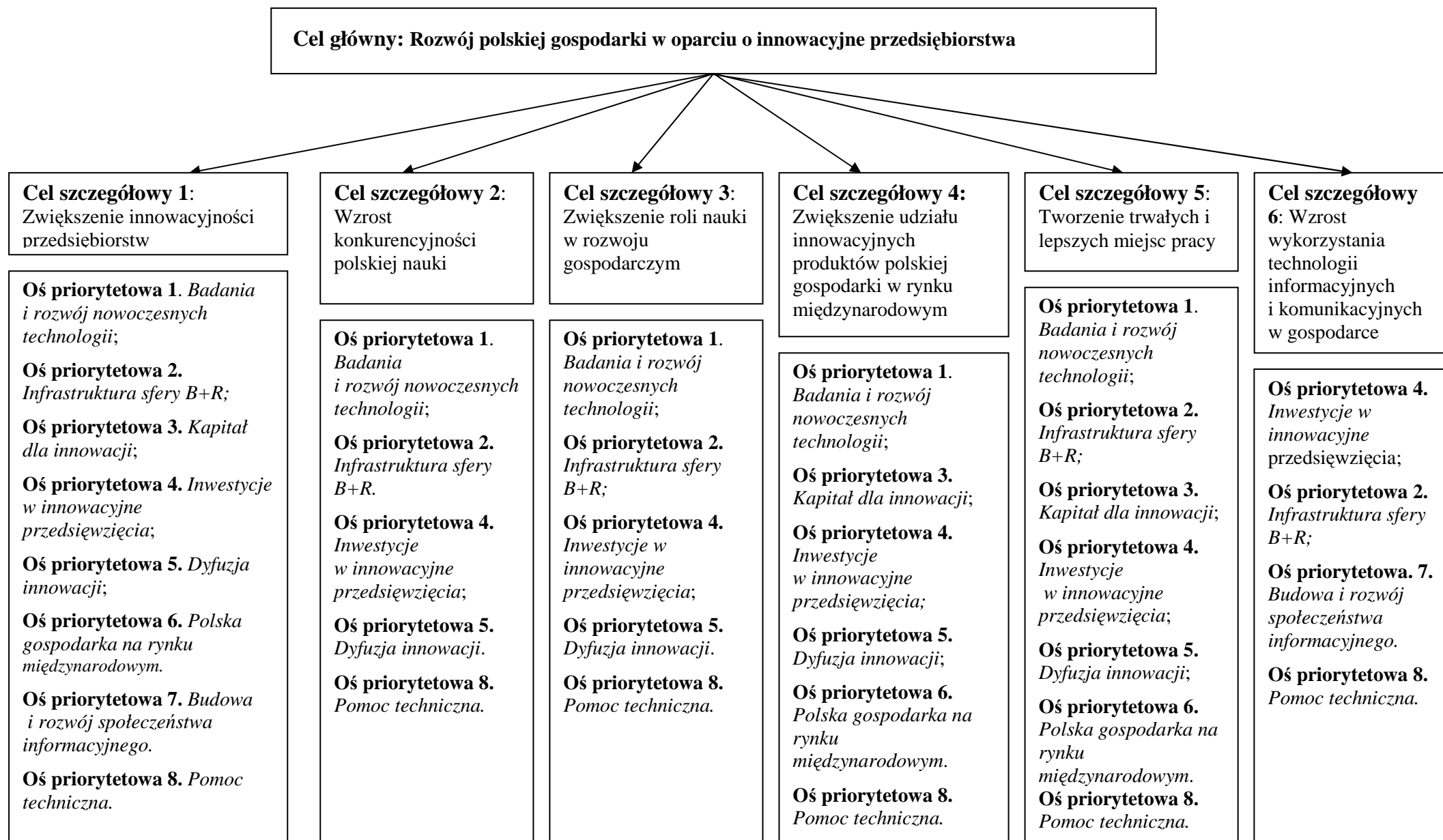
w gospodarstwach o niskich dochodach przyczyni się do zniwelowania różnic nie tylko na terenie Polski, ale także poprawi pozycję Polski w tym zakresie wśród krajów Unii Europejskiej.

224. Wskaźniki monitorowania celu szóstego.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wydatki na technologie informacyjne i telekomunikacyjne (% PKB)	7,2 (2004)	8,5	Corocznie	EUROSTAT

225. Dla realizacji celu PO IG przyjęto układ celów szczegółowych i osi priorytetowych przedstawiony na Wykresie 6.3.1.

Wykres 6.3.1

5. OSIE PRIORYTETOWE REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

5.1 Oś priorytetowa 1. - Badania i rozwój nowoczesnych technologii

226. **Cel osi priorytetowej:** Celem osi priorytetowej jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w kierunkach uznanych za priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

227. **Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wskaźniki rezultatu				
Udział nakładów na działalność B+R w ogóle nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych*	7,53%	15%	Corocznie	GUS
Udział nakładów na prace B+R powiązane z potrzebami przedsiębiorstw** w GERD	26,4%	48%	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG/ GUS
Liczba osób zatrudnionych w działalności B+R (w tym kobiety)***, - jako udział w ogóle zatrudnionych	127 356 (55 303) 0,92% (2004 r.)	250 000 (125 000) 1,80%	Corocznie	GUS / EUROSTAT

*Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

**Nakłady na prace B+R powiązane z potrzebami przedsiębiorstw to suma publicznego dofinansowania realizacji projektów celowych, nakładów na projekty rozwojowe, projekty zamawiane oraz nakładów przedsiębiorstw na B+R.

***Stan w dniu 31 XII.

228. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Realizacja strategii rozwoju gospodarczego w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa zakłada zacieśnienie współpracy sektora nauki z gospodarką. Sektor polskiej nauki nie jest odpowiednio rozwinięty i wobec tego nie wspiera w wystarczającym stopniu przedsiębiorców działających w coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu międzynarodowym. Prowadzi to do utrzymywania się luki technologicznej pomiędzy Polską a najbardziej innowacyjnymi gospodarkami świata, w tym niektórymi z państw Unii Europejskiej. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie sektora B+R w celu stworzenia odpowiedniego potencjału badawczego, dostosowanego do potrzeb rozwojowych kraju. Równolegle należy dążyć do zintensyfikowania współpracy nauki z biznesem, także poprzez bardziej efektywne wykorzystanie istniejących instrumentów oraz wprowadzenie nowych, skutecznych mechanizmów interwencji publicznej. Oddziaływanie na rzecz intensyfikacji współpracy nauki z biznesem będzie się odbywało poprzez stosowanie instrumentów, z jednej strony motywujących przedsiębiorców do podejmowania działań na rzecz ich rozwoju, opartych na wdrażaniu wyników prac B+R, z drugiej strony – zachęcających naukowców do podejmowania prac badawczych i rozwojowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorców. Realizacja tej osi priorytetowej powinna zapewnić dopasowanie podaży nowoczesnych rozwiązań technologicznych do popytu na nie oraz, w konsekwencji, prawdopodobne zwiększenie zapotrzebowania gospodarki na wysokie technologie bazujące na wynikach prac B+R.

229. **Opis osi priorytetowej:** W ramach osi priorytetowej finansowane będzie prognozowanie kierunków badań, które mogą wywrzeć największy wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Prognozowanie to będzie prowadzone z wykorzystaniem rozpowszechnionej w innych krajach metody *foresight*, której istotą jest zaangażowanie w debatę publiczną na temat najważniejszych przyszłych potrzeb społeczeństwa i gospodarki wszystkich zainteresowanych stron (przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, polityków, ludzi mediów, naukowców). *Foresight* będzie prowadzony tak na poziomie krajowym (określenie kierunków badań mających znaczenie dla całego kraju), jak i na poziomie poszczególnych regionów oraz branż gospodarki.
230. Oś priorytetowa obejmuje wsparcie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych służących budowie gospodarki opartej na wiedzy, realizowanych przez konsorcja naukowo-przemysłowe. Wsparciu temu podlegać będą m.in. duże multi- i transdyscyplinarne projekty badawcze, które wpisywać się będą w osie priorytetowe tematyczne określone w akapicie 229 oraz wynikać będą z *forsightu*.
231. Wspierane będzie odnowienie zasobów ludzkich nauki poprzez włączanie studentów i doktorantów do udziału w realizacji projektów badawczych w dziedzinach kluczowych dla rozwoju gospodarczego kraju, a także prowadzenie badań naukowych będących podstawą prac doktorskich. Przeniesienia do Polski dobrych praktyk, również w zakresie współpracy nauki z gospodarką, można oczekiwać dzięki finansowaniu projektów badawczych prowadzonych w polskich jednostkach naukowych przez wybitnych uczonych z zagranicy oraz dzięki wspieraniu realizacji międzynarodowych studiów doktoranckich.
232. Ponadto, wspierane będą projekty rozwojowe o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym. W ramach osi priorytetowej przewidziano również wsparcie transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki poprzez dofinansowanie kosztów uzyskiwania ochrony własności przemysłowej wytworzonej w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce. Wspierane będzie również sporządzenie studiów wykonalności wdrożenia wyników projektu celowego planowanego do realizacji na bazie wyników projektu rozwojowego.
233. Realizacja osi priorytetowej będzie koncentrowała się na wsparciu inwestycji przedsiębiorców w zakresie prac B+R poprzez dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania stosowane i prace rozwojowe) realizowane przez przedsiębiorców, ich grupy¹¹⁶ lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce. Wdrażanie rezultatów działalności B+R prowadzonej przez przedsiębiorców w ramach niniejszej osi priorytetowej będzie dofinansowane w ramach 4. osi priorytetowej.
234. W ramach osi priorytetowej przewiduje się także możliwość wspierania przedsięwzięcia, jakim jest „Europejski Instytut Technologiczny+” (EIT+). Jest to powstały i zainicjowany we Wrocławiu kompleksowy program rozwoju edukacji

---

¹¹⁶ Projekty będą mogły być realizowane przez przedsiębiorców samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi oraz konsorcjami naukowymi, a także przez jednostki naukowe na zlecenie przedsiębiorców.

i innowacyjności, którego kluczowym elementem ma być lokalizacja w mieście siedziby Europejskiego Instytutu Technologicznego.

235. Dodatkowo, w celu wspierania komercjalizacji wyników prac B+R, każdy z projektów realizowanych w ramach osi priorytetowej będzie mógł zawierać komponent promujący dany projekt oraz jego wyniki.

236. Należy podkreślić, że w ramach osi priorytetowej 1 wspierane będą tylko te projekty B+R, które będą należały do następujących obszarów tematycznych:

a) Grupa tematyczna *Info*:

- i. technologie informacyjne i telekomunikacyjne,
- ii. sieci inteligentne, telekomunikacyjne i teleinformatyczne nowej generacji,
- iii. optoelektronika,
- iv. nauki obliczeniowe.

b) Grupa tematyczna *Techno*:

- i. nowe materiały i technologie,
- ii. nanotechnologie,
- iii. projektowanie systemów specjalizowanych,
- iv. mechatronika,
- v. technologia i inżynieria chemiczna.

c) Grupa tematyczna *Bio*:

- i. biotechnologia i bioinżynieria,
- ii. postęp biologiczny w rolnictwie i ochrona środowiska,
- iii. nowe wyroby i techniki medyczne.

Ograniczenie tematyczne nie będzie jednakże dotyczyło:

- i. projektów celowych i projektów aplikacyjnych realizowanych przez studentów i doktorantów (gdyż nadrzędnym celem będzie tu przydatność badań dla działalności gospodarczej).

237. Projekty rozwojowe (akapit 232), których tematyka będzie mieściła się w powyższych obszarach, będą preferowane w procedurze wyboru, tym niemniej projekty rozwojowe nie mieszczące się w ww. obszarach nie będą wykluczone z finansowania. Podobnie traktowane będą międzynarodowe studia doktoranckie.

238. Należy też podkreślić, że przewiduje się możliwość korekty ww. priorytetów, w szczególności uwzględniając wyniki Narodowego Programu Foresight.

239. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**

d) identyfikacja kierunków badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla poprawy jakości życia polskiego społeczeństwa oraz racjonalizacji wykorzystania środków finansowych na badania naukowe poprzez dofinansowanie projektów dotyczących:

- i. Narodowego Programu *Foresight Polska 2020*,

- ii. przygotowywania strategii rozwoju poszczególnych dziedzin nauki, regionów i sektorów gospodarki,
  - iii. przygotowywania strategii dla działających w Polsce platform technologicznych, poprzez zastosowanie wyników metody *foresight*,
    - e) dofinansowanie zintegrowanych, multidyscyplinarnych projektów badawczych w obszarach nauki i technologii wskazanych w poprzednim akapicie (projektów zamawianych);
    - f) projekty zwiększające zainteresowanie podejmowaniem pracy naukowej przez studentów i doktorantów, obejmujące:
      - i. projekty aplikacyjne realizowane przez studentów i doktorantów w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju gospodarki,
      - ii. projekty, w których uczestniczą studenci i doktoranci, zgodne z priorytetami wskazanymi w akapicie 235, realizowane w najlepszych zespołach badawczych w Polsce,
      - iii. międzynarodowe studia doktoranckie realizowane w Polsce;
    - g) projekty w zakresie doskonalenia kompetencji pracowników naukowo-badawczych, obejmujące zatrudnianie wybitnych uczonych z zagranicy – jako kierowników projektów – na kontraktach w polskich jednostkach naukowych;
    - h) tworzenie i wsparcie EIT+;
    - i) dofinansowanie projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowanych na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym (projekty rozwojowe);
    - j) wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w ośrodkach badawczych mających siedzibę w Polsce w wyniku prac B+R dofinansowanych z budżetu nauki;
    - k) wsparcie studiów wykonalności wdrożenia wyników projektu celowego planowanego do realizacji na bazie wyników projektu rozwojowego;
    - l) dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania stosowane i prace rozwojowe) realizowanych przez przedsiębiorców, ich grupy lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce (projekty celowe).
240. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie w szczególności następującym grupom beneficjentów:**
- a) jednostki naukowe;
  - b) sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe (w tym Centra Doskonałości, Centra Zaawansowanych Technologii oraz EIT+);
  - c) jednostki organizacyjne, których podmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie;
  - d) polskie platformy technologiczne;
  - e) przedsiębiorcy (zwłaszcza MSP);
  - f) naukowcy (zwłaszcza młodzi) i zespoły naukowców;
  - g) studenci;
  - h) podmioty realizujące projekty *foresight*, m.in. przedsiębiorcy, jednostki naukowe, jednostki administracji publicznej;

- i) podmioty działające na rzecz nauki – podmioty wykonujące w sposób ciągły zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierające wzrost innowacyjności gospodarki, nie obejmujące prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych;
  - j) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju;
  - k) Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej;
  - l) minister właściwy ds. nauki.
241. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej niektóre z działań podlegają regułom pomocy publicznej. W szczególności dotyczy to projektów z zakresu:
- a) wsparcia realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa poprzez dofinansowanie projektów badawczych zamawianych lub rozwojowych zamawianych,
  - b) wsparcia projektów rozwojowych,
  - c) dofinansowania przygotowania studium wykonalności,
  - d) wsparcia realizacji projektów celowych.
242. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**
- a) większy udział prac B+R powiązanych z potrzebami przedsiębiorców wśród wszystkich prac B+R realizowanych w jednostkach naukowych;
  - b) wzrost innowacyjności przedsiębiorstw;
  - c) wzrost udziału nakładów na B+R w PKB, w szczególności nakładów przedsiębiorców;
  - d) wzrost międzynarodowej konkurencyjności polskiej nauki.
243. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO**
- Oś priorytetowa jest komplementarna z:
- a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi – w zakresie:
    - i. współfinansowania prac B+R realizowanych przez przedsiębiorców – w ramach RPO będą finansowane projekty o wartości poniżej 100 tys. euro dofinansowania; jeśli RPO nie przewiduje finansowania ww. projektów, przedsiębiorca będzie mógł aplikować do FSNT NOT;
    - ii. współfinansowania wzmocnienia potencjału kadrowego nauki – w ramach RPO dofinansowany będzie udział studentów i doktorantów w realizacji projektów badawczych zgodnych z priorytetami wynikającymi z RSI, przyznawane będą stypendia dla naukowców nie związane z realizacją projektu badawczego oraz wspierana będzie realizacja prac doktorskich w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju regionu;
  - b) Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej;
  - c) Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki – w zakresie:
    - i. wsparcia mobilności międzysektorowej,
    - ii. podnoszenia kwalifikacji kadr systemu B+R w zakresie zarządzania badaniami oraz komercjalizacji wyników prac B+R,

- iii. wsparcia dla studentów i pracowników szkół wyższych zamierzających podjąć działalność gospodarczą (firmy typu *spin off*),
- iv. popularyzowania działań badawczo-rozwojowych i innowacyjnych,
- v. zintensyfikowania współpracy pomiędzy instytucjami systemu edukacji i jednostkami naukowymi,
- vi. udzielania stypendiów dla doktorantów na kierunkach wynikających z obszarów uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju regionu.

244. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*¹¹⁷).

Stypendium dla studenta, doktoranta, osoby odbywającej staż podoktorski lub uczonego z zagranicy, w zakresie niezbędnym dla zrealizowania projektu. Udział finansowania w ramach *cross-financing*'u będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

245. Budżet osi priorytetowej (mln EUR)

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
1314,27	1117,13	197,14	13,53 %

¹¹⁷ Funkcjonowanie elastycznego finansowania, zgodnie z Art. 33 §2 Rozporządzenia Ogólnego, Nota Informacyjna nr 56, *cross-financing* jest to mechanizm tzw. elastycznego finansowania polegającego na zaangażowaniu w latach 2007-2013 środków z EFRR w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji EFS. *Cross-financing* ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Mechanizm ten polega na dopuszczeniu – w ramach priorytetu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach – ograniczonego finansowania grupy projektów, indywidualnych projektów lub części projektów, które należą do obszaru interwencji drugiego funduszu, a więc w przypadku PO IG – z EFS. *Cross-financing* ogranicza się jedynie do takich działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów, jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. Rozporządzenie Rady nr 1083/2006 ogranicza zaangażowanie środków w ramach *cross-financing*'u do maksymalnie 10% wartości alokacji na poziomie priorytetu. Kwalifikowalność kosztów realizacji projektów wykorzystujących *cross-financing* następować będzie według zasad określonych dla funduszu właściwego ze względu na obszar interwencji.

5.2 Oś priorytetowa 2. – Infrastruktura sfery B+R

246. **Cel osi priorytetowej:** Celem osi priorytetowej jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce.

247. Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej.

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wskaźniki rezultatu				
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej*	79,5% (2004 r.)	50%	Corocznie	GUS
Udział środków budżetowych i PO IG przeznaczonych na zakup aparatury naukowo-badawczej o znaczeniu środowiskowym** w kwocie środków budżetowych i PO IG przeznaczonych na zakup aparatury B+R	13,6% (2005 r.)	50%	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG

*Stan w dniu 31 XII.

**Aparatura wykorzystywana przez więcej niż 1 jednostkę naukową w ramach sformalizowanego porozumienia.

248. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Jednostki naukowe w Polsce dysponują w znacznej części przestarzałym wyposażeniem, co niezwykle utrudnia prowadzenie zaawansowanych badań, służących najważniejszym potrzebom społeczno-gospodarczym kraju. Znaczną przeszkodą w realizacji badań na najwyższym poziomie jest też rozproszenie, będące przyczyną nieefektywnego wykorzystywania istniejącej bazy badawczej.

249. Infrastruktura informatyczna nauki w Polsce jest wprawdzie stosunkowo nowa i regularnie rozbudowywana, jednak istnieją obszary o słabym poziomie rozwoju. Niezadowolający jest również poziom innowacyjnych rozwiązań i aplikacji informatycznych wykorzystywanych przez poszczególne jednostki.

250. Słabości powyższe wskazują na konieczność intensywnych inwestycji w infrastrukturę B+R. Istnienie w Polsce nowoczesnych centrów badawczych wyposażonych w najnowocześniejszą aparaturę naukowo-badawczą, zdolnych do podejmowania najbardziej ambitnych zadań w obszarze B+R, umożliwi prowadzenie prac badawczych na wysokim poziomie oraz pozwoli na kształcenie kadr naukowych i technicznych dla gospodarki, nauki i edukacji na poziomie nie odbiegającym od standardów międzynarodowych, a także przyczyni się do szybszego adaptowania przez polską gospodarkę i społeczeństwo najnowszych rozwiązań technologicznych.

251. Budowa ww. centrów badawczych jest również istotna dla zapewnienia aktywnego i zwiększonego uczestnictwa jednostek naukowych oraz innowacyjnych firm, mających siedzibę w Polsce, w programach badawczych oraz działaniach zmierzających do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Uczestnictwo w tych programach i działaniach jest zaś jednym z głównych sposobów wzmacniania

polskiej sfery B+R i innowacyjności gospodarki oraz podnoszenia jej konkurencyjności.

252. Ponadto, dzięki koncentracji środków na inwestycjach w najlepszych jednostkach naukowych powinna poprawić się efektywność wykorzystania publicznych środków finansowych, przeznaczanych w szczególności na infrastrukturę B+R, w tym infrastrukturę informatyczną.
253. **Opis osi priorytetowej:** W ramach osi priorytetowej oferowane będzie wsparcie dla inwestycji w aparaturę naukowo-badawczą oraz, gdzie będzie to niezbędne, w budynki i budowle, realizowanych przez ośrodki o wysokim potencjale badawczym. Ze środków przeznaczonych na oś priorytetową 2. przewiduje się skoncentrowanie znaczącej kwoty na ww. inwestycjach infrastrukturalnych w kilku lub maksymalnie kilkunastu dużych ośrodkach prowadzonych przez konsorcja naukowo-przemysłowe. Wsparcie otrzymają również projekty realizowane w zakresie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej.
254. Ponadto, oś priorytetowa przewiduje współfinansowanie procesów restrukturyzacyjnych, konsolidujących jednostki naukowe, poprzez przenoszenie lub budowę wspólnej nowoczesnej infrastruktury badawczej.
255. Innym rodzajem wsparcia oferowanego w ramach priorytetu będzie dofinansowanie niezbędnych inwestycji związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury informatycznej nauki. Planuje się także rozwój zasobów naukowych w postaci cyfrowej, w szczególności stworzenie i prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach i warunkach dostępu przedsiębiorców do wyników projektów badawczych.
256. Pierwszeństwo dofinansowania otrzymają te projekty, które służyć będą zapewnieniu infrastruktury dla realizowania badań naukowych i prac rozwojowych w obszarach tematycznych wskazanych w opisie osi priorytetowej 1. (akapit 235).
257. Z uwagi na zakładane potrzeby w zakresie szkoleń dla pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą, projekty infrastrukturalne będą mogły zawierać komponent umożliwiający nabycie odpowiednich umiejętności tego typu. Uzupełnieniem powyższych działań będzie możliwość wsparcia każdego z projektów realizowanych w ramach priorytetu także w zakresie jego promocji, jak również w zakresie promocji wyników prac B+R uzyskanych dzięki dofinansowanej infrastrukturze.
258. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**
  - a) rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym, w tym działających na bazie konsorcjów naukowo-przemysłowych¹¹⁸ oraz regionalnych konsorcjów naukowo-przemysłowych, poprzez dofinansowanie rozwoju ich infrastruktury badawczej (m.in. w Centrach Zaawansowanych Technologii oraz laboratoriach świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorców, a także w EIT+),

---

¹¹⁸**Konsorcjum naukowo-przemysłowe** to grupa jednostek organizacyjnych, w skład której wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmujących na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

- b) rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych¹¹⁹ (m.in. Centrów Doskonałości),
  - c) wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych – budowle i aparatura),
  - d) projekty w zakresie inwestycji związane z tworzeniem wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych,
  - e) projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki,
  - f) projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej,
  - g) projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych, dla środowiska naukowego.
259. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie w szczególności następującym grupom beneficjentów:**
- a) jednostki naukowe,
  - b) sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe (w tym CZT i CD),
  - c) EIT+,
  - d) jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,
  - e) szkoły wyższe,
  - f) jednostki wiodące MAN,
  - g) Centra Komputerów Dużej Mocy.
260. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej.
261. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**
- a) poprawa stanu infrastruktury oraz wyposażenia laboratoryjnego krajowych ośrodków o wysokim potencjale badawczym,
  - b) podniesienie poziomu konkurencyjności polskich ośrodków badawczych,
  - c) rozszerzenie i wzbogacenie oferty dotyczącej usług badawczych świadczonych przez jednostki naukowe dla przedsiębiorstw,
  - d) zwiększenie transferu wyników prac B+R do gospodarki,
  - e) podniesienie jakości zarządzania nauką polską poprzez stworzenie sprawnych mechanizmów dostępu do informacji.
262. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO**
- a) 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi – w zakresie:

---

¹¹⁹ **Sieć naukowa** to grupa jednostek naukowych posiadających osobowość prawną, podejmujących na podstawie umowy zorganizowaną współpracę związaną z prowadzonymi przez nie w sposób ciągły wspólnymi badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi, służącymi rozwojowi specjalności naukowych tej sieci.

- i. rozwoju ośrodków o wysokim potencjale badawczym dla inwestycji o wartości poniżej 1 mln euro lub o wartości 1 mln euro i wyższej, jeśli są na liście dużych projektów RPO,
  - ii. rozwoju infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach dla inwestycji o wartości poniżej 1 mln euro lub o wartości 1 mln euro i wyższej, jeśli są na liście dużych projektów RPO,
  - iii. projekty o charakterze regionalnym w zakresie utrzymania i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki,
  - iv. projekty o charakterze regionalnym w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych dla środowiska naukowego.
- b) Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej – w zakresie inwestycji wpisanych na listę indykatorywną w ramach osi priorytetowej *Nowoczesna gospodarka*.

263. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*).

Każdy z projektów realizowanych w ramach osi priorytetowej będzie mógł zawierać komponent obejmujący szkolenia dla pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą. Udział finansowania w ramach *cross-financing*'u będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

264. Budżet osi priorytetowej (mln EUR)

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
1314,27	1117,13	197,14	13,53 %

5.3 Oś priorytetowa 3. – Kapitał dla innowacji

265. Cele osi priorytetowej:

- a) zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających na bazie innowacyjnych rozwiązań,
- b) zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych.

266. Wskaźniki monitorowania 3. osi priorytetowej:

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wskaźniki rezultatu				
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn)	0	4 500 /1800/2700	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Liczba przedsiębiorstw które skorzystały z kapitału wysokiego ryzyka i inwestorów prywatnych w wyniku wsparcia (<i>fazy seed, start-up, expansion</i> – ogółem).	0	184	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Efekt dźwigni finansowej	0	216 mln EUR	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG

267. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Polska gospodarka charakteryzuje się bardzo niskim poziomem innowacyjności oraz niewystarczającym poziomem finansowania działań innowacyjnych przez przedsiębiorców. Istnieje poważna luka rynkowa w finansowaniu przedsięwzięć o wysokim poziomie ryzyka (wysoko innowacyjnych przedsiębiorstw, znajdujących się na początkowym etapie wzrostu), dla których uzyskanie kapitału (do 10 mln zł) jest często niemożliwe.

268. Trudności w pozyskiwaniu kapitału ze źródeł zewnętrznych spowodowane są m. in. restrykcyjnymi wymogami otrzymania kredytu. Ponadto, działające na rynku fundusze kapitału podwyższonego ryzyka nie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia o stosunkowo niewielkiej wartości z powodu wysokich kosztów stałych związanych z obsługą takich przedsięwzięć przy jednocześnie wysokim ryzyku, którym obciążone są projekty realizowane przez przedsiębiorców w szczególności na początkowych etapach wzrostu ich spółek. Dane statystyczne wskazują na systematyczne zmniejszanie się liczby funduszy (inwestujących przede wszystkim w fazę załazkową), oferujących wsparcie kapitałowe pokrywające istniejącą lukę rynkową. Taki stan rzeczy jest barierą w rozwoju nowych przedsiębiorstw, w szczególności w początkowych etapach wzrostu.

269. W związku z występowaniem niedoskonałości rynku, istnieje uzasadniona konieczność interwencji publicznej, w wyniku której inwestorzy chętniej będą dokonywać inwestycji kapitałowych o stosunkowo niskiej wartości w spółki

w początkowych etapach wzrostu. W konsekwencji umożliwi to zwiększenie poziomu inwestycji w innowacyjne rozwiązania zarówno technologiczne jak i organizacyjne.

270. Jednocześnie wobec niewystarczającej liczby nowo powstających innowacyjnych przedsiębiorstw, konieczne jest wprowadzenie nowych instrumentów wspierających powstawanie firm na bazie innowacyjnych pomysłów, zarówno w zakresie doradztwa, jak i wsparcia finansowego. Ich wprowadzenie stworzy warunki sprzyjające odblokowaniu potencjału MSP.
271. **Opis osi priorytetowej.** W związku z trudnościami, na jakie napotyka potencjalni oraz nowo powstałe przedsiębiorcy poszukując finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, przygotowano zostały odpowiednie instrumenty wsparcia. Obejmują one tworzenie na bazie innowacyjnych pomysłów nowych przedsiębiorstw, w tym *spin off*ów poprzez doradztwo w zakresie tworzenia nowej firmy, udostępnienie infrastruktury i usług niezbędnych dla nowopowstałych firm oraz zasilenie finansowe nowopowstałego przedsiębiorcy. W ramach osi przewiduje się również wsparcie kapitałowe MSP w początkowych etapach wzrostu poprzez obejmowanie akcji lub udziałów lub instrumentów dłużnych przez fundusze kapitałowe. Dla zapewnienia finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu wykorzystany zostanie instrument inżynierii finansowej w postaci funduszy funduszy wspierający fundusze kapitałowe. Fundusz funduszy zostanie wybrany zgodnie z art. 44 Rozporządzenia Rady 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Jednocześnie, wspierane będą działania na rzecz zaktywizowania rynku indywidualnych inwestorów kapitałowych, np. aniołów biznesu oraz kształtowania gotowości inwestycyjnej. W ramach osi priorytetowej Kapitał dla innowacji uruchomione zostaną instrumenty niezbędne z punktu widzenia inicjowania działalności innowacyjnej MSP oraz wsparcia jej w początkowych etapach wzrostu z wykorzystaniem funduszy kapitałowych, jak i sieci inwestorów prywatnych (np. sieci aniołów biznesu). Przewidziane instrumenty są adresowane w szczególności do tych przedsiębiorców, których przedsięwzięcia charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności, stosunkowo niską wartością, dużym potencjałem rynkowym oraz wysokim ryzykiem.
272. **W ramach 3. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**
- a) inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez identyfikowanie, weryfikację innowacyjnych pomysłów o dużym potencjale rynkowym, wsparcie tworzenia na ich bazie przedsiębiorstw oraz początkowe etapy ich wzrostu;
  - b) wsparcie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu (załączkowym, rozruchu i ekspansji), których przedsięwzięcia oparte są na innowacyjnych rozwiązaniach poprzez zasilenie funduszy kapitałowych;
  - c) aktywizacja rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć.
273. **W ramach 3. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**
- a) fundusze kapitałowe;

- b) instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych, w tym np. centra transferu technologii i innowacji, akceleratory technologii, inkubatory, parki naukowo-technologiczne, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów (np. aniołów biznesu);
- c) organizacje przedsiębiorców i pracodawców oraz MSP.
274. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji oraz dokapitalizowanie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.
275. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (pomoc horyzontalna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, na kapitał podwyższonego ryzyka oraz pomoc *de minimis*).
276. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Realizacja działań w ramach 3. osi priorytetowej przyczyni się do powstania systemu zewnętrznego finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorców w początkowych etapach wzrostu, którzy z uwagi na krótkim okresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz wysokie ryzyko podejmowanych przedsięwzięć nie są w stanie skorzystać z oferty sektora bankowego.
- W szczególności przewidywane jest:
- zwiększenie udziału inwestycji kapitałowych w innowacyjne przedsięwzięcia spółek przede wszystkim w początkowych etapach wzrostu;
  - wzmocnienie systemu podmiotów oferujących zewnętrzne wsparcie finansowe i doradcze dla przedsiębiorstw;
  - zwiększenie liczby nowopowstałych firm opartych na wysoko innowacyjnych rozwiązaniach;
  - zwiększenie liczby przedsiębiorstw wykorzystujących najnowsze technologie;
  - wzrost finansowania inwestycji MSP kapitałem prywatnym.
277. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.** Ze względu na specyfikę planowanej interwencji, realizacja 3. osi priorytetowej przewidziana jest na poziomie centralnym. Jako komplementarne zakłada się:
- wsparcie kapitałowe dla funduszy poręczeniowych i pożyczkowych działających na poziomie regionalnym (w ramach RPO);
  - działania mające na celu sieciowanie istniejących funduszy poręczeniowych i pożyczkowych (monitoring i benchmarking) w ramach PO KL;
  - wsparcie dla absolwentów szkół wyższych planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej (tzw. start-up) w ramach PO KL, co stanowi uzupełnienie działania wspierającego inicjowanie działalności innowacyjnej zaprojektowanego w ramach 3. osi priorytetowej.
278. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financing'u* w zakresie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financing'u* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

279. **Budżet 3. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
------------------------	------	--------------------------	--

340,00	289,00	51,00	3,51 %
--------	--------	-------	--------

5.4 Oś priorytetowa 4. – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

280. **Cel osi priorytetowej:** Podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań w przedsiębiorstwach.

281. **Wskaźniki monitorowania 4. osi priorytetowej:**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wskaźniki produktu				
Liczba wspartych przedsiębiorstw (w tym MSP), które wprowadziły innowacje samodzielnie	0	1 200	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Wskaźniki rezultatu				
Liczba miejsc pracy nowo utworzonych we wspartych przedsiębiorstwach (ogółem i z podziałem na kobiety i mężczyzn)	0	60000/24000/3 6000	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Efekt dźwigni finansowej	0	8,7 mld EUR	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG

282. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Obecnie głównymi źródłami przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw działających w Polsce są niskie koszty pracy oraz duży rynek zbytu. Jednakże trendy rozwojowe oraz postępująca globalizacja powodują, że trwałe rozwój może zagwarantować jedynie budowanie przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa opierające swoją działalność na innowacyjnych rozwiązaniach.

283. Brak wystarczających środków własnych oraz trudności w pozyskaniu środków finansowych na nowe inwestycje¹²⁰, w szczególności przez MSP, sprawiają, iż tylko niewielki odsetek przedsiębiorstw działających na terenie Polski może zostać zaliczony do grupy innowacyjnych.

284. Słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw przekłada się również na znikome zaangażowanie w szczególności MSP w działalność B+R, a tym samym tworzenie i wdrażanie nowych rozwiązań prowadzących do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców. Brak instrumentów wspierających prowadzenie prac B+R w przedsiębiorstwach oraz wdrożenia ich wyników negatywnie wpływa na poziom innowacyjności przedsiębiorców działających na terenie Polski.

¹²⁰ **Inwestycja nowa** oznacza inwestycję w aktywa materialne oraz aktywa niematerialne i prawne związane z: utworzeniem nowego zakładu, rozbudową istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów, zasadniczą zmianą dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu.

285. Wobec powyższego interwencja publiczna w ramach 4. osi priorytetowej koncentruje się na wsparciu przedsięwzięć związanych z tworzeniem, wdrażaniem oraz transferem innowacyjnych rozwiązań, zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych o dużej wartości dodanej z punktu widzenia całej gospodarki oraz tworzących dużą liczbę miejsc pracy. Wobec ujęcia wsparcia dla przedsiębiorców, w szczególności MSP w ramach RPO, zaprogramowane instrumenty wsparcia firm będą dotyczyły wsparcia nowych inwestycji, związanych z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań o stosunkowo dużej wartości oraz przedsięwzięć niezbędnych do prowadzenia w firmach działalności B+R.
286. **Opis osi priorytetowej.** Instrumenty wsparcia innowacyjnych przedsięwzięć przedsiębiorców zaprojektowane w ramach 4. osi priorytetowej stanowią uzupełnienie instrumentów przewidzianych w 3. osi priorytetowej, mających na celu wsparcie służące przede wszystkim rozwojowi przedsiębiorstw w początkowych etapach wzrostu.
287. Obejmują one dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie wdrażania wyników prac B+R realizowanych przy wsparciu otrzymanym w ramach 1. osi priorytetowej na prowadzenie prac B+R. Niezależnie od umieszczenia instrumentów wsparcia w dwóch osiach priorytetowych (1. i 4.), wsparcie na prace B+R oraz wdrożenie ich wyników będzie odbywało się poprzez wspólny system udzielania wsparcia przedsiębiorcom¹²¹.
288. Wsparciem zostaną objęte projekty przedsiębiorców polegające na wdrażaniu własnych lub nabytych nowych technologii. Uzupełnieniem wsparcia firm inwestujących w działalność B+R jest dofinansowanie doradztwa, jak i inwestycji niezbędnych do prowadzenia działalności B+R, w tym przygotowania przedsiębiorców do uzyskania statusu centrum badawczo-rozwojowego¹²². Jednocześnie pomocą zostaną objęte inwestycje w zakresie opracowywania wzorów przemysłowych i użytkowych stanowiących jedno ze źródeł przewagi konkurencyjnej.
289. Dofinansowanie będą mogły również uzyskać projekty przedsiębiorstw zarówno z sektora produkcyjnego, jak i usługowego w zakresie realizacji nowych inwestycji obejmujących nabycie innowacyjnych rozwiązań technologicznych (w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko m. in.: ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonności produktów i usług, zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych) lub organizacyjnych. Z uwagi na komplementarne wsparcie w ramach RPO, działania w ramach PO IG będą musiały charakteryzować się wysokim poziomem innowacyjności stosowanych rozwiązań oraz stosunkowo wysoką wartością projektu.
290. Jednocześnie, przewidziany został instrument wsparcia dla dużych innowacyjnych projektów realizowanych w sektorze produkcyjnym. Preferowane będą rozwiązania innowacyjne w skali europejskiej i światowej. Ponadto, wsparciem zostaną objęte przedsięwzięcia firm z sektora nowoczesnych usług, tworzących znaczącą liczbę miejsc pracy, w szczególności dla wysoko wykwalifikowanych pracowników (np. w ramach centrów badawczo-rozwojowych).
291. Projekty inwestycyjne będą mogły zawierać komponenty doradztwa i szkoleń niezbędnych z punktu widzenia realizacji inwestycji.

---

¹²¹ Beneficjenci otrzymają wsparcie na prace B+R oraz wdrożenia ich wyników w ramach jednego projektu.

¹²² Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 179, poz. 1484).

292. **W ramach 4. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**
- a) wdrożenia wyników prac B+R będących efektem realizacji prac B+R dofinansowanych w ramach 1. osi priorytetowej (w ramach jednego, kompleksowego projektu obejmującego prowadzenie prac B+R i wdrożenie ich wyników, pod warunkiem spełnienia kryterium zasadności ekonomicznej dla wdrożenia uzyskanych wyników);
  - b) wdrożenia własnych lub nabytych nowych technologii oraz uruchomienie produkcji nowych wyrobów lub ulepszenie wyrobów produkowanych w oparciu o tę technologię poprzez dofinansowanie z Funduszu Kredytu Technologicznego;
  - c) doradztwo i inwestycje niezbędne do prowadzenia przez przedsiębiorców działalności B+R, w tym prowadzące do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego;
  - d) doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania wzorów użytkowych i przemysłowych;
  - e) nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych w skali kraju, wysoko innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych oraz technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko;
  - f) nowe inwestycje przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego, obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań o dużym znaczeniu dla gospodarki z uwagi na wielkość inwestycji i liczbę nowotworzonych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami – preferowane będą rozwiązania innowacyjne w skali europejskiej i światowej ;
  - g) tworzenie dużej liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach z sektora nowoczesnych usług, w tym np. centrach usług wspólnych, centrach badawczo-rozwojowych.
293. **W ramach 4. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** przedsiębiorcy.
294. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowalnych w formie dotacji oraz dofinansowanie Funduszu Kredytu Technologicznego.
295. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy publicznej (pomoc horyzontalna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną , krajowa pomoc regionalna).
296. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Realizacja 4. osi priorytetowej służy zwiększeniu zastosowania nowoczesnych i nowych rozwiązań produktowych (towarów i usług), procesowych (w tym technologicznych), marketingowych i organizacyjnych (w tym logistycznych i informatycznych, w zakresie zarządzania i dystrybucji) w przedsiębiorstwach. W szczególności oczekiwane są:
- a) wzrost poziomu nowych inwestycji w przedsiębiorstwach;
  - b) wzrost liczby przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym;
  - c) wzrost nakładów na B+R w przedsiębiorstwach;
  - d) wzrost liczby przedsiębiorstw wykorzystujących technologie informacyjne i komunikacyjne;
  - e) wzrost liczby nowo utworzonych, trwałych miejsc pracy.

297. Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.

W ramach PO IG wspierane są projekty inwestycyjne przedsiębiorców związane z wprowadzaniem innowacji oraz przynoszące znaczące efekty ekonomiczne w skali całego kraju. W związku z tym zakłada się komplementarne wsparcie w zakresie nowych inwestycji o mniejszej wartości dokonywanych przez przedsiębiorców:

- a) na poziomie regionalnym (w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych),
- b) na poziomie centralnym dla działań inwestycyjnych mających na celu zmniejszenie szkodliwego oddziaływania na środowisko (w ramach PO IiŚ przewidziano komplementarne działania mające na celu dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska),
- c) na poziomie centralnym dla działań szkoleniowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

298. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing). Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financing'u* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financing'u* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

299. Budżet 4. osi priorytetowej (mln EUR)

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
3 309,71	2 813,25	496,45	34,09 %

5.5 Oś priorytetowa 5. – Dyfuzja innowacji

300. Cele osi priorytetowej:

- a) zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług i infrastruktury służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego;
- b) wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw poprzez rozwój powiązań kooperacyjnych.

301. Wskaźniki monitorowania 5. osi priorytetowej:

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wskaźniki produktu				
Liczba podmiotów zaangażowanych we wsparte działania kooperacyjne (z podziałem na przedsiębiorców, w tym MSP, oraz IOB)	0	600	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Wskaźniki rezultatu				
Liczba przedsiębiorstw (w tym MSP), które wdrożyły innowację przy pomocy wspartych IOB	0	600	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Efekt dźwigni finansowej	0	146,96 mln EUR	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG

302. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Dla wzrostu innowacyjności gospodarki niezbędne jest, aby nowe rozwiązania tworzone i stosowane przez podmioty gospodarcze, jednostki naukowe oraz inne instytucje otoczenia biznesu były rozpowszechniane i udostępniane, a w konsekwencji wykorzystywane w jak najszerszym zakresie na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarki. Dzięki szerokiemu dostępowi do innowacji możliwe jest także tworzenie na ich bazie kolejnych nowych rozwiązań, opracowanie nowych zastosowań, a także czerpanie przez autora innowacji zysków z jej wykorzystania.

303. Dyfuzję innowacji w gospodarce umożliwia intensywna, stała kooperacja pomiędzy autorami a odbiorcami rozwiązań innowacyjnych. Jak wskazuje przykład krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo, współpraca w gospodarce przyczynia się do osiągnięcia rezultatów często niedostępnych dla pojedynczych podmiotów.

304. Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami (także dopiero rozpoczynającymi działalność), a także między firmami a instytucjami działającymi w ich otoczeniu – w szczególności jednostkami naukowymi – stwarza dogodne warunki do wypracowania i upowszechnienia nowych rozwiązań (technologicznych,

produktowych, organizacyjnych), wymiany doświadczeń, lepszego wykorzystania zasobów posiadanych przez każdy z podmiotów.

305. Obecnie jednak podmioty działające w Polsce, w szczególności przedsiębiorcy, rzadko podejmują tego rodzaju współpracę, głównie ze względu na brak świadomości korzyści z niej wynikających, a także ze względu na brak zaufania do potencjalnych partnerów i obawę przed utratą przewagi konkurencyjnej poprzez ujawnienie zbyt wielu informacji dotyczących własnej strategii i zasobów. Podobnie instytucje otoczenia biznesu nie wykorzystują w pełni istniejących możliwości współpracy dla upowszechniania innowacji oraz usług, które mogą przyczynić się do wzmocnienia innowacyjności w gospodarce. Usługi te oferowane są przez rozproszone instytucje, a ich poziom oraz zakres różni się znacząco. Nie sprzyja to ułatwieniu transferu innowacji.
306. Rozwój rynku innowacji wymaga pełnego wykorzystania ich ochrony prawnej. Prawo polskie i międzynarodowe zapewnia możliwość takiej ochrony, jednak, jak wykazano w części diagnostycznej, bardzo rzadko jest ona stosowana przez podmioty działające w Polsce. Świadomość możliwości oraz korzyści chronienia wypracowanych rozwiązań jest niska, barierą dla ochrony pomysłów stanowią też stosunkowo wysokie koszty postępowań związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Pełne wykorzystanie możliwości ochrony prawnej sprawi, iż inwestycje w działalność B+R będą opłacalne, a opracowane nowe rozwiązania będą mogły być udostępniane z korzyścią dla ich wynalazców.
307. **Opis osi priorytetowej.** Wsparcie w ramach 5. osi priorytetowej będzie przeznaczone na rozwój powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym w szczególności na wspólne przedsięwzięcia o charakterze doradczym i inwestycyjnym przyczyniające się do łatwiejszego transferu i dyfuzji wiedzy oraz innowacji pomiędzy kooperującymi podmiotami. Z uwagi na komplementarność działań w tym obszarze w ramach RPO, zakres interwencji PO IG pozwoli na wsparcie tych inicjatyw współpracy pomiędzy przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności jednostkami naukowymi, które przyniosą największe korzyści z punktu widzenia rozwoju całej gospodarki.
308. Ponadto, przewidziane jest wzmocnienie sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji o zasięgu ogólnokrajowym, działających na rzecz wsparcia działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w tym m.in. w zakresie transferu technologii, wykorzystania praw ochrony własności przemysłowej, prowadzenia działalności kooperacyjnej oraz wykorzystania wzornictwa przemysłowego i użytkowego..
309. W ramach tworzenia korzystnych warunków prowadzenia działalności innowacyjnej firm wsparciem objęte zostaną kompleksowe przedsięwzięcia wyspecjalizowanych ośrodków innowacyjności, w szczególności parków technologicznych zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym z punktu widzenia całej gospodarki. Wzmocnienie takich instytucji jest wskazane, gdyż przyczyniają się one do wzmocnienia powiązań pomiędzy przedsiębiorcami oraz przedsiębiorcami i jednostkami naukowymi, poprzez udostępnianie odpowiedniej infrastruktury, usług oraz wiedzy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem nowych rozwiązań.
310. Instrumenty 5. osi priorytetowej zostały dodatkowo uzupełnione wsparciem przedsiębiorstw w zakresie ochrony i wykorzystania praw własności intelektualnej.

311. **W ramach 5. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**
- a) inwestycje i doradztwo związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów;
  - b) kompleksowe wsparcie ośrodków innowacyjności (m. in. parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii), zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym;
  - c) wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców;
  - d) wsparcie wykorzystania praw własności przemysłowej oraz praw autorskich i pokrewnych przez przedsiębiorców.
312. **W ramach 5. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** grupy przedsiębiorców, w tym: klastry, łańcuchy produkcyjne MSP i dużych przedsiębiorców, sieci technologiczne (MSP i jednostki naukowe) reprezentowane przez podmioty posiadające zdolność do występowania w ich imieniu; platformy technologiczne; instytucje otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym, sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym, wysoko specjalistyczne ośrodki innowacyjności (podmioty zarządzające parkami technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności oraz innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców), przedsiębiorcy.
313. **Instrumenty wsparcia.** Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych w formie dotacji
314. **Pomoc publiczna.** Przewiduje się występowanie pomocy (pomoc horyzontalna na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną; krajowa pomoc regionalna; pomoc *de minimis*).
315. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej.** Planuje się, że realizacja 5. osi priorytetowej przyczyni się do zwiększenia odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych poprzez zwiększenie liczby powiązań kooperacyjnych oraz podniesienie jakości usług oferowanych takim przedsiębiorcom, poprzez:
- a) zwiększenie roli powiązań kooperacyjnych przedsiębiorców (w tym z jednostkami naukowymi);
  - b) rozszerzenie i poprawę jakości oferty systemu usług dla innowacyjnych przedsiębiorców na poziomie krajowym i międzynarodowym;
  - c) profesjonalizację usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu;
  - d) podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści wynikających z tworzenia powiązań kooperacyjnych;
  - e) wzrost liczby zgłoszeń patentowych oraz złożonych wniosków o ochronę praw własności przemysłowej.
316. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.**
- Wsparcie w ramach 5. osi priorytetowej zostało nakierowane na profesjonalne instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oferujące usługi nakierowane na potrzeby innowacyjnych przedsiębiorstw. Jest ono spójne:

- a) ze wsparciem rozwoju i standaryzacji usług świadczonych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, sieci instytucji otoczenia biznesu (udzielanym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki);
- b) ze wsparciem inicjatyw klastrowych o zasięgu regionalnym (udzielanym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych);
- c) ze wsparciem dla parków przemysłowych i specjalnych stref ekonomicznych/obszarów inwestycyjnych oraz instytucji otoczenia biznesu działających na rynku lokalnym i regionalnym (udzielanym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych).

317. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (cross-financing).** Przewiduje się zastosowanie instrumentu cross-financingu w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financing*'u będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

318. **Budżet 5. osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
398,99	339,15	59,85	4,11 %

5.6 Oś priorytetowa 6. – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

319. **Cel osi priorytetowej:** Poprawa wizerunku Polski jako atrakcyjnego partnera gospodarczego, miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów handlowych, lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju usług turystycznych.

320. **Wskaźniki monitorowania 6. osi priorytetowej.**

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Źródło danych
Wskaźniki rezultatu				
Liczba wejść do baz danych powstałych lub ulepszonych ramach osi 6 (z podziałem na bazy danych dotyczące obsługi eksporterów, inwestorów i turystów).	0	40 000	Corocznie	Instytucja odpowiedzialna za realizację działań PO IG
Liczba firm, które rozpoczęły i/lub zwiększyły sprzedaż na JRE lub eksport w wyniku wsparcia w ramach PO IG	0	1 350	Corocznie	Instytucja pośrednicząca/ Centrum Informacji Społeczno-Gospodarczej
Liczba przyjazdów turystycznych (w mln osób)	15,2 (2005 r.)	21	Corocznie	Instytut Turystyki

321. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej.** Przystąpienie Polski do JRE sprzyja intensyfikacji kontaktów międzynarodowych przedsiębiorstw i wymusza stałe podnoszenie standardów prowadzenia działalności gospodarczej. Dla poprawy pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki konieczne jest wzmocnienie powiązań gospodarczych Polski poprzez zwiększenie wymiany handlowej, wzrost ruchu turystycznego oraz tworzenie warunków do podniesienia poziomu inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych. Za priorytetowe dla rozwoju i utrzymania dynamiki rozwoju gospodarczego uznaje się wzmocnienie znaczenia innowacji w działalności przedsiębiorstw.

322. Jednocześnie cele 6. osi priorytetowej są komplementarne w stosunku do pozostałych, realizowanych w ramach PO IG, w których przewidziano wsparcie wytworzenia i rozwoju innowacyjnych produktów oraz usług. Realizacja działań mających na celu promocję sprzedaży na JRE oraz promocję eksportu innowacyjnych produktów i usług wytworzonych na terenie Polski, jak również innowacyjnych inwestycji, pozwala na kompleksową realizację celu głównego PO IG, jakim jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Będzie to możliwe przede wszystkim dzięki wzmocnieniu pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców na rynku globalnym. Ponadto, w ramach 6. osi priorytetowej przewidziano projekty uzupełniające i wspierające działania w ramach pozostałych osi priorytetowych PO IG.

323. Funkcjonujący w Polsce system obsługi i wspomagania inwestycji oraz wymiany handlowej wymaga dalszego wzmocnienia. W celu zachęcenia do poszerzania międzynarodowych kontaktów, poszukiwania kooperantów czy nowych rynków zbytu

niezbędne jest zdefiniowanie standardów i procedur, a także zwiększenie dostępu do informacji. Odpowiadając na oczekiwania przedsiębiorców, planuje się stworzenie nowoczesnego systemu informacji o polskiej gospodarce, innowacyjnych produktach i usługach oraz możliwościach prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Ponadto wsparciem oferowanym w ramach osi priorytetowej będzie pomoc dla przedsiębiorców rozpoczynających sprzedaż na JRE lub eksport, programy ułatwiające i wspomagające działalność polskich przedsiębiorstw na rynku międzynarodowym oraz system obsługi inwestorów.

324. Dodatkowo, w ramach osi priorytetowej zaplanowano dofinansowanie inwestycji w sektorze turystyki mające na celu wzmocnienie konkurencyjnych i innowacyjnych produktów o znaczeniu ponadregionalnym. Wsparcie inwestycji w zakresie ponadregionalnych produktów turystycznych, w szczególności o charakterze liniowym przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Polski.
325. Niezadowolający wizerunek Polski na rynku międzynarodowym sprawia, iż konieczna jest interwencja publiczna, która doprowadzi do powstania spójnych względem siebie systemów w czterech obszarach: promocja eksportu i sprzedaży na JRE, inwestycje (w tym zagraniczne), a także promocja gospodarcza i turystyczna Polski.
326. **Opis osi priorytetowej.** W ramach 6. osi priorytetowej będą wspierane działania polegające na silniejszym powiązaniu gospodarki polskiej z gospodarką międzynarodową poprzez przedstawienie Polski jako atrakcyjnego partnera na rynku międzynarodowym, a zarazem atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji. Działania te obejmują: wspieranie promocji sprzedaży na JRE i promocji eksportu, budowę i rozwój systemu obsługi przedsiębiorców, wsparcie dla sieci obsługi inwestorów oraz działania związane ze zwiększeniem atrakcyjności inwestycyjnej lokalizacji, promocję polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym oraz promocja turystycznych walorów Polski. Duży nacisk zostanie położony na wykorzystanie instrumentów informatycznych. W ramach osi priorytetowej będą również wspierane inicjatywy istotne dla promocji Polski, np. duże przedsięwzięcia o charakterze międzynarodowym, takie jak światowe wystawy EXPO.
327. Jednocześnie cele osi priorytetowej są komplementarne w stosunku do pozostałych osi priorytetowych realizowanych w ramach PO IG. W ramach 6. osi priorytetowej przewidziano umiędzynarodowienie innowacyjnych produktów przedsiębiorców, których wytworzenie będzie możliwe dzięki wsparciu zaprojektowanemu w ramach pozostałych osi priorytetowych PO IG. Realizacja działań mających na celu promocję sprzedaży na JRE oraz promocję eksportu innowacyjnych produktów wytworzonych na terenie Polski pozwala na kompleksowe urzeczywistnienie celu PO IG, jakim jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Będzie to możliwe przede wszystkim dzięki wzmocnieniu pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców na rynku globalnym.
328. Funkcjonujący w Polsce system obsługi i wspomagania wymiany handlowej, sprzedaży na JRE i eksportu jest niespójny i nie działa w oparciu o zdefiniowane standardy – występuje wiele instytucji oferujących usługi o różnym poziomie jakości, a dostępność wyczerpujących informacji, w szczególności poza większymi aglomeracjami oraz poza granicami Polski, jest stosunkowo niewielka.
329. Osiągnięcie celu 6. osi priorytetowej, w szczególności w aspekcie podniesienia poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Polski, warunkowane jest wystąpieniem istotnych zmian nie należących do obszaru interwencji PO IG (m. in. rozwój infrastruktury drogowej, odpowiednie przygotowanie terenów pod inwestycje, a także

zapewnienie stabilności polskiego systemu prawnego). W aspekcie działań związanych ze zwiększeniem udziału Polski w światowym rynku ważna jest również poprawa jakości oferty przedsiębiorstw działających w Polsce.

330. W ramach 6. osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- a) kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi obejmujące w szczególności doradztwo i szkolenia w zakresie promocji sprzedaży za granicą JRE i promocji eksportu, badania rynków zagranicznych, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych;
- b) rozwój sieci centrów obsługi inwestorów;
- c) przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w szczególności w zakresie prac studyjno-koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji typu *green field*;
- d) przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej;
- e) inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych. Projekty tego typu mogą być wybierane również w ramach konkursu;
- f) budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców poszukujących partnerów handlowych oraz możliwości podjęcia inwestycji na terenie Polski.

331. W ramach 6. osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- a) instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą i turystyczną Polski;
- b) instytucje otoczenia biznesu działające w branży turystycznej;
- c) instytucje publiczne w tym państwowe osoby prawne;
- d) jednostki samorządu terytorialnego;
- e) przedsiębiorcy.

332. Instrumenty wsparcia. Dofinansowanie części wydatków kwalifikowanych w formie bezzwrotnej dotacji.

333. Pomoc publiczna. W większości projektów realizowanych w ramach 6. osi priorytetowej pomoc publiczna nie występuje. W przypadku pomocy kierowanej bezpośrednio do przedsiębiorców przewiduje się zastosowanie przepisów dotyczących pomocy *de minimis*.

334. Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej. W ramach 6. osi priorytetowej planuje się osiągnięcie następujących rezultatów:

- a) wzrost wartości sprzedaży na JRE;
- b) wzrost wartości eksportu;
- c) wzrost wartości inwestycji, w tym BIZ;
- d) wzrost rozpoznawalności marki „Polska”;
- e) zwiększenie wiedzy o potencjale i możliwościach polskiej gospodarki;

- f) zwiększenie ruchu turystycznego w Polsce;
- g) powstanie systemów informacyjnych wspierających promocję sprzedaży na JRE i eksport oraz pozyskiwanie inwestycji i ich obsługę;
- h) wzrost nakładów inwestycyjnych w sektorze turystyki.

335. Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO.

W ramach osi priorytetowej przewidziano budowę i rozwój krajowego systemu wsparcia promocji sprzedaży na JRE i promocji eksportu, obsługi inwestorów oraz usług turystycznych.

336. Instrumenty zaprojektowane w ramach 6. osi priorytetowej będą uzupełnione przez działania zaplanowane na poziomie lokalnym i regionalnym (w ramach RPO), takie jak:

- a) wzmocnienie przedsiębiorców sprzedających na JRE oraz produkujących na eksport działających na rynku lokalnym i regionalnym;
- b) tworzenie i rozwój spójnego systemu promocji województwa podnoszącego atrakcyjność regionu jako miejsca inwestycji.

337. Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*). Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financing'u* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

338. Budżet 6. osi priorytetowej (mln EUR)

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
410,63	349,04	61,59	4,24 %

5.7 Oś priorytetowa 7. –Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

339. **Cel osi priorytetowej:** Celem osi priorytetowej jest stwarzanie warunków do zwiększenia wydajności i konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia w gospodarce opartej na wiedzy, poprzez szeroko zakrojone działania wspierające budowę i rozwój społeczeństwa informacyjnego.

340. Wskaźniki monitorowania osi priorytetowej:

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wskaźniki rezultatu				
Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w celu interakcji z instytucjami administracji publicznej	16%	65%	Corocznie	GUS
Odsetek małych i średnich przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży przez Internet	10%	35%	Corocznie	GUS
Odsetek gospodarstw domowych z szerokopasmowym dostępem do Internetu ¹²³ , w tym:	16%	75%	Corocznie	GUS
a) gospodarstwa domowe na terenach wiejskich	5%	30%		
b) gospodarstwa domowe o dochodach miesięcznych netto poniżej 1.440 zł	7%	40%		

341. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Miejsce polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym, a zwłaszcza w Unii Europejskiej, będzie w najbliższym czasie w coraz większym stopniu zależne od skali dostępności informacji, w tym informacji publicznej oraz szerokiej dostępności usług elektronicznych – świadczonych przez administrację publiczną na rzecz obywateli i przedsiębiorstw, świadczonych sobie wzajemnie przez przedsiębiorstwa i świadczonych przez przedsiębiorstwa obywatelom. Istotnym elementem tych działań jest zapewnienie obywatelom dostępu do szerokopasmowego Internetu.

342. Wdrażanie nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) stwarza możliwości znaczącej optymalizacji funkcjonowania przedsiębiorstw i przekłada się bezpośrednio na zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. ICT stymulują zmiany w organizacji i modelach biznesowych w przedsiębiorstwach, a także wpływają na dodatkowe inwestycje w kapitał ludzki. Udział nakładów na ICT w całości nakładów inwestycyjnych stale wzrasta, co wywiera istotny wpływ na wzrost PKB. Sektor ICT odznacza się przy tym najwyższym stopniem globalizacji i jest dobrym przykładem, jak racjonalizacja

¹²³ Z prędkością min. 128 kb/s

produkcji przyczynia się do zwiększenia specjalizacji i wzrostu obrotów wewnątrz przedsiębiorstw.

343. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w administracji publicznej pozwoli zwiększyć efektywność prowadzonych przez nią działań, zdolność prognozowania i planowania, a także obniżyć koszty realizacji zadań administracji publicznej. Wpłynie to pozytywnie na racjonalizację budżetu administracji. Jednocześnie wprowadzone rozwiązania będą się przyczyniać do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez likwidację barier na styku biznes-administracja, a także poprzez zwiększenie możliwości wykorzystania zasobów informacji publicznej przez przedsiębiorców. Ponadto powinny znacznie przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości na terenach oddalonych od centrów gospodarczych oraz do stymulowania postaw przedsiębiorczych osób niepełnosprawnych.
344. Równie ważną dla rozwoju gospodarczego Polski kwestią jest stymulowanie prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez młodych Polaków, w tym absolwentów szkół wyższych. Wymaga to wspierania rozwoju elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy, w tym tworzenia i udostępniania treści w postaci cyfrowej, również na wewnętrzne potrzeby lokalnych społeczności na terenie całej Polski, oraz świadczenia usług cyfrowych. Wsparcie pozwoli początkującymi przedsiębiorcom uzyskać środki na ich pierwszy, znaczący projekt, dzięki któremu będą mogli rozwinąć działalność gospodarczą na otwartym rynku treści i usług cyfrowych.
345. Wsparcie wdrażania ICT w przedsiębiorstwach i tworzenie usług elektronicznych dla przedsiębiorstw oraz między przedsiębiorstwami (tzw. Business-to-Business - B2B) wychodzi naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom przedsiębiorców. eUsługi¹²⁴ dla przedsiębiorstw przyczynią się do sprawniejszego funkcjonowania firm.
346. Dofinansowanie tworzenia i wdrażania eUsług otworzy również rynek dla innowacyjnych przedsiębiorstw tworzonych w ramach działań wymienionych w akapicie 345. Przyczyni się do przeciwdziałania drenażowi mózgow i odpływowi absolwentów wyższych uczelni za granicę, oraz do włączenia do polskiej gospodarki opartej na wiedzy ludzi wykształconych i przedsiębiorczych. Spowoduje też zwiększenie innowacyjności w tradycyjnych przedsiębiorstwach, w szczególności małych i średnich oraz mikroprzedsiębiorstwach, przyczyniając się do uzyskania przez nie korzyści płynących z możliwości wykorzystania drogi elektronicznej przy funkcjonowaniu na wspólnym, unijnym rynku.
347. Wsparcie udzielane w ramach działań na rzecz zakładania działalności gospodarczej, w tym działalności nastawionej na rynek lokalny powinno mieć znaczące skutki społeczne. Powinno wpłynąć na zintegrowanie lokalnych społeczności wokół wspólnych treści cyfrowych oraz na podniesienie jakości życia dzięki dostępności usług cyfrowych, dostosowanych do lokalnych potrzeb. Wpłynie też na otwarcie lokalnych społeczności na Europę i świat, przyczyniając się do lepszego zrozumienia zachodzących procesów i brania w nich aktywnego udziału drogami elektronicznymi.
348. Niezbędnym uzupełnieniem powyższych działań będzie zapewnienie obywatelom dostępu do Internetu szerokopasmowego, dzięki któremu będą mogli korzystać

---

¹²⁴ eUsługi- usługi elektroniczne.

z elektronicznych usług świadczonych przez administrację publiczną i przedsiębiorstwa, uczestnicząc aktywnie w społeczeństwie informacyjnym.

349. Obecnie poziom zastosowań ICT w polskich przedsiębiorstwach, instytucjach i urzędach administracji państwowej, znacząco odbiega na niekorzyść od średniego poziomu Unii Europejskiej. Doświadczenie krajów UE wskazuje jednoznacznie, że aby umożliwić sprawne świadczenie przez administrację w pełni transakcyjnych elektronicznych usług¹²⁵ na rzecz przedsiębiorców i obywateli, musi nastąpić restrukturyzacja wewnętrznych procesów zarządzania w administracji publicznej w oparciu o ICT. Oznacza to konieczność:
- a) Zwiększenia zakresu i integracji, a także osiągnięcia pełnej transakcyjności eUsług administracji świadczonych na rzecz przedsiębiorców oraz obywateli,
  - b) Przebudowy, standaryzacji i integracji procesów wewnątrz administracji. Reorganizacja zaplecza administracji publicznej związana musi być w szczególności z zarządzaniem obiegiem dokumentów oraz dostępem do współpracujących ze sobą elektronicznych rejestrów państwowych.

Ważne jest zagwarantowanie, aby oba procesy przebiegały synergicznie. Rozwój systemów eAdministracji musi odbywać się w taki sposób, aby rozwojowi zintegrowanych usług elektronicznych i treści cyfrowych towarzyszyła realizacja systemów wsparcia i przebudowania procesów wewnątrz administracji.

350. **Opis osi priorytetowej.** Tworzenie elektronicznych usług publicznych na rzecz obywateli i przedsiębiorców będzie możliwe dzięki przebudowie zaplecza administracji publicznej i utworzeniu w pełni zintegrowanych platform, które umożliwią świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną w kluczowych dla prowadzenia działalności gospodarczej obszarach: m.in. rozliczeń podatkowych, ceł, opłat administracyjnych itp. Zakłada się, że zintegrowany system informatyczny elektronicznych usług publicznych będzie bazował na innowacyjnych technologiach informatycznych.
351. Integracja po stronie danych zakłada dalszą rozbudowę i integrację ogólnokrajowej infrastruktury teleinformatycznej stanowiącej zaplecze dla spójnej realizacji usług elektronicznych. Umożliwi ona nie tylko przesyłanie danych między poszczególnymi platformami, rejestrami elektronicznymi i samymi urzędami, integrując jednostki administracji publicznej, ale też zapewni zestaw niezbędnych usług horyzontalnych wspomagających świadczenie elektronicznych usług publicznych, m.in. dzięki systemowi elektronicznego poświadczenia tożsamości (eID).
352. Jednym z obszarów osi priorytetowej będzie stymulacja tworzenia i rozwoju polskich zasobów cyfrowych w Internecie, w szczególności zasobów o istotnym znaczeniu dla konkurencyjnej pozycji polskiej gospodarki w UE, rozwoju przedsiębiorczości oraz zwiększenia spójności społecznej i gospodarczej. Podstawowym zadaniem w tym zakresie będzie przebudowa i integracja rejestrów państwowych w celu zapewnienia bezpiecznego i skutecznego dostępu do zawartych w nich danych oraz rozwój systemów udostępniania informacji publicznej.
353. Wsparcie tworzenia i świadczenia eUsług dla obywateli i przedsiębiorstw będzie polegać na systemie dotacji na wykonanie projektu w zakresie tworzenia

---

¹²⁵ Pełna transakcyjność usługi w formie elektronicznej oznacza, że całość procesu – od momentu pobrania informacji i formularza, do dokonania płatności i całkowitej realizacji sprawy prowadzona jest w formie elektronicznej.

i udostępniania treści i usług w postaci cyfrowej. Treści i usługi cyfrowe dotyczyć mogą dowolnych dziedzin życia z zakresu lokalnej historii, geografii, kultury, zdrowia, oświaty, działalności gospodarczej, administracyjnej itd.

354. Ponadto wspierane będzie tworzenie usług elektronicznych świadczonych między przedsiębiorstwami, a także wykorzystanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach.

355. Niezbędnym elementem powyższych działań będzie zapewnić obywatelom dostęp do Internetu szerokopasmowego. Wsparcie w tym zakresie będzie polegać na częściowym lub całkowitym pokryciu kosztów ponoszonych przez potencjalnie wykluczone ze społeczeństwa informacyjnego gospodarstwa domowe - abonentów Internetu szerokopasmowego, z poszanowaniem zasad konkurencji rynkowej i neutralności technologicznej. Dodatkowo wspierana będzie możliwość wypożyczenia lub zakupu na podobnych zasadach jak obecnie telefony komórkowe, sprzętu komputerowego przy podpisywaniu długoterminowej umowy z operatorem internetowym, jak również uzyskanie pomocy technicznej przy instalowaniu sprzętu w domu.

356. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:**

- a) budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą eUsługi dla obywateli i przedsiębiorstw m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska,
- b) przebudowa, dostosowanie i wdrożenie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej wszystkich szczebli,
- c) rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej),
- d) wsparcie dla przedsiębiorstw (także nowo tworzonych) świadczących eUsługi lub udostępniających treści cyfrowe, także na potrzeby lokalnej społeczności,
- e) wspieranie eUsług między przedsiębiorstwami (B2B),
- f) wspieranie działań z zakresu e-Integracji,
- g) wspieranie w zakresie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu z zachowaniem konkurencji rynkowej i neutralności technologicznej.

357. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:**

- a) jednostki administracji rządowej,
- b) jednostki samorządu terytorialnego oraz związkom i stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego,
- c) jednostki podległe administracji rządowej,
- d) konsorcja jednostek administracji publicznej i jednostek naukowych, przedsiębiorstw, stowarzyszeń, organów samorządu zawodowego, jednostek organizacji pozarządowych,
- e) przedsiębiorstwa,

- f) obywatele zakładający przedsiębiorstwa świadczące lokalne eUsługi,
- g) obywatele będący podmiotami polityki włączenia cyfrowego, uzyskujący dostęp do szerokopasmowego Internetu.

358. **Pomoc publiczna:** W ramach osi priorytetowej występuje pomoc publiczna.

359. **Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:**

- a) uruchomienie nowych, modernizacja i rozbudowa istniejących usług elektronicznych dla przedsiębiorców i obywateli, świadczonych przez administrację publiczną oraz zwiększenie ich dostępności;
- b) uruchomienie elektronicznego obiegu spraw i dokumentów w administracji publicznej, z wykorzystaniem podpisu elektronicznego i systemu elektronicznych tożsamości (eID);
- c) zwiększenie zakresu wykorzystania istniejących rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej (w tym informacji prawnej);
- d) tworzenie elektronicznej administracji (eGovernment) poprzez uruchomienie zintegrowanej platformy centralnej umożliwiającej świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną, w zakresie usług dla przedsiębiorców i obywateli;
- e) pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorców poprzez wsparcie ich działalności gospodarczej w zakresie tworzenia treści i usług cyfrowych, także na rzecz lokalnej społeczności;
- f) rozpowszechnienie i promocja nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w lokalnych społecznościach w całej Polsce, również poza ośrodkami akademickimi;
- g) generowanie popytu na produkty i usługi cyfrowe wśród obywateli, firm i instytucji publicznych jako ważny element tworzenia elektronicznej gospodarki opartej na wiedzy oraz transformacji do społeczeństwa informacyjnego;
- h) zwiększenie zasięgu elektronicznej integracji;
- i) zwiększenie i ułatwienie dostępu do usług i informacji publicznych;
- j) zwiększenie efektywności i obniżenie kosztów zarządzania przedsiębiorstwami, wprowadzanie do przedsiębiorstw nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych opartych na ICT, otwarcie nowych, elektronicznych kanałów dystrybucji, umożliwienie świadczenia usług zdalnych przez przedsiębiorstwa drogami elektronicznymi, zwiększenie stopnia współpracy między przedsiębiorstwami;
- k) poszerzenie dzięki ICT międzynarodowych rynków zbytu na produkty i usługi polskich przedsiębiorstw;
- l) zwiększenie dostępu obywateli wykluczonych cyfrowo do szerokopasmowego Internetu, z zachowaniem konkurencji rynkowej i neutralności technologicznej.

360. **Komplementarność z innymi programami realizowanymi w ramach NSRO: Oś priorytetowa jest komplementarna z:**

- a) 16 RPO, w których realizowane będą projekty z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, eAdministracji na poziomie lokalnym;
- b) PO RPW, w którym znajdują się projekty nakierowane na szkolenia i podnoszenie umiejętności obywateli z zakresu posługiwania się nowoczesnymi technologiami, a także projekty infrastrukturalne z zakresu społeczeństwa informacyjnego;

c) PO KL, gdzie realizowane będą projekty z zakresu szkoleń specjalistycznych w obszarze wykorzystania ICT, m.in. wykorzystania eNauczania, doskonalenia zawodowego kadr medycznych w zakresie eZdrowia.

361. **Występowanie instrumentu elastyczności finansowej (*cross-financing*)**. Przewiduje się zastosowanie instrumentu *cross-financingu* w zakresie szkoleń niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów realizowanych działań. Udział finansowania w ramach *cross-financing'u* będzie wynosił do 10% kwoty przeznaczonej na oś priorytetową.

362. **Budżet osi priorytetowej (mln EUR)**

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
2 294,11	1 949,99	344,12	23,6 %

5.8 Oś priorytetowa 8. – Pomoc techniczna

363. **Cel osi priorytetowej:** Zapewnienie wsparcia dla procesu zarządzania, wdrażania i monitorowania PO IG oraz efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi, wykorzystania finansowego wkładu UE oraz środków krajowych.
364. **Uzasadnienie wyboru osi priorytetowej:** Jednym z warunków uczestnictwa w zarządzaniu funduszami strukturalnymi jest zapewnienie potencjału administracyjnego do tego celu. Wymagać to będzie znacznych nakładów finansowych na zapewnienie sprawnego systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, informowania, kontroli i oceny pomocy strukturalnej w ramach PO IG, ponieważ od instytucji zaangażowanych w ww. działania wymagane jest posiadanie odpowiedniego potencjału i zdolności do ich wykonywania. Jednocześnie, obsługa tego systemu wymagać będzie zaangażowania dodatkowych zasobów kadrowych. Priorytet 8 zapewnia środki i narzędzia służące obsłudze procesu realizacji PO IG.
365. **Opis osi priorytetowej:** Wsparcie efektywnego procesu zarządzania oraz wdrażania programu, realizowane będzie poprzez:
- zagwarantowanie zgodności realizowanych projektów z prawodawstwem unijnym i politykami,
  - zapewnienie wysokiej jakości i spójności działań służących wdrażaniu PO IG,
  - zorganizowanie systemu informacji i promocji działań w ramach PO IG spójnego i zgodnego z całością polityki informacyjnej na poziomie NSRO,
  - wsparcie instytucji bezpośrednio zaangażowanych w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.
366. **W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:** Instytucje zaangażowane bezpośrednio w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.
367. **W ramach osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące typy działań:**
- wsparcie zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę. Finansowanie kosztów zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za realizację działań PO IG będzie udzielane w ramach komponentu pomocy technicznej PO IG, natomiast finansowanie kosztów zatrudnienia w IZ oraz w instytucjach pełniących funkcję IP będących jednocześnie organami administracji rządowej będzie udzielane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, 2007-2013
  - podnoszenie kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę oraz promocję,
  - koszty zarządzania i wdrażania PO IG, w szczególności:
    - kosztów naboru i selekcji projektów,
    - kontroli,
    - oceny,
    - organizacji spotkań, komitetów, grup zespołów,

- v. przygotowania analiz, badań, ocen, sprawozdań,
  - vi. finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych,
  - vii. - gromadzenia, przetworzenia i analizowania danych,
- d) finansowanie kosztów procesu ewaluacji PO IG,
  - e) finansowanie kosztów organizacyjnych i administracyjnych związanych z realizacją celów PO IG,
  - f) zakup sprzętu, oprogramowania i wyposażenia służącego realizacji celów PO IG,
  - g) finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych,
  - h) finansowanie działań z zakresu komunikacji i promocji oraz działań szkoleniowych wspomagających system wdrażania i zarządzania PO IG,
  - i) finansowanie działań służących zakończeniu wdrażania Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006,
  - j) finansowanie od 2009 r. działań służących przygotowaniu projektów kluczowych, których realizacja jest przewidziana w ramach pozostałych priorytetów PO IG,
  - k) finansowanie kosztów archiwizacji dokumentów,
  - l) finansowanie kosztów wynajmu, przygotowania, modernizacji i adaptacji pomieszczeń na potrzeby zarządzania i wdrażania PO IG.

368. Spodziewane rezultaty realizacji osi priorytetowej:

- a) sprawny przebieg procesu zarządzania wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli PO IG,
- b) wzrost świadomości społecznej oraz wiedzy o pomocy dostępnej w ramach PO IG,
- c) w związku z przekazywaniem beneficjentom i potencjalnym beneficjentom praktycznych i użytecznych informacji wspólnych dla funduszy strukturalnych spodziewane jest zwiększenie umiejętności skutecznego i sprawnego aplikowania o środki w ramach PO IG i w związku z tym wysoki poziom ich absorpcji.

369. Wskaźniki monitorowania 8 osi priorytetowej:

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość szacowana wskaźnika (w roku docelowym)	Częstotliwość pomiaru wskaźnika	Podmiot odpowiedzialny za dostarczenie wartości wskaźnika
Wskaźniki rezultatu				
Średni czas wypłaty środków na podstawie wniosku o płatność	400 ¹²⁶	30	Corocznie	IZ
Wskaźniki produktu				

¹²⁶ Dane na poziomie NSRO.

Liczba stanowisk pracy finansowanych ze środków PO IG	0	400	Co pół roku	IZ
Liczba zakupionego sprzętu i oprogramowania ze środków PO IG	0	5000	Co pół roku	IZ
Liczba spotkań, seminariów, szkoleń i konferencji	0	1000	Co pół roku	IZ
Liczba wykonany ekspertyz, analiz, badań, studiów i ocen	0	1000	Co pół roku	IZ

370. Budżet osi priorytetowej (mln EUR)

Razem środki publiczne	EFRR	Publiczne środki krajowe	Udział osi priorytetowej w alokacji na PO IG
329,65	280,20	49,45	3,39 %

6. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO INNOWACYJNA GOSPODARKA

6.1 Zarządzanie i wdrażanie

6.1.1 Uwagi ogólne

371. System zarządzania i wdrażania PO IG jest zgodny z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającym ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności* oraz z rozporządzeniem Komisji Nr ...../WE z dnia ..... r. *ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającym ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności*, a także rozporządzeniem (WE) nr 1080/2006 Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2006 r. *dotyczącym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*.
372. Niniejszy rozdział zawiera opis systemu zarządzania i kontroli wdrażania PO IG zgodnie z wymogami określonymi w art. 58 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Ogólne informacje dotyczące funkcji instytucji zarządzającej NSRO, instytucji zarządzającej PO IG, instytucji certyfikujących, instytucji pośredniczących, instytucji odpowiedzialnych za realizację działań, instytucji audytowej oraz relacji pomiędzy nimi znajdują się w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007-2013.

6.1.2 Instytucja Zarządzająca

373. Funkcję Instytucji Zarządzającej PO IG (IZ PO IG) pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Zgodnie z art. 60 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 IZ jest odpowiedzialna za zarządzanie i wdrażanie PO IG zgodnie z zasadami prawidłowego zarządzania finansami, w szczególności za:
- a) zapewnienie, że działania wyznaczone do finansowania są zgodne z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz, że są zgodne ze stosownymi zasadami wspólnotowymi i krajowymi przez cały okres wdrażania,
  - b) weryfikację, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów na operacje zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
  - c) zapewnienie, że istnieje system rejestrowania i przechowywania w formie skomputeryzowanej szczegółowych danych księgowych dla każdego działania w ramach programu operacyjnego oraz, że zbierane są dane dotyczące realizacji, niezbędne do zarządzania finansami, monitorowania, kontroli i oceny,
  - d) zapewnienie, że beneficjenci oraz instytucje zaangażowane w realizację działań prowadzą albo system oddzielnej rachunkowości, albo nadają właściwy kod księgowy wszystkim transakcjom odnoszącym się do danego działania,
  - e) zapewnienie, że ocena programów operacyjnych, o której mowa w art. 47 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, jest prowadzona zgodnie z postanowieniami tego rozporządzenia,
  - f) zapewnienie zgodności z wymogami w zakresie informacji i promocji, ustanowionymi w art. 69 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006,

- g) dostarczanie KE informacji umożliwiających jej ocenę dużych projektów,
- h) ustanowienie procedur dla zapewnienia, że wszystkie dokumenty związane z wydatkami i audytem, niezbędne dla zapewnienia właściwej ścieżki audytu, są przechowywane zgodnie z postanowieniami art. 90 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006,
- i) zapewnienie otrzymywania przez instytucję certyfikującą wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,
- j) kierowanie pracą Komitetu Monitorującego PO IG (KM) i zapewnienie mu wymaganych dokumentów, umożliwiających monitorowanie wdrażania PO IG,
- k) przygotowanie oraz przekazywanie KE zatwierdzonych przez KM sprawozdań rocznych i końcowych na temat postępów realizacji PO IG,
- l) przygotowanie opisu systemu zarządzania i kontroli określającego w szczególności organizację i procedury IZ, IP, instytucji certyfikującej oraz instytucji audytowej i innych instytucji odpowiedzialnych za przeprowadzanie audytu w imieniu instytucji audytowej (zgodnie z art. 71 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006),
- m) przekazywanie KE rocznej prognozy wydatków PO IG na rok bieżący i następny zgodnie z art. 76 ust. 3 rozporządzenia 1083/2006.

374. Ponadto, do zadań IZ należy:

- a) przygotowanie wytycznych dla IP do opracowania szczegółowych podręczników i procedur oraz opiniowanie tych dokumentów,
- b) przygotowanie wzoru sprawozdań dla IP oraz wytycznych dotyczących wzorów wniosków aplikacyjnych, umów i innych dokumentów dla beneficjentów, a także weryfikacja i zatwierdzenie przygotowanych przez IP wzorów,
- c) przygotowanie, przy udziale IP, podręcznika/wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach PO IG,
- d) przygotowanie ogólnych kryteriów wyboru projektów dla PO IG i przedłożenie ich do akceptacji KM,
- e) weryfikacja pod względem spełnienia wymogów wynikających z zapisów PO IG przekazywanych przez IP wniosków dotyczących dużych projektów,
- f) zapewnienie prowadzenia kontroli PO IG, w tym w szczególności przygotowanie planu kontroli systemowych oraz współpraca z IP w przygotowaniu planu kontroli osi priorytetowych oraz ich zatwierdzenie,
- g) prowadzenie kontroli systemowych PO IG,
- h) dokonywanie oceny postępów realizacji PO IG na podstawie sprawozdania rocznego,
- i) przekazywanie KM informacji o uwagach KE zgłoszonych na podstawie raportu rocznego oraz informowanie KE o podjętych działaniach w odpowiedzi na jej uwagi,
- j) przygotowanie we współpracy z IP raportów o nieprawidłowościach oraz przekazywanie ich do uprawnionych instytucji, zgodnie z systemem realizacji NSRO,

- k) zapewnienie prowadzenia ewaluacji PO IG zgodnie z wymogami UE - w szczególności zadania te dotyczą przygotowania planu ewaluacji dla PO IG oraz współpracy z IP w przygotowaniu planu ewaluacji poszczególnych osi priorytetowych oraz nadzorowania wykonywania tego planu przez IP,
  - l) w zależności od wybranej opcji w zakresie elektronicznego systemu monitorowania – udział we wdrożeniu i operowaniu systemu centralnego i nadzorowanie realizacji tych zadań przez IP albo – określenie wspólnie z IP zapotrzebowania na systemy w ramach PO IG i nadzorowanie ich tworzenia oraz funkcjonowania oraz nadzór nad sprawnością współpracy z systemem centralnym w celu zapewnienia prawidłowego zasilania danymi systemu centralnego,
  - m) przygotowywanie we współpracy z IP rocznej prognozy wydatków PO IG na rok bieżący i następny i przekazywanie jej KE,
  - n) opracowanie we współpracy z IP szczegółowego planu komunikacji dla PO IG oraz nadzorowanie działań komunikacyjnych prowadzonych przez IP.
375. IZ, na wniosek KM, z własnej inicjatywy bądź na wniosek IP dokonuje zmian w PO IG oraz kryteriach wyboru projektów, w tym dotyczących wkładu funduszy. Wprowadzenie zmian może nastąpić w związku ze znaczącymi zmianami społeczno-gospodarczymi lub w celu głębszego lub odmiennego uwzględnienia priorytetów wspólnotowych, a także w związku z trudnościami w realizacji oraz alokacji rezerw. KM PO IG opiniuje propozycję ww. zmiany, jednak ostateczną decyzję podejmuje IZ. O takiej decyzji, w ciągu miesiąca od jej podjęcia, jest informowana KE. Komisja podejmuje decyzję odnośnie do wniosku o zmianę PO IG w możliwie najkrótszym terminie od daty formalnego przedłożenia wniosku przez IZ. W zakresie o którym mowa w art. 65 a) oraz g) rozporządzenia 1083/2006, zmiany wymagają zatwierdzenia przez KM.

6.1.3 Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu

376. Zgodnie z art. 59 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, IZ PO IG deleguje zarządzanie poszczególnymi osiami priorytetowymi do Instytucji Pośredniczących (IP), które za realizację tych zadań bezpośrednio odpowiadają przed Instytucją Zarządzającą PO IG.
377. Delegacja uprawnień będzie dotyczyć zadań odnoszących się do poszczególnych osi priorytetowych (lub kilku osi priorytetowych) obejmujących interwencje dotyczące obszaru należącego do zakresu odpowiedzialności danego resortu. Dokonując takiej delegacji, IZ zachowuje całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji PO IG.
378. Delegacja odbywa się w drodze odpowiedniego porozumienia, które szczegółowo określa:
- a) zadania i zakres odpowiedzialności IP,
  - b) sposób monitorowania i kontrolowania przez IZ zadań wykonywanych przez IP.
379. Funkcje IP dla PO IG pełnią:
- a) minister właściwy do spraw nauki (dla osi priorytetowych 1 i 2),
  - b) minister właściwy do spraw gospodarki (dla osi priorytetowych 3, 4, 5 i 6),
  - c) minister właściwy do spraw gospodarki oraz minister właściwy do spraw turystyki (dla osi priorytetowej 6),
  - d) minister właściwy do spraw informatyzacji (dla osi priorytetowej 7).

380. Do głównych zadań IP w ramach PO IG należy w szczególności:

a) w zakresie programowania:

- i. przygotowanie i przekazanie IZ propozycji szczegółowego opisu osi priorytetowej oraz operacji w ramach PO IG w oparciu o wytyczne ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
- ii. zarządzanie poszczególnymi osiami priorytetowymi realizowanymi w ramach PO IG (IP może określić dla poszczególnych operacji instytucje wdrażające i oddelegować do nich część zadań¹²⁷. Jednocześnie IP ponosi całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG),
- iii. przygotowanie strategii wdrażania osi priorytetowej,
- iv. opracowywanie, w razie potrzeby, propozycji zmian w PO IG, w szczególności w zakresie realizacji powierzonych operacji,

b) w zakresie systemu wdrażania i wyboru projektów:

- i. przygotowanie i przekazanie Komitetowi Monitorującemu propozycji kryteriów wyboru operacji,
- ii. określenie kryteriów kwalifikowalności wydatków objętych dofinansowaniem w ramach operacji,
- iii. określenie poziomu dofinansowania operacji, jako procentu wydatków kwalifikowalnych (poziom ten może być różnicowany w zależności od typu operacji lub właściwości beneficjenta lub wynieść do 100% wartości operacji),
- iv. określenie typów projektów, przy wyborze których niezbędne jest zasięgnięcie opinii ekspertów,
- v. dokonywanie oceny i wyboru, w oparciu o określone kryteria zaakceptowane przez Komitet Monitorujący, proponowanych do realizacji operacji, które będą dofinansowane w ramach PO IG,
- vi. zapewnienie, że wybrane operacje przez cały okres ich realizacji są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- vii. zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie operacji,

c) w zakresie zarządzania finansowego:

- i. rozliczanie umów z beneficjentami zgodnie z przyjętymi procedurami i dokonywanie płatności ze środków PO IG na rzecz beneficjentów, w tym przygotowywanie wniosków o refundację środków i przekazywanie ich do instytucji zarządzającej; monitorowanie postępów realizacji umów,
- ii. zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu osi priorytetowej, pochodzącymi z Unii Europejskiej, budżetu państwa i innych źródeł na poziomie osi priorytetowych/operacji (działań),

- iii. opracowanie rocznej i wieloletniej prognozy wydatków w ramach osi priorytetowej/operacji (działań) na bieżący i następny rok i przekazanie do IZ PO IG,
- d) w zakresie monitoringu i ewaluacji:
- i. monitorowanie postępów w realizacji osi priorytetowych/operacji, w tym stopnia osiągnięcia założonych celów, a także prowadzenie ewaluacji osi priorytetowych/operacji, zgodnie z procedurami określonymi przez IZ,
  - ii. przygotowanie okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji operacji i przekazanie ich do IZ PO IG, celem dalszego ich przekazania do akceptacji Komitetu Monitorującego a następnie Komisji Europejskiej,
  - iii. udział we wdrożeniu i eksploatacji centralnego elektronicznego systemu monitorowania oraz prowadzenie elektronicznego systemu monitorowania realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG,
- e) w zakresie kontroli:
- i. prowadzenie kontroli realizacji osi priorytetowej/operacji, w tym kontroli realizacji poszczególnych dofinansowanych projektów (w szczególności weryfikację dostarczenia współfinansowanych produktów i usług oraz tego, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione i są zgodne z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi); przekazywanie wyników tej kontroli do IZ PO IG,
  - ii. przygotowanie rocznego planu kontroli w odniesieniu do osi priorytetowych
  - iii. odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych beneficjentom w ramach osi priorytetowej,
  - iv. przygotowywanie okresowych raportów o nieprawidłowościach, oraz przekazywanie ich do IZ PO IG,
  - v. przekazywanie instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,
  - vi. prowadzenie kontroli systemowych w instytucjach wdrażających poszczególne operacje, w celu zapewnienia prawidłowości prowadzenia systemu i przekazywanie wyników tej kontroli do IZ PO IG,
- f) W zakresie komunikacji i promocji:
- i. zapewnienie właściwej informacji i promocji osi priorytetowej oraz prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych oraz komunikacyjnych na poziomie operacji,
  - ii. zapewnienie zgodności realizacji osi priorytetowej z wymogami informowania i promocji w ramach PO IG,
  - iii. opracowanie szczegółowego Planu komunikacji dla osi priorytetowych, uwzględniającego przede wszystkim działania informacyjne oraz szkoleniowe,
- g) w zakresie zapewnienia standardów rachunkowości:

- i. zapewnienie stosowania przez beneficjentów oraz wszystkie instytucje zaangażowane w realizację priorytetu odrębnych systemów księgowania lub odpowiednich kodów księgowych dla wszystkich operacji finansowych związanych z projektem,
  - ii. zapewnienie istnienia informatycznego systemu rejestracji i przechowywania zapisów księgowych dla każdej operacji w ramach Programu oraz zapewnienie, że dane na temat realizacji, niezbędne do celów zarządzania finansowego, monitorowania, weryfikacji, audytu i oceny są gromadzone,
  - iii. przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją operacji przez 5 lat od daty zamknięcia projektu.
381. Za zgodą IZ, IP może powierzyć realizację części swoich zadań innej instytucji posiadającej odpowiednie kompetencje, zasoby kadrowe oraz doświadczenie, w szczególności w realizacji przedsięwzięć odpowiadających zadaniom powierzonym jej w ramach PO IG.
382. Funkcję tę może pełnić instytucja, należąca do sektora finansów publicznych lub z racji swoich zadań instytucja właściwa dla realizacji takiej funkcji, której kompetencje w danym zakresie wynikają z właściwych regulacji prawnych lub ewentualnie statutu. Instytucją taką może być podmiot publiczny, w tym państwowa osoba prawna, lub prywatny, odpowiedzialny za realizację działań w ramach poszczególnych osi priorytetowych.
383. Dokonanie takiej delegacji przez IP nie zwalnia jej z całkowitej odpowiedzialności za całość realizacji osi priorytetowej w ramach PO IG.
384. IP nie może delegować do innych instytucji następujących zadań dotyczących:
  - a) przygotowywania wniosków o refundację środków i przekazywania ich do instytucji certyfikującej,
  - b) przekazywania instytucji certyfikującej wszystkich niezbędnych informacji o procedurach i weryfikacjach prowadzonych w związku z wydatkami, dla potrzeb certyfikacji,
  - c) opracowywania rocznych i wieloletnich prognoz wydatków w ramach osi priorytetowej i przekazania do IZ.

6.1.4 Instytucja certyfikująca

385. Certyfikacja płatności wobec KE będzie dokonywana przez działające w strukturze Ministerstwa Rozwoju Regionalnego instytucje certyfikujące (IC) dla programów centralnych finansowanych z EFRR oraz Funduszu Spójności, funkcjonalnie niezależne od IZ. Zadania IC obejmują przede wszystkim zadania określone w art. 61 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006.
386. IC będzie odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach PO IG. Do głównych zadań instytucji certyfikującej należy poświadczanie wobec KE deklaracji wydatków poniesionych przez beneficjentów oraz certyfikowanie wniosków o płatność przekazanych przez IP.
387. Do zadań IC w szczególności należy:

- a) przygotowywanie i przedkładanie KE poświadczonych zestawień wydatków i wniosków o płatność dla PO IG,
- b) poświadczanie, że zestawienie wydatków w ramach PO IG jest prawidłowe i wynika z rzetelnych systemów księgowych oraz zostało przygotowane w oparciu o weryfikowalne dokumenty źródłowe,
- c) poświadczenie, że zadeklarowane wydatki zostały poniesione zgodnie z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- d) opracowanie wymogów dotyczących certyfikacji wydatków,
- e) poświadczenie, że zadeklarowane wydatki zostały poniesione na realizację projektów wybranych do finansowania zgodnie z kryteriami stosowanymi w ramach PO IG,
- f) uwzględnianie do celów certyfikacji wyników całości audytów PO IG, przeprowadzanych przez instytucję audytującą,
- g) utrzymywanie w formie elektronicznej dokumentacji księgowej wydatków zadeklarowanych KE,
- h) prowadzenie rejestru kwot przewidzianych do odzyskania i zwrotu do budżetu Unii Europejskiej oraz kwot wycofanych w wyniku unieważnienia całości lub części wkładu finansowego do projektu,
- i) dokonywanie ewaluacji systemu certyfikacji,
- j) dokonywanie ewentualnych zmian w systemie certyfikacji zmierzających do jego usprawnienia.

6.1.5 Instytucja audytowa

- 388. Funkcje instytucji audytowej (IA) dla PO IG pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Zadania w tym obszarze są wykonywane za pośrednictwem wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów oraz urzędów kontroli skarbowej. IA jest niezależna od IZ i IP oraz IC dla PO IG.
- 389. IA realizuje zadania określone w art. 62 oraz art. 71 ust 2 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.
- 390. IA jest odpowiedzialna w szczególności za zapewnienie, że audyty systemu zarządzania i kontroli PO IG oraz kontrole projektów przeprowadzane na podstawie odpowiedniej próby są przeprowadzane zgodnie z międzynarodowo uznanymi standardami audytu.

6.2 Procedury audytu i kontroli

6.2.1 Audyty systemów zarządzania i kontroli

- 391. Czynności sprawdzające w ramach audytu systemów zarządzania i kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit a rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, są przeprowadzane w następujących etapach:
  - 1) Wstępny przegląd – zebranie i analiza informacji o badanej działalności;

Wyniki wstępnego przeglądu stanowią podstawę do dokonania wstępnej oceny środowiska kontroli oraz zidentyfikowania, na podstawie analizy ryzyka, obszarów audytu poddanych czynnościom sprawdzającym w następnych etapach.

- 2) Testy mechanizmów kontroli – zweryfikowanie, czy ryzykiem zidentyfikowanym podczas wstępnego przeglądu towarzyszą mechanizmy kontrolne w celu ograniczenia lub wyeliminowania tych ryzyk oraz że mechanizmy te zostały wdrożone przez jednostkę audytowaną w obszarach podlegających badaniu.

Analizy dokonane podczas wstępnego przeglądu oraz testów kontroli stanowią podstawę do dokonania oceny środowiska kontroli wewnętrznej.

- 3) Opracowanie programu audytu – zidentyfikowanie obszarów do zbadania w testach wiarygodności, wraz ze szczegółowym harmonogramem.
- 4) Testy wiarygodności – zbadanie skuteczności wdrożonych mechanizmów kontroli na podstawie zbadanej próby dokumentacji.

392. Zbadane podczas testów wiarygodności wydatki będą włączane do grupy wydatków kwalifikowanych podlegających sprawdzeniu w ramach kontroli projektów (art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006).

6.2.2 Kontrole projektów

393. Kontrole projektów, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, są przeprowadzane na miejscu, na podstawie dokumentacji prowadzonej przez beneficjenta. Kontrole mają na celu zapewnienie, że:

- a) projekt został wybrany zgodnie z kryteriami wyboru obowiązującymi w ramach PO IG oraz został wdrożony zgodnie z decyzją przyznającą pomoc oraz spełnia stosowne warunki dotyczące jego funkcjonalności i użyteczności lub osiąga wyznaczone cele,
- b) deklarowane wydatki znajdują odzwierciedlenie w zapisach księgowych i innych dokumentach o wartości księgowej (tzw. dokumenty wspierające) prowadzonych przez beneficjenta,
- c) wydatki deklarowane przez beneficjenta są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi,
- d) wkład publiczny został wypłacony beneficjentowi bez zbędnych potrąceń lub nieuzasadnionych opóźnień.

394. W przypadku, gdy wykryte problemy wydają się być systematyczne w swym charakterze i w związku z tym istnieje ryzyko dla innych projektów realizowanych w ramach PO IG, zostanie przeprowadzone dalsze badanie w celu określenia skali tych problemów.

395. Instytucja audytowa przygotowuje strategię audytu, która wskazuje podmioty odpowiedzialne za dokonywanie audytów, określa stosowaną metodologię, metody doboru próby projektów do kontroli oraz indykatory plan audytów. Strategia audytu przekazywana jest KE do akceptacji.

396. Na podstawie przeprowadzonych audytów systemów zarządzania i kontroli oraz kontroli projektów, instytucja audytowa opracowuje:

- a) roczny raport z kontroli zawierający wyniki audytów przeprowadzonych w danym roku, zgodnie ze strategią audytu oraz przedstawiający ewentualne stwierdzone braki w systemie zarządzania i kontroli PO IG,
- b) roczną opinię stwierdzającą, czy system zarządzania i kontroli daje uzasadnione zapewnienie, że deklaracje wydatków przedkładane KE są poprawne i czy transakcje, których one dotyczą są zgodne z prawem,

- c) deklarację częściowego zamknięcia pomocy odnoszącą się do projektów zakończonych w danym roku,
- d) deklarację zamknięcia pomocy oceniającą ważność wniosku o płatność końcową oraz zgodność z prawem i prawidłowość transakcji odnoszących się do tego wniosku, zawartych w końcowej deklaracji wydatków.

397. Instytucja audytowa jest także odpowiedzialna za przeprowadzenie oceny zgodności systemów zarządzania i kontroli w jednostkach uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu PO IG zgodnie z przepisami art. 58-62 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Raport z audytu oceny zgodności wraz z opinią jest przedkładany KE razem z opisem systemów zarządzania i kontroli, przez przekazaniem pierwszego wniosku o płatność pośrednią lub w okresie 12 miesięcy od momentu zatwierdzenia PO IG. Dokonanie pierwszej płatności z audytu oceny zgodności pośredniej jest uzależnione od zaakceptowania raportu przez KE.

6.3 Przepływy finansowe

- 398. Środki przekazywane ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych przez Komisję Europejską jako zaliczki oraz płatności okresowe i płatność końcowa na rzecz PO IG zostaną włączone do budżetu państwa jako jego dochody, z kolei z budżetu państwa będą przekazywane środki na finansowanie projektów.
- 399. Instytucje Pośredniczące oraz beneficjenci będący państwowymi jednostkami budżetowymi w ramach PO IG będą mieli zaplanowane środki na wydatki służące finansowaniu realizacji danej osi priorytetowej lub odpowiednio projektu zgodnie z zasadami realizacji budżetu państwa, w ramach rocznych limitów określonych w ustawie budżetowej. Limity te będą określane w uzgodnieniu z ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego w toku prac nad ustawą budżetową na podstawie tabeli płatności PO IG oraz wieloletnich limitów zobowiązań i wydatków określonych w PO IG, tak aby zapewnić sprawną i terminową realizację PO IG.
- 400. W ramach PO IG płatności będą dokonywane przez IP do beneficjentów jako zwrot poniesionych przez nich wydatków, albo jako płatności służące pokrywaniu przyszłych wydatków, zgodnie z zasadami określonymi w PO IG.
- 401. Beneficjent będzie w ustalonych okresach przekazywał do IP wymagane dokumenty służące certyfikacji wydatków poniesionych na realizację projektów. Przekazanie kolejnej płatności, w przypadku przekazywania płatności służących pokrywaniu przyszłych wydatków, będzie uzależnione od rozliczenia określonej płatności poprzedniej.

6.4 Monitorowanie

402. Monitorowanie PO IG służy zapewnieniu odpowiedniej jakości jego realizacji. Jest ono prowadzone przez IZ i KM oraz IP, a także w przypadku ich powołania - podkomitety monitorujące dla osi priorytetowych.

6.4.1 Komitet Monitorujący

- 403. KM zostanie powołany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w ciągu trzech miesięcy od daty przekazania Polsce decyzji o zatwierdzeniu PO IG przez KE. Pracom KM przewodniczy przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. KM zbiera się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na pół roku.
- 404. W skład KM będą wchodzić przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, jako koordynatora NSRO, ministra właściwego ds. finansów

publicznych, IZ, IP, innych ministrów właściwych ze względu na zakres działania PO IG, samorządów terytorialnych, partnerów społecznych i gospodarczych oraz, z głosem doradczym, przedstawiciele KE.

405. KM może podjąć decyzję o powołaniu podkomitetu monitorującego dla poszczególnych obszarów wsparcia, któremu deleguje część swoich zadań związanych z prowadzeniem monitoringu w ramach danego obszaru wsparcia.
406. KM czuwa nad efektywnością i jakością wdrażania PO IG. W szczególności do jego zadań należy:
- a) rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach PO IG oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,
  - b) okresowe badanie postępu w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów, określonych w PO IG, na podstawie dokumentów przedkładanych przez IZ,
  - c) analizowanie rezultatów realizacji PO IG, w szczególności osiągnięcia celów wyznaczonych dla każdej osi priorytetowej oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO IG,
  - d) analizowanie i zatwierdzanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO IG,
  - e) tworzenie strategii wdrażania obszaru wsparcia,
  - f) zapoznawanie się z rocznymi raportami z kontroli PO IG oraz z komentarzami KE do tych raportów oraz informowanie KE o podjętych działaniach w odpowiedzi na jej uwagi,
  - g) przedkładanie IZ propozycji zmian w PO IG ułatwiających realizację celów EFRR określonych w rozporządzeniu nr 1083/2006 lub służących usprawnieniu zarządzania PO IG, w tym zarządzania finansowego,
  - h) analizowanie i zatwierdzanie wszelkich propozycji zmian treści decyzji KE w sprawie wkładu EFRR.
407. Monitorowanie jest prowadzone w oparciu o określone w PO IG wskaźniki finansowe oraz wskaźniki odnoszące się do produktów i rezultatów, kwantyfikujące cele poszczególnych osi priorytetowych. Tam, gdzie to możliwe, odpowiednie dane statystyczne będą uwzględniać podział ze względu na płeć oraz ze względu na wielkość projektów realizowanych przez beneficjentów. Dane dla celów monitorowania będą przesyłane do KE drogą elektroniczną, zgodnie z wymogami.

6.5 Ocena (ewaluacja)

408. Ocena służy poprawie jakości, efektywności i spójności pomocy udzielanej w ramach polityki spójności oraz strategii i wdrażania PO IG, w odniesieniu do specyficznych problemów strukturalnych na poziomie krajowym i regionalnym, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju i odpowiednich regulacji wspólnotowych dotyczących wpływu na środowisko oraz strategicznych ocen środowiskowych.
409. Za prowadzenie oceny PO IG odpowiada IZ. Jej zadania obejmują głównie:
- a) opracowanie planu oceny obejmującego różne fazy realizacji PO IG,

- b) zapewnienie przeprowadzenia oceny szacunkowej – przed rozpoczęciem realizacji PO IG (ewaluacja ex-ante),
  - c) zapewnienie przeprowadzenia ocen związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, w szczególności w przypadku gdy monitorowanie wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO IG,
  - d) współpracę z KE przy wykonywanych przez nią ocenach strategicznych,
  - e) współpracę z KE przy ocenach związanych z monitorowaniem realizacji PO IG, wykonywanych z jej inicjatywy,
  - f) współpracę z KE przy ocenie na zakończenie realizacji PO IG (ewaluacja ex-post).
410. Ponadto właściwi ministrowie pełniący funkcje IP, odpowiedzialni są za prowadzenie oceny osi priorytetowych należących do zakresu ich odpowiedzialności.

6.6 Wymiana danych elektronicznych w celu spełnienia wymogów dotyczących płatności, monitoringu i oceny.

411. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiada za zapewnienie funkcjonowania bezpiecznego systemu elektronicznej wymiany informacji z KE oraz udzielanie akredytacji dostępu do systemu instytucjom zaangażowanym we wdrażanie programów operacyjnych. Za wprowadzanie danych do systemu informatycznego oraz wprowadzenie systemu lokalnego odpowiada IZ we współpracy z koordynatorem NSRO. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego prowadzi nadzór nad systemem informatycznym i określa standardy w zakresie gromadzenia danych przez wszystkich uczestników systemu realizacji NSRO.
412. Minister właściwy do spraw finansów publicznych odpowiada za budowę i rozwój systemu informatycznego na podstawie standardów w zakresie gromadzenia danych określonych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

6.7 Informacja i promocja

413. Instytucja Zarządzająca PO IG oraz IP zapewnią odpowiednią informację i promocję dotyczącą PO IG oraz projektów realizowanych w jego ramach, skierowaną do obywateli UE oraz beneficjentów. Informacja i promocja ma służyć podkreśleniu roli Wspólnoty oraz zapewnić przejrzystość pomocy udzielanej ze środków polityki spójności. Informacja i promocja musi odpowiadać wymaganiom określonym w odpowiednim rozporządzeniu KE.
414. W celu prawidłowego prowadzenia procesu informowania i promocji PO IG, IZ we współpracy z IP, opracuje Plan Komunikacji, który będzie podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych. Celem strategicznym prowadzonego procesu komunikacji jest zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy o możliwościach pozyskania wsparcia finansowego UE oraz stworzenie dobrego klimatu dla absorpcji pomocy strukturalnej. Cel ten będzie realizowany poprzez zwiększanie świadomości społecznej Polaków w zakresie korzyści płynących z wdrażania NSRO i pośrednio, z integracji z Unią Europejską, a także upowszechnianie wiedzy na temat efektów i postępów realizacji funduszy oraz zapewnienie możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami procesu wdrażania funduszy unijnych w Polsce.

6.8 Zasada partnerstwa

415. Podobnie jak to miało miejsce w trakcie przygotowania PO IG, partnerzy gospodarczy i społeczni będą konsultowani na wszystkich etapach realizacji Programu, zgodnie z wymogami art. 11 rozporządzenia nr 1083/2006 oraz prawa krajowego.

7. SZACUNKOWY PLAN FINANSOWY

416. Łączna wielkość publicznych środków finansowych zaangażowanych w realizację PO IG w latach 2007-2013 wyniesie około 9 711,6 mln euro¹²⁸.
417. Na kwotę tę składają się środki publiczne pochodzące z EFRR w wysokości 8 254,9 mln euro oraz środki krajowe, których zaangażowanie przewidziano na poziomie 1 456,7 mln euro. Alokacja z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na PO IG stanowi 12,3% całości środków wspólnotowych zaangażowanych w realizację NSRO.
418. Poziom krajowego współfinansowania publicznego stanowi 15% całkowitej alokacji środków publicznych, z kolei wsparcie z EFRR stanowi odpowiednio 85% całkowitej alokacji środków publicznych.
419. Większość interwencji podejmowanych w ramach PO IG będzie stanowiła pomoc publiczną w rozumieniu TWE. W związku z powyższym obok środków publicznych w realizację PO IG zaangażowane będą również środki prywatne na poziomie zgodnym ze wspólnotowymi zasadami dopuszczalności udzielania pomocy publicznej.
420. Ze względu na niemożliwość precyzyjnego określenia wartości środków prywatnych, które zostaną zaangażowane w ramach PO IG, nie zostały one ujęte w tabeli finansowej, stanowiącej załącznik do PO IG.
421. Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/(2006) z dnia 11 lipca 2006 r., *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*, w przypadku, gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych, a zatem nie jest konieczne wykazywanie środków prywatnych w tablicy finansowej.

---

¹²⁸ Prezentowane kwoty środków z EFRR oraz krajowych środków publicznych to kwoty zobowiązań i ujęte zostały w cenach bieżących.

Tabela finansowa zobowiązań dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w podziale na lata w euro w cenach bieżących.

	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Fundusz Spójności	Ogółem
	1	2	3 = 1+2
2007	1 122 786 595		1 122 786 595
2008	1 149 165 541		1 149 165 541
2009	1 175 357 292		1 175 357 292
2010	1 159 151 361		1 159 151 361
2011	1 187 126 270		1 187 126 270
2012	1 215 796 827		1 215 796 827
2013	1 245 501 394		1 245 501 394
2007-2013	8 254 885 280		8 254 885 280

Tabela finansowa zobowiązań dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 w podziale na priorytety oraz źródła finansowania w euro w cenach bieżących.

Oś priorytetowa	Wkład wspólnotowy	Wkład krajowy	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Poziom współfinansowania	Dla celów informacyjnych:	
			Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne *			Wkład EBI	Inne źródła finansowania
	1	2=3+4	3	4	5=1+2	6=1/5	7	8
I	1 117 130 000	197 140 588	197 140 588		1 314 270 588	0,85		
II	1 117 130 000	197 140 588	197 140 588		1 314 270 588	0,85		
III	289 000 000	51 000 000	51 000 000		340 000 000	0,85		
IV	2 813 254 000	496 456 588	496 456 588		3 309 710 588	0,85		
V	339 148 000	59 849 647	59 849 647		398 997 647	0,85		
VI	349 038 080	61 594 955	61 594 955		410 633 035	0,85		
VII	1 949 985 200	344 115 035	344 115 035		2 294 100 235	0,85		
VIII	280 200 000	49 447 059	49 447 059		329 647 059	0,85		
Ogółem	8 254 885 280	1 456 744 460	1 456 744 460		9 711 629 740	0,85		

* Wielość zaangażowanych środków prywatnych nie została wskazana, gdyż zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., w przypadku gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych.

8. KATEGORIE INTERWENCJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH NA LATA 2007-2013

Indykatywny podział, według kategorii, zaprogramowanego wykorzystania wkładu funduszy (w euro)

Kwestie priorytetowe		Forma finansowania		Terytorium	
Kod	Kwota	Kod	Kwota	Kod	Kwota
1	357 991 950	1	8 254 885 280	PL	8 254 885 280
2	1 027 462 000	Ogółem	8 254 885 280	Ogółem	8 254 885 280
3	250 155 565				
4	726 717 050				
5	164 222 295				
7	1 027 918 250				
8	1 910 373 130				
9	322 892 315				
11	239 668 000				
12	150 000 000				
13	660 000 000				
14	529 489 453				
15	464 993 192				
57	142 802 080				
85	224 160 000				
86	56 040 000				
Ogółem	8 254 885 280				

Realizacja Strategii Lizbońskiej w ramach osi priorytetowych

422. W tabeli przypisano kategorie interwencji funduszy strukturalnych na lata 2007-2013¹²⁹ do poszczególnych osi priorytetowych PO IG.

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria "lizbońska" (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład wspólnotowy ERFF	Wydatki „lizbońskie”
PI	Badania i rozwój nowoczesnych technologii			1 117	1 117
01	Działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego prowadzone w ośrodkach badawczych	T	32 %		

¹²⁹ Zgodnie z wymogami art. 37 ust. 1 lit. d) rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i zgodnie z listą kategorii interwencji zaproponowaną przez Komisję Europejską w projekcie rozporządzenia wykonawczego z dn. 23 października 2006 r.

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria "lizbońska" (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład współnotowy ERFF	Wydatki „lizbońskie”
04	Pomoc na rzecz badań i rozwoju technologicznego, w szczególności dla MŚP (w tym dostęp do usług związanych z badaniami i rozwojem technologicznym w ośrodkach badawczych)	T	65 %		
09	Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	T	3 %		
P II	Infrastruktura sfery B+R			1 117	1 117
02	Infrastruktura związana z badaniami i rozwojem technologicznym (w tym instalacje, oprzyrządowanie i szybkie sieci komputerowe łączące ośrodki badawcze) oraz ośrodki kompetencji w zakresie konkretnych technologii	T	92 %		
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje)	T	8 %		
P III	Kapitał dla innowacji			289	289
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa)	T	32,3 %		
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP	T	67,7 %		
P IV	Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia			2 813	934
07	Inwestycje w przedsiębiorstwach bezpośrednio związanych z badaniami i innowacjami (technologie innowacyjne, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uniwersytety, centra B+RT i istniejące już przedsiębiorstwa)	T	32,2 %		
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	N	67,8 %		
P V	Dyfuzja innowacji			339	339
03	Transfer technologii i ulepszenie sieci współpracy między MSP oraz pomiędzy MSP, a centrami badań, uniwersytetami, władzami regionalnymi	T	73,7 %		
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw	T	16,5 %		
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP	T	9,8 %		
P VI	Polska gospodarka na rynku międzynarodowym			349	174
05	Zaawansowane doradztwo dla przedsiębiorstw oraz dla grup przedsiębiorstw	T	31 %		
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	N	9 %		
09	Inne działania służące stymulowaniu badań, innowacji i ducha przedsiębiorczości w MSP,	T	17,8 %		
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/ szkolenia, tworzenie sieci)	T	1,3 %		
57	Pomoc w poprawie usług turystycznych,	N	40,9 %		
P VII	Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego			1 949	1 949

Nr kategorii interwencji	Priorytety Kategorie interwencji	Kategoria „lizbońska” (T/N)	Szacunkowy podział pomiędzy kategorie	Wkład wspólnotowy ERF	Wydatki „lizbońskie”
11	Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie ryzyku, badania, innowacje),	T	7,7 %	280	5 919
12	Technologie informacyjne i komunikacyjne (TEN-ICT)	T	7,7 %		
13	Usługi i aplikacje dla ludności (e-zdrowie, e-administracja, e-nauczanie, e-integracja, itd.)	T	33,8 %		
14	Usługi i aplikacje MSP (handel drogą elektroniczną, edukacja/ szkolenia, tworzenie sieci)	T	26,9 %		
15	Inne działania na rzecz zwiększania dostępu i efektywności wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez małe i średnie przedsiębiorstwa.	T	23,81 %		
P XV	Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego				
85	Przygotowanie, wdrażanie, monitoring i kontrola	N	80 %		
86	Ocena i studia informacja i komunikacja	N	20 %		
Razem¹³⁰ alokacja 2007-2013				8 254	5 919
W tym: wydatki realizujące strategię lizbońską		71,7%			

423. Jak wskazano w powyższej tabeli, w ramach PO IG około 71,7% całości środków w ramach PO IG zostanie przeznaczonych na kategorie interwencji objęte tzw. zasadą „earmarkingu”. Oznacza to, że środki te zostaną przeznaczone na osiągnięcie celów Strategii Lizbońskiej, które zostały wskazane w załączniku IV do Rozporządzenia ogólnego Rady (WE) nr 1083/2006/131.

¹³⁰ Różnica pomiędzy kwotami w wierszu a sumą kwot dla poszczególnych priorytetów wynika z zaokrągleń.

¹³¹ Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/(2006) z dnia 11 lipca 2006 r., *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.*

9. ZAŁĄCZNIKI:

9.1 Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla Programu wg osi priorytetowych i lat (w EUR¹³²).

Lata	ogółem	środki publiczne (UE + krajowe)	Unia Europejska				Krajowy wkład publiczny				Prywatne	Kod kategorii interwencji
			Ogółem NSRO	w tym			Ogółem	Budżet państwa	Budżet jednostek samorządu terytorialnego	Inne		
				EFRR	ESF	FS						
	1=2+11	2=3+7	3=4+5+6	4	5	6	7=8+9+10	8	9	10	11	12
Oś priorytetowa I												01,04,09
2007	178 760 255	178 760 255	151 946 217	151 946 217	0	0	26 814 038	26 814 038	0	0	0	
2008	182 960 080	182 960 080	155 516 068	155 516 068	0	0	27 444 012	27 444 012	0	0	0	
2009	187 130 101	187 130 101	159 060 586	159 060 586	0	0	28 069 515	28 069 515	0	0	0	
2010	184 549 935	184 549 935	156 867 445	156 867 445	0	0	27 682 490	27 682 490	0	0	0	
2011	189 003 855	189 003 855	160 653 277	160 653 277	0	0	28 350 578	28 350 578	0	0	0	
2012	193 568 530	193 568 530	164 533 251	164 533 251	0	0	29 035 280	29 035 280	0	0	0	
2013	198 297 831	198 297 831	168 553 157	168 553 157	0	0	29 744 675	29 744 675	0	0	0	
2007-2013	1 314 270 588	1 314 270 588	1 117 130 000	1 117 130 000			197 140 588	197 140 588				
Oś priorytetowa II												02,11,
2007	178 760 255	178 760 255	151 946 217	151 946 217	0	0	26 814 038	26 814 038	0	0	0	
2008	182 960 080	182 960 080	155 516 068	155 516 068	0	0	27 444 012	27 444 012	0	0	0	
2009	187 130 101	187 130 101	159 060 586	159 060 586	0	0	28 069 515	28 069 515	0	0	0	
2010	184 549 935	184 549 935	156 867 445	156 867 445	0	0	27 682 490	27 682 490	0	0	0	
2011	189 003 855	189 003 855	160 653 277	160 653 277	0	0	28 350 578	28 350 578	0	0	0	
2012	193 568 530	193 568 530	164 533 251	164 533 251	0	0	29 035 280	29 035 280	0	0	0	
2013	198 297 831	198 297 831	168 553 157	168 553 157	0	0	29 744 675	29 744 675	0	0	0	
2007-2013	1 314 270 588	1 314 270 588	1 117 130 000	1 117 130 000			197 140 588	197 140 588				

¹³² Prezentowane kwoty ujęte zostały w cenach bieżących.

Oś priorytetowa III												07,09,
2007	46 245 033	46 245 033	39 308 277	39 308 277	0	0	6 936 755	6 936 755	0	0	0	
2008	47 331 522	47 331 522	40 231 794	40 231 794	0	0	7 099 728	7 099 728	0	0	0	
2009	48 410 301	48 410 301	41 148 756	41 148 756	0	0	7 261 545	7 261 545	0	0	0	
2010	47 742 815	47 742 815	40 581 393	40 581 393	0	0	7 161 422	7 161 422	0	0	0	
2011	48 895 038	48 895 038	41 560 783	41 560 783	0	0	7 334 256	7 334 256	0	0	0	
2012	50 075 914	50 075 914	42 564 526	42 564 526	0	0	7 511 387	7 511 387	0	0	0	
2013	51 299 377	51 299 377	43 604 471	43 604 471	0	0	7 694 907	7 694 907	0	0	0	
2007-2013	340 000 000	340 000 000	289 000 000	289 000 000			51 000 000	51 000 000				
Oś priorytetowa IV												07,08,
2007	450 169 634	450 169 634	382 644 189	382 644 189	0	0	67 525 445	65 145 186	0	2 380 259	0	
2008	460 745 998	460 745 998	391 634 099	391 634 099	0	0	69 111 900	66 675 718	0	2 436 181	0	
2009	471 247 309	471 247 309	400 560 213	400 560 213	0	0	70 687 096	68 195 390	0	2 491 707	0	
2010	464 749 709	464 749 709	395 037 253	395 037 253	0	0	69 712 456	67 255 106	0	2 457 351	0	
2011	475 965 958	475 965 958	404 571 065	404 571 065	0	0	71 394 894	68 878 237	0	2 516 656	0	
2012	487 461 121	487 461 121	414 341 953	414 341 953	0	0	73 119 168	70 541 731	0	2 577 437	0	
2013	499 370 859	499 370 859	424 465 230	424 465 230	0	0	74 905 629	72 265 220	0	2 640 409	0	
2007-2013	3 309 710 588	3 309 710 588	2 813 254 000	2 813 254 000			496 456 588	478 956 588		17 500 000		
Oś priorytetowa V												03,05,09
2007	54 269 586	54 269 586	46 129 148	46 129 148	0	0	8 140 438	8 140 438	0	0	0	
2008	55 544 606	55 544 606	47 212 915	47 212 915	0	0	8 331 691	8 331 691	0	0	0	
2009	56 810 577	56 810 577	48 288 990	48 288 990	0	0	8 521 587	8 521 587	0	0	0	
2010	56 027 267	56 027 267	47 623 177	47 623 177	0	0	8 404 090	8 404 090	0	0	0	
2011	57 379 427	57 379 427	48 772 513	48 772 513	0	0	8 606 914	8 606 914	0	0	0	
2012	58 765 211	58 765 211	49 950 429	49 950 429	0	0	8 814 782	8 814 782	0	0	0	
2013	60 200 973	60 200 973	51 170 827	51 170 827	0	0	9 030 146	9 030 146	0	0	0	
2007-2013	398 997 647	398 997 647	339 148 000	339 148 000			59 849 647	59 849 647				
Oś priorytetowa VI												05,08,09,14,57
2007	55 852 171	55 852 171	47 474 346	47 474 346	0	0	8 377 826	7 619 366	758 459	0	0	
2008	57 164 372	57 164 372	48 589 716	48 589 716	0	0	8 574 656	7 798 377	776 279	0	0	
2009	58 467 261	58 467 261	49 697 172	49 697 172	0	0	8 770 089	7 976 117	793 972	0	0	

2010	57 661 109	57 661 109	49 011 943	49 011 943	0	0	8 649 166	7 866 142	783 024	0	0	
2011	59 052 700	59 052 700	50 194 795	50 194 795	0	0	8 857 905	8 055 983	801 922	0	0	
2012	60 478 895	60 478 895	51 407 061	51 407 061	0	0	9 071 834	8 250 545	821 289	0	0	
2013	61 956 526	61 956 526	52 663 047	52 663 047	0	0	9 293 479	8 452 124	841 355	0	0	
2007-2013	410 633 035	410 633 035	349 038 080	349 038 080			61 594 955	56 018 655	5 576 300			
Oś priorytetowa VII												11,12,13,14,15
2007	312 031 592	312 031 592	265 226 853	265 226 853	0	0	46 804 739	46 804 739	0	0	0	
2008	319 362 517	319 362 517	271 458 139	271 458 139	0	0	47 904 377	47 904 377	0	0	0	
2009	326 641 419	326 641 419	277 645 206	277 645 206	0	0	48 996 213	48 996 213	0	0	0	
2010	322 137 658	322 137 658	273 817 009	273 817 009	0	0	48 320 649	48 320 649	0	0	0	
2011	329 912 114	329 912 114	280 425 297	280 425 297	0	0	49 486 817	49 486 817	0	0	0	
2012	337 879 897	337 879 897	287 197 912	287 197 912	0	0	50 681 984	50 681 984	0	0	0	
2013	346 135 039	346 135 039	294 214 783	294 214 783	0	0	51 920 256	51 920 256	0	0	0	
2007-2013	2 294 100 235	2 294 100 235	1 949 985 200	1 949 985 200			344 115 035	344 115 035				
Oś priorytetowa VIII												85,86
2007	44 836 880	44 836 880	38 111 348	38 111 348	0	0	6 725 532	6 725 532	0	0	0	
2008	45 890 285	45 890 285	39 006 743	39 006 743	0	0	6 883 543	6 883 543	0	0	0	
2009	46 936 216	46 936 216	39 895 783	39 895 783	0	0	7 040 432	7 040 432	0	0	0	
2010	46 289 055	46 289 055	39 345 697	39 345 697	0	0	6 943 358	6 943 358	0	0	0	
2011	47 406 193	47 406 193	40 295 264	40 295 264	0	0	7 110 929	7 110 929	0	0	0	
2012	48 551 111	48 551 111	41 268 444	41 268 444	0	0	7 282 667	7 282 667	0	0	0	
2013	49 737 320	49 737 320	42 276 722	42 276 722	0	0	7 460 598	7 460 598	0	0	0	
2007-2013	329 647 059	329 647 059	280 200 000	280 200 000			49 447 059	49 447 059				
Koszty ogółem												
2007	1 320 925 406	1 320 925 406	1 122 786 595	1 122 786 595	0	0	198 138 811	195 000 092	758 459	2 380 259	0	
2008	1 351 959 460	1 351 959 460	1 149 165 541	1 149 165 541	0	0	202 793 919	199 581 459	776 279	2 436 181	0	
2009	1 382 773 284	1 382 773 284	1 175 357 292	1 175 357 292	0	0	207 415 993	204 130 314	793 972	2 491 707	0	
2010	1 363 707 483	1 363 707 483	1 159 151 361	1 159 151 361	0	0	204 556 122	201 315 747	783 024	2 457 351	0	
2011	1 396 619 141	1 396 619 141	1 187 126 270	1 187 126 270	0	0	209 492 871	206 174 293	801 922	2 516 656	0	
2012	1 430 349 208	1 430 349 208	1 215 796 827	1 215 796 827	0	0	214 552 381	211 153 655	821 289	2 577 437	0	
2013	1 465 295 757	1 465 295 757	1 245 501 394	1 245 501 394	0	0	219 794 363	216 312 599	841 355	2 640 409	0	

2007-2013	9 711 629 740	9 711 629 740	8 254 885 280	8 254 885 280	0	0	1 456 744 460	1 433 668 160	5 576 300	17 500 000	0
-----------	---------------	---------------	---------------	---------------	---	---	---------------	---------------	-----------	------------	---

* Wielość zaangażowanych środków prywatnych nie została wskazana, gdyż zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., w przypadku gdy zakłada się występowanie pomocy publicznej, udział środków strukturalnych liczony jest w stosunku do środków publicznych

9.2 Ocena ex-ante oraz ocena spodziewanego efektu makroekonomicznego.

1. Cel i podstawy prawne

424. Zgodnie z art. 48 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 Państwa Członkowskie są zobowiązane do przeprowadzenia oceny ex-ante (ocena szacunkowa) każdego programu operacyjnego.
425. Ocena ex-ante ma na celu optymalizację alokacji zasobów budżetowych w ramach programu operacyjnego i poprawę jakości programowania. Służy identyfikacji i ocenie dysproporcji, luk i potencjału rozwojowego, zakładanych celów, przewidywanych rezultatów, ujętych ilościowo wartości docelowych, w razie potrzeby spójności strategii proponowanej dla regionu, wspólnotowej wartości dodanej, zakresu, w jakim uwzględniono priorytety Wspólnoty, wniosków z poprzedniego okresu programowania oraz jakości procedur wdrażania, monitorowania, oceny i zarządzania finansowego.
426. Przeprowadzenie oceny szacunkowej zostało zlecone niezależnym ekspertom, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego. Badanie przeprowadziła firma CASE-Doradcy w terminie 11 września – 30 listopada 2006 r. Cały raport jest dostępny w siedzibie Instytucji Zarządzającej PO IG.

2. Zakres ewaluacji

2.1 Analiza społeczno-ekonomiczna oraz trafność zaproponowanej strategii w stosunku do zidentyfikowanych potrzeb

427. W ocenie ewaluatorów, diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej określona w PO IG jest trafna i kompleksowa. W wyniku przeprowadzonego badania zostały jednak zidentyfikowane zagadnienia wymagające weryfikacji, uzupełnienia lub zmiany.
428. Uwagi ekspertów zostały w części uwzględnione, a zapisy programu poprawione. W wyniku rekomendacji ewaluatorów zaktualizowano dane zawarte w diagnozie oraz uzupełniono ją o zapisy prezentujące w sposób bardziej przejrzysty wnioski płynące z prezentowanych danych ilościowych. W wyniku przeprowadzonej oceny została także zmodyfikowana oraz uzupełniona analiza SWOT – eksperci zaproponowali dodanie kilku nowych elementów zarówno w odniesieniu do mocnych jak i słabych stron badanych obszarów, w szczególności w odniesieniu do społeczeństwa informacyjnego, a także wskazali na możliwość zmiany niektórych zapisów, tak aby lepiej oddawały one konkluzje płynące z przedstawionej analizy społeczno-gospodarczej.

2.2 Ocena racjonalności strategii programu i jej spójności wewnętrznej

429. Pomimo wskazanych przez ekspertów rekomendacji uzupełnienia lub zmiany niektórych zapisów w części diagnostycznej, trafność oraz spójność strategii PO IG została generalnie oceniona pozytywnie. W raporcie podkreślono w szczególności liczne powiązania pomiędzy celami szczegółowymi a celem głównym programu.
430. Ewaluatorzy zaproponowali rozważenie przeformułowania struktury części diagnostycznej poprzez spojrzenie na analizowane obszary w sposób bardziej kompleksowy, lepiej odzwierciedlający istotę PO IG.

431. Zgodnie z rekomendacjami zmieniono strukturę części diagnostycznej, tak aby lepiej ukazać współzależność analizowanych obszarów - przedsiębiorczości, nauki, społeczeństwa informacyjnego oraz kooperacji jednostek naukowych z sektorem gospodarki oraz wprowadzono nowy tytułu dla części diagnostycznej - „Diagnoza wybranych obszarów służących budowie i rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy”, oddający kompleksowe podejście do badanych obszarów innowacyjnej gospodarki.
432. Ekspertcy zaproponowali aby - dla większej spójności celów szczegółowych - w opisie 5 osi priorytetowej w odniesieniu do tworzenia trwałych i lepszych miejsc pracy doprecyzować, że chodzi o sektory stanowiące nośniki gospodarki opartej na wiedzy oraz aby - dla większej przejrzystości dokumentu – przeformułować cel 6. osi priorytetowej PO IG. Odnośne rekomendacje zostały uwzględnione.
433. Ekspertcy zwrócili także uwagę na konieczność doprecyzowania części programującej wsparcie w zakresie społeczeństwa informacyjnego. Rekomendowano dodanie nowego celu szczegółowego związanego z budową społeczeństwa informacyjnego uwzględniającego e-government.
434. Zgodnie z rekomendacją, PO IG został uzupełniony o nowy cel szczegółowy dotyczący wzrostu wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, spójny z celem głównym PO IG oraz celami określonymi dla 7. osi priorytetowej. W związku z powyższym zmodyfikowano i uzupełniono diagnozę w obszarze społeczeństwa informacyjnego oraz opis 7. osi priorytetowej.

2.3 Ocena spójności programu ze wspólnotowymi, krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz politykami

435. Spójność programu ze wspólnotowymi, krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz politykami horyzontalnymi została wykazana.
436. Ewaluatorzy rekomendowali weryfikację i uzupełnienie zapisów w obszarze e-government oraz ogólnie społeczeństwa informacyjnego w kontekście dokumentów strategicznych w zakresie polityki informatyzacji państwa oraz budowy społeczeństwa informacyjnego. Rekomendowano także uzupełnienie zapisów programu o szerszy opis koncepcji narodowego systemu innowacji. Uwagi wynikające z ewaluacji w tym obszarze zostały w większości uwzględnione.

2.4 Ocena przewidywanych rezultatów i oddziaływania wraz z oceną systemu wskaźników

437. Ocena oczekiwanego rezultatu oraz oddziaływania programu została oparta o wyniki analizy efektu makroekonomicznego HERMIN oraz analizę ekspercką. Obszar ten został zweryfikowany także w oparciu o listę kontrolną Komisji Europejskiej dla budowania systemu wskaźników.
438. System wskaźników PO IG został oceniony pozytywnie, zarówno pod względem trafności ich doboru, jak też poprawności metodologicznej. Ekspertcy potwierdzili pozytywny wpływ PO IG na osiągnięcie celów spójności społeczno-ekonomicznej UE oraz celów lizbońskich.
439. Ekspertcy wskazali na pewne obszary wymagające doprecyzowania i rekomendacje te zostały w większości uwzględnione w treści Programu. Ewaluatorzy zwrócili uwagę w szczególności na kwestię definicji wskaźników, rekomendując ich doprecyzowanie oraz weryfikację pod kątem spójności z prezentowanymi celami PO IG. Zaproponowano także ograniczenie liczby wskaźników realizacji działań z zakresu

społeczeństwa informacyjnego oraz zmianę wskaźnika celu głównego dotyczącego udziału pracujących w sektorach gospodarki.

2.5 Ocena proponowanych rozwiązań systemu wdrażania programu

440. Zdaniem ewaluatorów przedstawiona struktura systemu realizacji PO IG jest przejrzysta i powinna zapewnić właściwe wdrażanie planowanych w jego ramach instrumentów.
441. Eksperti pozytywnie ocenili zarówno zaproponowany system zarządzania i monitoringu, jak też podział kompetencji pomiędzy instytucje przewidziane do realizacji PO IG. Ewaluatorzy zwrócili także uwagę na fakt, że uwzględniono większość z rekomendacji płynących z ewaluacji wykonanych w ramach okresu programowania 2004 – 2006.
442. Jednocześnie, zwrócono uwagę na możliwe bariery, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację PO IG. Wśród zidentyfikowanych potencjalnych przeszkód wymieniono m.in.: brak opracowania wszystkich niezbędnych rozwiązań prawnych na lata 2007 - 2013, niewystarczające zasoby kadrowe oraz konieczność notyfikowania programów pomocowych w zakresie działań zawierających pomoc publiczną.

9.3 Ocena przewidywanego wpływu programu na środowisko

1. Cel i podstawy prawne

443. Podstawą prawną dla wykonania prognozy oddziaływania na środowisko jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko (tzw. Dyrektywa SEA – Strategic Environmental Assessment), a także ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹³³ – art. 40 nakładający obowiązek postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.
444. Zgodnie z art. 4 preambuły do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko ocena wpływu na środowisko jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko w Państwach Członkowskich, ponieważ zapewnia, że taki wpływ planów i programów jest brany pod uwagę w czasie przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem.
445. Celem prognozy było zbadanie oraz ocena stopnia i sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych w poszczególnych częściach projektu programu operacyjnego. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko PO IG miała na celu zidentyfikowanie potencjalnych i rzeczywistych zmian, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją przewidzianych w PO IG działań, a także z późniejszym wykorzystywaniem powstałych obiektów i infrastruktury.

2. Przebieg i proces konsultacji

446. Wykonawcą prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG była wybrana w drodze procedury przetargowej firma PROEKO Sp. z o.o.
447. Prognoza została wykonywana zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w myśl której przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów, których opracowywanie przez centralne lub wojewódzkie organy administracji publicznej jest przewidziane w ustawach.
448. Kierując się zapisami art. 43 ust 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, w dniu 8 listopada 2006 r. zostały rozpoczęte konsultacje społeczne wstępnego raportu prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG .
449. Projekt wstępnego raportu prognozy oddziaływania na środowisko wraz z projektem PO IG zamieszczono na stronie MRR http://www.mrr.gov.pl/Aktualnosci/konsultacje_prognozy_oddziaływania_srodowisko_poig.htm, a także udostępniono do wglądu w recepcji budynku MRR (ul. Wspólna 2/4, Warszawa). Informacja o rozpoczęciu ww. konsultacji została również opublikowana w dniu 15 listopada 2006 r. w ogólnopolskim wydaniu Gazety Wyborczej.
450. Wstępna wersja raportu z prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG została zaprezentowana przez wykonawcę na konferencji poświęconej omówieniu skutków środowiskowych PO IG, która odbyła się w dniu 21 listopada 2006 r. w

¹³³ Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.

Warszawie. W konferencji wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, opiniotwórczych instytucji naukowych oraz partnerów społeczno – gospodarczych. Podczas spotkania zaprezentowano projekt PO IG, zaś wykonawca przedstawił wnioski wynikające z przeprowadzonej oceny oraz rekomendacje dla PO IG.

451. Zgodnie z postanowieniami art. 43 ust 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, wstępny raport z prognozy oddziaływania na środowisko projektu PO IG został przedstawiony do zaopiniowania Ministrowi Środowiska oraz Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.
452. 21 dniowy okres konsultacji społecznych wstępnego raportu oceny oddziaływania na środowisko projektu PO IG został zakończony w dniu 29 listopada 2006 r.
453. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, przy opracowaniu ostatecznej wersji PO IG wzięto pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinię Ministra Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, a także uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

3. Uwzględnienie ustaleń zawartych w ocenie oddziaływania PO IG na środowisko

454. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu PO IG zawiera w szczególności:
  - a) analizę i ocenę zgodności zapisów i propozycji sformułowanych w PO IG z wymogami, postulatami i celami innych dokumentów strategicznych w dziedzinie ochrony środowiska, w tym wiążących Polskę konwencji i traktatów międzynarodowych,
  - b) omówienie możliwych do określenia środowiskowych skutków realizacji PO IG, ze szczególnym uwzględnieniem tych działań, które potencjalnie mogłyby być źródłem nieodwracalnych szkód w środowisku,
  - c) rekomendacje w zakresie sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań.

3.1 Wnioski

455. W raporcie stwierdzono, że zagadnienia ochrony środowiska opisane są w PO IG w sposób stosunkowo ogólny. Konieczność uwzględniania wymogów ochrony środowiska dotyczy wszystkich, nawet najbardziej innowacyjnych projektów, które ukierunkowane są na rozwój gospodarczy poprzez wzrost produkcji i usług.
456. Analiza dokonana przez niezależnych ekspertów wskazuje, iż w PO IG należy uwzględnić środowiskowe uwarunkowania rozwoju innowacyjnej gospodarki w Polsce, a w szczególności określić próśrodkowe oczekiwania, jakie można i należałoby formułować w stosunku do innowacyjnych projektów ubiegających się o wsparcie publicznymi środkami.
457. Diagnoza i analiza SWOT w niewystarczający sposób uwzględniają kontekst zasad zrównoważonego rozwoju. Przywoływane w PO IG unijne dokumenty strategiczne – Strategia Lizbońska i uzupełniająca ją Strategia Goeteborska – wskazują, że ambitny cel, jakim jest uczynienie w perspektywie nadchodzącej dekady z gospodarki europejskiej najbardziej konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki w świecie, nie może być osiągnięty bez uwzględniania wymogów ochrony środowiska i traktowania ich jako integralnego elementu procesu rozwoju.
458. Przeprowadzona przez wykonawcę analiza wskazała, że realizacja PO IG może wiązać się z określonym wpływem na środowisko: bezpośrednim, związanym z realizacją niektórych projektów inwestycyjnych czy modernizacyjnych oraz pośrednim, występującym w otoczeniu gospodarczym. Realizacja PO IG może wiązać się również z występowaniem pewnych skutków środowiskowych natychmiastowych

jak i długoterminowych, które mogą wystąpić już po zakończeniu okresu programowania 2007 – 2013.

459. Z przeprowadzonej analizy celów szczegółowych wynika, iż występuje zasadniczo potencjalnie korzystne oddziaływanie realizacji poszczególnych celów PO IG. Potencjalnie negatywne oddziaływanie pośrednie na środowisko może wystąpić w związku z realizacją osi priorytetowej 3. Kapitał dla innowacji, poprzez zwiększenie nowopowstałych przedsiębiorstw innowacyjnych oraz osi priorytetowej 6. Wzmocnienie marki Polska przez promocję Polski jako kraju atrakcyjnego pod względem inwestycyjnym i turystycznym, a także miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów gospodarczych.
460. Wyniki spójności wewnętrznej na poziomie celów szczegółowych Programu wskazały możliwość występowania oddziaływań potencjalnie korzystnych w wielkości 54%, potencjalnie negatywnych 14% oraz neutralnych 25%.
461. Skutki środowiskowe podejmowanych działań będą silnie uzależnione od chłonności środowiska w rejonie realizacji przedsięwzięcia lub od występowania tzw. obszarów wrażliwych. Zidentyfikowane, niekorzystne oddziaływania można w większości wypadków wyeliminować lub znacznie ograniczyć pod warunkiem zastosowania działań o charakterze łagodzącym oraz rekomendacji przedstawionych w Prognozie.
462. Przeprowadzona analiza wskazuje, iż można się spodziewać, że ryzyko wystąpienia konfliktów przyrodniczych towarzyszyć może projektom z dziedziny rozwoju turystyki, ukierunkowanych na nowatorskie „produkty turystyczne” (np. turystyczne cykle tematyczne). Dla tej grupy wskazano potencjalne pola ryzyka oraz typowe działania kompensacyjne, jakkolwiek także w tym przypadku lokalizacja obiektów turystycznych na obszarach Natura 2000 lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie jest zasadniczo niedopuszczalna. W analizie oceniony został także wpływ realizacji wybranych zamierzeń PO IG, w szczególności inwestycji typu greenfield na utrzymanie/poprawę/pogorszenie ładu przestrzennego w skali kraju. W szczególności wzięto pod uwagę pośrednie skutki fragmentacji przestrzeni w aspekcie ekologicznym i kulturowym.
463. Należy podkreślić, że proponowane przez wykonawcę zmiany nie wpływają na strukturę priorytetów i celów zapisanych w PO IG, natomiast stwierdzono, że pełne zrealizowanie już dziś zarysowanych celów PO IG zapoczątkuje w polskiej gospodarce proces dynamicznych przemian, których skutki środowiskowe, dzięki obniżaniu energochłonności, materiałochłonności i zmniejszaniu emisji do środowiska, będą w większości przypadków pozytywne.

3.2 Uwzględnione rekomendacje

464. W PO IG uwzględniono następujące rekomendacje sformułowane przez wykonawcę po dokonaniu oceny wpływu PO IG na środowisko:
  - a) uzupełniono część diagnostyczną w zakresie wskazania potrzeb i pożądanych kierunków zmian oddziaływania na środowisko sektora przemysłu i usług w celu wypełnienia wymogu integrowania horyzontalnych celów ochrony środowiska do polityk i strategii sektorowych,
  - b) wskazano zalecenie dotyczące preferowania inwestycji realizowanych od podstaw nie tylko na obszarach typu *greenfield*, lecz także *brownfield* lub *greyfield* i ukierunkowanie lokalizacji inwestycji na przemysłowe lub opuszczone tereny

przemysłowe lub zdegradowane rolniczo. Ponadto w PO IG nie określono co należy rozumieć poprzez pojęcia *inwestycje typu greenfield* oraz *tereny greenfield*,

- c) należy doprecyzować, jakie lokalizacje projektów byłyby preferowane w kontekście Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. PO IG powinien być wykorzystany w celu osiągnięcia pośredniego efektu jakim jest przestrzenne ukierunkowanie rozwoju gospodarki, podczas gdy brak jest wyraźnych odniesień do tych kwestii,
- d) umieszczono odniesienie do zagadnienia czynnika efektywności energetycznej w procesach innowacyjnych,
- e) na etapie prac nad kryteriami oceny projektów IZ PO IG zgłosi propozycję uwzględnienia jako prośrodowiskowego kryterium oceny projektów ubiegających się o wsparcie w ramach PO IG potrzeby realizacji zasady *decouplingu*, czyli ograniczania tempa wzrostu, a najlepiej zmniejszania zapotrzebowania na energię, surowce i inne zasoby środowiska, przy jednoczesnym zwiększaniu tempa rozwoju społeczno-gospodarczego,
- f) uzupełniono treść PO IG o zapisy dotyczące efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, w tym zasobów nieodnawialnych,

4. Opinia Ministra Środowiska i Głównego Inspektora Sanitarnego

465. Wskazane ustawowo jednostki, do których skierowano wstępny raport oceny oddziaływania na środowisko PO IG z prośbą o opinię nie zgłosiły uwag.

9.4 Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych

1. Cel i podstawy prawne

466. W perspektywie finansowej 2007 – 2013 Unia Europejska szczególnie uwydatnia rolę partnerów społecznych, gospodarczych oraz samorządowych w procesie tworzenia dokumentów programowych.
467. Zgodnie z zasadami określonymi w art. 11 Rozporządzenia nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, państwa członkowskie, opracowując dokumenty programujące wsparcie z wykorzystaniem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, są zobligowane do partnerstwa (ściślej współpracy) z partnerami społeczno – gospodarczymi.
468. W zakresie wykorzystania funduszy UE, zgodnie z ww. zasadami, projekt PO IG, przyjęty kierunkowo przez Radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2006 r., został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje te miały na celu wywołanie szerokiej debaty na temat kierunków wsparcia z udziałem środków finansowych Unii Europejskiej w obszarach przedsiębiorczości, nauki oraz społeczeństwa informacyjnego.
469. Prace nad PO IG stanowiły kontynuację prowadzonych od 2005 r. prac strategicznych służących przygotowaniu dokumentów określających interwencję z wykorzystaniem środków publicznych w obszarze przedsiębiorczości, nauki i społeczeństwa informacyjnego - Programów Operacyjnych: Innowacje-Inwestycje-Otwarta Gospodarka oraz Nauka-Nowoczesne Technologie-Społeczeństwo Informacyjne. Także konsultacje społeczne PO IG nawiązywały do konsultacji społecznych ww. programów, a zgłoszone podczas nich uwagi i rekomendacje stały się istotnym źródłem wiedzy i doświadczeń wykorzystanych w pracach nad ostatecznym kształtem PO IG.

2. Przebieg

470. Proces konsultacji PO IG trwał w okresie od maja do połowy października 2006 r. Realizowany był w szczególności poprzez cykl konferencji – ogólnych i tematycznych, posiedzeń grupy roboczej ds. PO IG oraz spotkań, seminariów i wywiadów, których adresatami byli przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, strony samorządowej i rządowej oraz potencjalnych beneficjentów Programu.
471. Oficjalne otwarcie konsultacji nastąpiło na konferencji inauguracyjnej, która została zorganizowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w Warszawie w dniu 3 lipca br. Odbyło się również szereg konferencji tematycznych organizowanych przy współpracy z urzędami marszałkowskimi oraz partnerami gospodarczymi m.in. Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości. PO IG był prezentowany w trakcie licznych konferencji i spotkań przekrojowych, współorganizowanych przez partnerów społeczno – gospodarczych zainteresowanych dokumentem ze względu na obszar ich działalności (m.in. Krajową Izbę Gospodarczą, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych LEWIATAN, Konfederację Pracodawców Polskich) oraz partnerów regionalnych.
472. Kierując się zasadą partnerstwa, w maju 2006 r. Instytucja Zarządzająca powołała Grupę Roboczą ds. PO IG, w której składzie znaleźli się przedstawiciele partnerów

społeczno-gospodarczych, strony rządowej i samorządowej. Dodatkowo, właściwe Instytucje Pośredniczące powołały podgrupy robocze, w celu skonsultowania instrumentów pozostających w ich gestii. Organizowane przez IZ oraz IP spotkania Grupy Roboczej oraz podgrup roboczych miały na celu zaprezentowanie kolejnych projektów PO IG oraz zebranie uwag i opinii jej uczestników do prezentowanego dokumentu.

473. PO IG był również przedmiotem spływającej na ręce Ministra Rozwoju Regionalnego korespondencji. Wnioski, postulaty, rekomendacje i zapytania napływały zarówno od osób fizycznych, jak też różnych zainteresowanych instytucji i organizacji. Także posłowie i senatorowie zadawali pytania, formułowali oświadczenia oraz interpelacje w sprawie zapisów zaproponowanych w PO IG.
474. Projekt PO IG umieszczono na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl oraz www.konkurencyjnosc.gov.pl), jak również na oficjalnych stronach resortów, które zostały wskazane jako Instytucje Pośredniczące dla PO IG - Ministerstwa Gospodarki (www.mg.gov.pl), Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (www.mnisw.gov.pl) oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (www.mswia.gov.pl).
475. Uruchomiono adres poczty elektronicznej (po-ig@mrr.gov.pl) umożliwiający składanie opinii oraz zapytań na temat dokumentu drogą elektroniczną. Informacja o skrzynce elektronicznej umieszczona została na stronach internetowych oraz prezentowana była przy okazji spotkań i konferencji, w których uczestniczyli przedstawiciele IZ i IP.
476. Spotkaniom konsultacyjnym często towarzyszyły media (prasa i telewizja), zaś informacje o PO IG oraz przebiegu konsultacji udzielane były opinii publicznej w drodze wywiadów, artykułów i ogłoszeń w prasie.

3. Uczestnicy konsultacji

477. Przyjęta forma konsultacji spotkała się z pozytywnym odbiorem wśród partnerów społeczno-gospodarczych, a frekwencja wskazała na bardzo duże zainteresowanie przygotowywanym dokumentem.
478. Głównymi uczestnikami spotkań byli przedsiębiorcy oraz przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu. Spotkania oparto o zasady: jawności, co przekładało się na swobodny dostęp do omawianych dokumentów, a także równości i otwartości, polegających na umożliwieniu uczestnictwa wszystkim zainteresowanym stronom.
479. Wśród uczestników konsultacji znaleźli się przedstawiciele następujących środowisk:
  - a. sektora przedsiębiorstw,
  - b. instytucji otoczenia biznesu:
    - wojewódzkich, regionalnych i lokalnych agencji rozwoju,
    - izb przemysłowo-handlowych oraz turystycznych,
    - zrzeszeń, związków i stowarzyszeń: handlu i usług, pracodawców, wspierania przedsiębiorczości, rzemiosła, gmin i powiatów,
  - c. organizacji pozarządowych (gospodarczych, przedsiębiorczości, rozwoju),
  - d. specjalnych stref ekonomicznych, centrów innowacji, centrów transferu technologii, parków przemysłowych i technologicznych oraz klastrów i innowatorów,

- e. środowiska naukowego, szkół wyższych, związków doskonalenia zawodowego i centrów edukacyjnych, ośrodków badawczo-rozwojowych, jednostek naukowo – badawczych,
- f. banków,
- g. administracji centralnej oraz urzędów wojewódzkich,
- h. administracji terytorialnej (urzędów miejskich i marszałkowskich),
- i. mediów.

4. Najczęstsze tematy dyskusji i zgłaszane uwagi

480. W procesie konsultacji społecznych PO IG zebrano wiele uwag i rekomendacji, zarówno o charakterze ogólnym jak i szczegółowym, co świadczy o dużym zaangażowaniu ze strony partnerów społeczno – gospodarczych w pracach nad uzgadnianiem projektu PO IG. Zgłaszane przez przedstawicieli różnych środowisk postulaty pozwoliły zweryfikować przyjęte w PO IG założenia oraz określić właściwy kierunek zmian zapisów w Programie.
481. Uwagi zgłaszane do PO IG koncentrują się przede wszystkim na części strategicznej dokumentu oraz sposobie doboru instrumentów wsparcia i podziału środków finansowych pomiędzy poszczególne obszary PO IG, w zakresie następujących zagadnień:
- a. stworzenia konkretnej, precyzyjnej i niezbyt rozbudowanej definicji innowacyjności, złagodzenia przyjętego kryterium innowacyjności i dopuszczenia do udziału w PO IG projektów innowacyjnych w skali regionu oraz zagwarantowania obiektywnej oceny innowacyjności projektu,
  - b. gotowości Polski do realizacji celów Strategii Lizbońskiej oraz przeanalizowania czy w ramach PO IG należy wspierać przede wszystkim badania i innowacje czy też położyć nacisk na inwestycje o charakterze podstawowym i modernizacyjnym,
  - c. kooperacji sfery naukowej z gospodarką, tzn. przeznaczenia środków finansowych, dedykowanych na prowadzenie badań naukowych, bezpośrednio dla przedsiębiorców,
  - d. położenia silniejszego nacisku na wsparcie skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw oraz umożliwienia finansowania inwestycji podstawowych, w tym szczególnie modernizacyjnych, na poziomie krajowym,
  - e. przeznaczenia większej ilości środków na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców,
  - f. rozszerzenia katalogu beneficjentów w niektórych priorytetach oraz uwzględnienia różnorodności form organizacyjnych beneficjentów. Padła również propozycja przyjęcia zasady otwartej listy podmiotów mogących przedkładać wnioski o dofinansowanie,
  - g. zakresu interwencji określonego w poszczególnych priorytetach,
  - h. informatyzacji – czy w ramach PO IG należy wydatkować środki jedynie na budowę e-administracji na rzecz przedsiębiorstw, czy wspierać kompleksowo instrumenty z zakresu e-gospodarki, e-nauki oraz e-administracji,
  - i. alokacji finansowych na poszczególne priorytety w ramach PO IG,

- j. wytyczenia linii demarkacyjnej pomiędzy PO IG a regionalnymi programami operacyjnymi. Najczęściej diskutowanym zagadnieniem odnośnie do demarkacji była dolna granica projektów inwestycyjnych przedsiębiorców na poziomie 2 mln EUR,
- k. wsparcia dla przedsiębiorców przy aplikowaniu o środki UE, m.in. w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie,
- l. postulat stworzenia słowniczka terminologicznego wyjaśniającego pojęcia i skróty użyte w PO IG.
- m. postulat precyzyjnego określenia beneficjentów w priorytetach PO IG oraz wskazania ich formy organizacyjno-prawnej. Wskazywano także konieczność ujednoczenia definicji poszczególnych beneficjentów oraz nazewnictwa we wszystkich PO
- n. małej czytelności PO IG. Postulowano podział, podobnie jak w SPO-WKP, na część dla przedsiębiorców, część dla IOB oraz pomoc techniczną,
- o. włączenia banków komercyjnych do systemu absorpcji środków strukturalnych w latach 2007-2013,

5. Wnioski

482. Konsultowany projekt PO IG spotkał się z pozytywnym przyjęciem, a uczestnicy konsultacji wielokrotnie wyrażali opinię, że instrumenty zaprojektowane w PO IG są spójne i odpowiednio dobrane do aktualnych potrzeb polskiej gospodarki i nauki, uwzględniając jednocześnie średnio- oraz długoterminowe cele określone w tych obszarach w strategicznych dokumentach krajowych i wspólnotowych.
483. W wyniku konsultacji projekt PO IG uległ korekcie, uwzględniając część zgłoszonych uwag oraz postulatów. Zmiany wprowadzone do PO IG dotyczą wszystkich jego części:
- a. nazwy, której pierwotne brzmienie Konkurencyjna Gospodarka zostało zastąpione nazwą Innowacyjna Gospodarka¹³⁴,
  - b. wstępu, gdzie wyjaśniono pojęcie innowacyjności i wskazano na specyfikę innowacyjnych przedsięwzięć realizowanych w PO IG,
  - c. diagnozy, która została zweryfikowana o najaktualniejsze dostępne dane statystyczne, jak również o tematykę usług oraz społeczeństwa informacyjnego oraz wpływu wykorzystania środków przedakcesyjnych/strukturalnych na poszczególne sektory gospodarki, co w pełni ukazuje stan przed realizacją PO IG,
  - d. analizy SWOT, która została uzupełniona o elementy społeczeństwa informacyjnego,

---

¹³⁴ Nazwa programu operacyjnego w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, 2007-2013 z PO Konkurencyjna gospodarka, 2007-2013 decyzją Rady Ministrów z dnia 5 maja br. została zmieniona na PO Innowacyjna gospodarka, 2007-2013. Nazwa *Innowacyjna gospodarka* w dużo większym stopniu odzwierciedla plany jakie Polska zamierza zrealizować przy wykorzystaniu środków strukturalnych UE. Jednocześnie odzwierciedla ona cele odnowionej Strategii Lizbońskiej. Z kolei nazwa *Konkurencyjna gospodarka* nie odpowiada założonym celom Programu i mogłaby być myląca dla potencjalnych beneficjentów.

- e. strategii, która została uzupełniona o wyjaśnienie znaczenia innowacyjności, a w związku ze zwiększeniem alokacji na obszar społeczeństwa informacyjnego zmieniono cel główny oraz dodano jeden cel szczegółowy PO IG,
- f. osi priorytetowych i niektórych instrumentów realizowanych w ich ramach, które uproszczono w odpowiedzi na postulaty beneficjentów, w szczególności:
  - stworzono spójny instrument dla przedsiębiorców, umożliwiający otrzymanie wsparcia na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożenie ich wyników w ramach jednego projektu,
  - rozszerzono zakres osi priorytetowej 7. o instrumenty dla przedsiębiorców oraz szeroko pojętych e-usług,
  - zrezygnowano z finansowania w PO IG badań realizowanych we współpracy międzynarodowej.
- g. wskaźników monitorowania PO IG – doprecyzowano wskaźniki monitorowania celów oraz osi priorytetowych PO IG,
- h. alokacji finansowych – pod wpływem konsultacji zdecydowano przeznaczyć więcej środków na bezpośrednie wsparcie na inwestycje, a także na bardziej kompleksowe wsparcie budowy w Polsce społeczeństwa informacyjnego,
- i. słowniczka terminologicznego wyjaśniającego niektóre pojęcia i skróty użyte w PO IG.

9.5 Indykatorywny wykaz dużych projektów

Nazwa projektu / zakres inwestycji	Orientacyjny koszt całkowity inwestycji (mln euro)	Przewidywany okres realizacji projektu	Miejsce realizacji	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1	2	3	4	5
<i>Oś priorytetowa I Badania i rozwój nowoczesnych technologii</i> <i>Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego</i>				
Wdrażanie technologii reaktorów wysokotemperaturowych w Polsce	100	2007-2013	Cały kraj	Konsorcjum jednostek naukowych i przedsiębiorców* *(ostateczny skład w trakcie uzgodnień)
<i>Oś priorytetowa II Infrastruktura sfery B+R</i> <i>Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego</i>				
Centrum Zaawansowanych Materiałów i Technologii	100	2007-2013	Warszawa	Politechnika Warszawska
Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii	100	2007-2013	Warszawa	Akademia Medyczna
Dolnośląskie Centrum Materiałów i Biomateriałów Wrocławskie Centrum Badań (EIT+)	120	2007-2013	Wrocław	Politechnika Wroclawska Uniwersytet Wroclawski
Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii w Poznaniu	70	2007-2013	Poznań	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
<i>Oś priorytetowa V Dyfuzja innowacji</i> <i>Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Gospodarki</i>				
Warszawski Park Technologiczny - Faza I, Budowa Centrum Mikro i Nanotechnologii w Warszawskim Parku Technologicznym	53,1	2007-2010	Mazowieckie	Warszawski Park Technologiczny S.A.
<i>Oś priorytetowa VII Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego</i> <i>Instytucja Pośrednicząca – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji</i>				
Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych	200	2007 - 2010	Cały kraj	Ministerstwo Zdrowia/Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia
pLID – polska ID karta	110	2008-2013	Nie dotyczy - projekt informatyczny	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

10. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W PROGRAMIE

ARP S.A. – Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna

BERD – nakłady podmiotów gospodarczych na działalność badawczą i rozwojową

BIZ – bezpośrednie inwestycje zagraniczne

BPO – *business process offshoring*

B+R – działalność badawczo-rozwojowa

B+RT – badania i rozwój technologiczny

CD – Centrum Doskonałości

CTT – Centrum Transferu Technologii

CZT – Centrum Zaawansowanych Technologii

EIT+ - Europejski Instytut Technologiczny +

EIC – Centrum Euro Info

EPO – Europejski Urząd Patentowy (*European Patent Office*)

GERD – nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową

GOW – gospodarka oparta na wiedzy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IBnGR – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

ICT – technologie informacyjne i komunikacyjne (*information and communication technologies*)

JBR – jednostki badawczo-rozwojowe

JRE – Jednolity Rynek Europejski

KE – Komisja Europejska

KIG – Krajowa Izba Gospodarcza

KSI – Krajowa Sieć Innowacji

KSU – Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

MG – Ministerstwo Gospodarki

MGiP – Ministerstwo Gospodarki i Pracy

MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

MSP – małe i średnie przedsiębiorstwa

NBP – Narodowy Bank Polski

NOT – Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna

NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, 2007-2013

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organization for Economic Co-operation and Development*)

OSR – ocena skutków regulacji

PAIiIZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych

PAN – Polska Akademia Nauk

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Phare – Program pomocy w przebudowie gospodarczej państw Europy Środkowej i Wschodniej (*Poland and Hungary Assistance for Reconstructing of their Economies*)

PK – Punkt Konsultacyjny

PKB – produkt krajowy brutto

PO IG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013

POT – Polska Organizacja Turystyczna

RIF – Regionalna Instytucja Finansująca

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RSI – Regionalne Strategie Innowacyjne

SAPARD – Przedakcesyjny Instrument na rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (*Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*)

SITC – Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (*Standard International Trade Classification*)

SL – Strategia Lizbońska

SPO-WKP – Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006

Spółka z o.o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

UE – Unia Europejska

UNESCO – Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (*United Nations Educational Scientific and Cultural Organization*)

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UP RP – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

US PTO – Urząd Patentowy Stanów Zjednoczonych (*United States Patent and Trademark Office*).